

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם תכשיטי הבית
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"צ שליט"א

פרשת
ראה

י"ט – כ"ה מנחם אב תשפ"ו

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב, עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה להיכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן לעזער

שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוב לומר לפני ה' המוד:

למוד הבבלי, ירושלמי, תוספתא ונביאים פתובים יהיה לעלוי
השכינה הקדושה ולהקל צערה, לעלוי כל נשמות ישראל
שנפטרו מן העולם, גאלה, ישועה, רפואה והצלחה לכלל
נשמות ישראל ברוחניות ובגשמיות, גלוי משיח צדקנו ברחמים
ובגן בית מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף צד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קפה רש"י תוספות

- 1 חתוכה נמי לישרד – עם גידה. דליכא למיחש שמא ימכרנה לישראל, דהא לא
- 2 זבני מיניה, דחיישינן לטרפה. אלא במקום שמכריזין – שישראל מותר ליקח שם
- 3 באותו מקום מן הגוי, כיון שלא הכריזו. דלמאי ניוחש לה? הטבחים ישראלים
- 4 הם, ולטרפה ליכא למיחש – דהא לא הכריזו היום. שלימה נמי לא לישרד ליה
- 5 – עד שיטול גידה. דאף על פי שמקומו
- 6 ניכר, איכא למיחש דלמא חתך לה גוי
- 7 ומזבין, וסבור זה שנטל גידה. חיתוכא דגוי
- 8 – בירך אינו עשוי כשל ישראל, שהוא
- 9 פורעה בדרך שהגיד מונח. ועל דא סמך
- 10 רבי בשולח ירך לחבירו על ידי גוי ולא עשה
- 11 בה חותם, דכשרה היא אם היא חתוכה
- 12 בדרך שישראל חתכה אחר חטית הגיד.
- 13 אבל באבר אחר, שהחתך גוי דחתוך ישראל
- 14 שוין בו – אסור, עד שיהא בו חותם.
- 15 ואיבעית אימא במקום שאין מכריזין –
- 16 ודקשיא לך: חתוכה נמי לישרד, דהא לא
- 17 זבין לה ישראל? גזירה שמא יתננה לו בפני
- 18 ישראל, ואותו הרואה שזה נתנה לו, לוקח
- 19 הימנו, וכסבור: ניטל גידה. ואיבעית אימא
- 20 – טעמא דמתניתין דאמר: חתוכה לא
- 21 לישרד עם גידה. משום דגונב דעתו – דגוי,
- 22 כסבור שישראל זה אודהו מאד, שתקנה
- 23 וטרח בה ליטול גידה עד שנראית לעצמו,
- 24 ואחר כך נתנה לו. והוא לא נטלו, ונמצא
- 25 מחזיק לו טובה חנם. פייסיה למכוריה – תן
- 26 שכרו לבעל המעבורת. מברא – ספינה
- 27 רחבה שעוברין בה את הנהר. כמר
- 28 דשחוטא – בחילוף שחוטא, בחזקת שחוטא.
- 29 וחיבירו בבכורות (ל,א): ההוא טבא דמובין
- 30 תרבא דאטמא במר דכנתא. ולי נראה:
- 31 דלשון תמורה הוא. דהאי דטרפה – לאו
- 32 דוקא, דטרפה בשחוטא לא מיחלפא. אלא
- 33 כלומר, טרפה שחוטא נתן לו במר דכשרה
- 34 שחוטא. ואשקיה חמרא מוינא – והגוי
- 35 סבור שהיין חי. וכי מכללא מאי – מה לנו
- 36 אי איתמר מכלל אי בפירוש. הא מהא
- 37 כללא שפיר שמעינן, ואמאי אשמעינן גמרא
- 38 דלאו בפירוש אתמר, ומה יש לנו לגמגם
- 39 בכלל זה? למאן דאמר טרפה הואי –
- 40 איכא למימר: דלאו משום גניבות דעת
- 41 איקפיד, אלא משום דאשהייה גביה עד
- 42 השתא. אנפקא חייא משמע – משום יקרא
- 43 ידידיה איקפיד, שעבר על דבריו. לא יסרה
- 44 – לא יפציר בו הואיל וידע שלא יעשה,
- 45 משום דגונב דעתו, להחזיק לו טובה בחנם,
- 46 כסבור: שמן הלב מסרה לו כן. ולא יפתח
- 47 לו ב' – כל חביותיהם מגופות היו, וכשבא
- 48 אדם חשוב אצלו – פותח לו חבית,
- 49 להשקותו יין חזק. ואם מכר חבית לחנוני
- 50 שלמה, ועדיין היא אצלו – לא יפתחנה
- 51 לאורח הבא לו. מפני שגונב לבו להחזיק לו
- 52 טובה חנם, כסבור זה: הפסד גדול נפסד על
- 53 ידי, שהרי תשאר חבית זו חסרה ותתקלקל
- 54 יינה, וזה ימסרנה מיד לחנוני שימכרנה לו.
- 55 אלא אם כן הודיעו – "מכרתיה לחנוני,
- 56 ואיני נפסד". לא יביא לו פך ריקן ויאמר לו סוך שמן
- 57 שחביב הוא עליו – מותר. המתקשקש – חסר, לפי שזה סבור שהוא מלא. שמתעוהו – גונב דעתו. ואם יש שם חבר עיר – חבורות עיר. שיש שם רבים, וזה מתכוין
- 58 להחשיב את האבל בעיניו, שיאמרו: כמה חשוב זה, שזה מכבדו כל כך! מותר – דגדול כבוד הבריות. סנדל – של עור בהמה שמתה (ויהי) מאליה, אין עורה חזק
- 59 כשל בריאה שחוטא. חיה שחוטא – בריאה שחוטא. הסכנה – שמא מחמת נשיכת נחש מתה, והארס נבלע בעור. ושמן צף על פיה – כסבור: שהכל שמן, ומזמן
- 60 עליו אורחים, ובטוח שיש לו שמן הרבה לצרכם. והנך את עצמו – שלא היה לו מה להאכילם, ובוש מהם. שעווק – סוגר, כמו "יעוקקה" (שעיהו ה). שלימה אין
- 61 צריך ליטול – מפני שניכר שלא נטל, והאוכלה נוטלה. ובגוי בין שלימה כו' – לקמיה אפרש לה. אין מוכרין טרפה לגוי – בסתם, אלא אם כן הודיעו שהיא טרפה,
- 62 דתו ליכא גניבת דעת. ובמקום שאין מכריזין, דליכא למיחש לשמא ימכרנה לישראל. או במקום שמכריזין, וביום שהכריזו. הכי מתוקמא לקמן.

אמר אבי אן רישא וסיפא במקום שאין מכריזין – תימה: לאבי ורבא ורבא אשי ברישא, היכי משדר ליה חתוכה? הא לעיל אמרין: חתוכה – אסור, גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל, אי נמי: משום דגביג ליה דעתיה ויש לומר: דלית להו להנך שניני, אלא שניניא קמא דאוקי במקום שמכריזין, וחיתוך דגוי מידע ידיע, ובתנא פירש בקונטרס אמילתיה דרב אשי דפליג תנא דמתניתין אתנא דברייתא, דיכול לומר רב אשי בשניניא קמא דלעיל, כדפרישית. והא דקתני מציעתא דאין מוכרין נבלות וטרפות לגוי מפני שמתעוה – דוקא במכירה הוא דאסור, לפי שהגוי נתן מעות בתורת שחוטא, אבל בשולח דורון – לא חיישין. וסיפא דחיש שמא ימכרו לו נבלות וטרפות – לא שימכרו בתורת שחוטא, אלא שמא ימכרו לו ויודיעוהו שהיא טרפה, והגוי לא יגיד לו, ולהא חיש אמוראי דהבא, והא דקתני: ואחד, שמא יחזור וימכרנה לישראל – לאבי ורבא איירי במקום שמכריזין, ולא הכריזו. אבל במקום שאין מכריזין – לא חיישין דלמא הדר זבין לה ישראל מיניה, אפילו במכירת טבח באיטליא דאיכא ישראל טובא, ורב אשי חיש – כיון דטובא ישראל קיימי התם, דלמא חד מיניהו הדר זבין לה מיניה, כדפירש בקונטרס. ומיהו לההוא שניניא דמשני לעיל: גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל, קשה רישא דרך ברייתא, ודוחק לומר דפליג ומפרש רבינו תם: דלעיל במתניתין איירי באומר הישראל לגוי שהיא מנוקרת, והתם הוא דאסור, משום דגונב דעתו, אבל שלימה – הא חזי ליה גוי שלא ניטל הגיד, אף על פי שישאל אמר לו שניטל, וידע גוי שהוא משקר, ולכך חיישין נמי בחתוכה שמא יתננה לו בפני ישראל ויקנה ישראל מן הגוי, אף במקום שאין מכריזין, ואיכלנה בגידה, ולא חיש דלמא טרפה היא – מאחר שאומר ישראל בשעה שנותנה לגוי שתקנה וטרד בה לטול הגיד, עד שראוי לעצמו, דאפילו יהא מותר לגונב דעת הגוי, מכל מקום לא מסיק אדעתיה שלהטעותו אומר לו כן, והא דדיק מדאיכא שמואל דאסור לגונב דעתו – יודע היה שמואל שבצענא נתן לו, ולא היה לו לחוש שמא ראה ישראל אחר, אלא משום גניבת דעתו, ובריייתא דקתני: ובגוי, בין חתוכה ובין שלימה, אין צריך לטול הימנה גיד הנשה – התם כשנתן לו סתם, ולא אמר לו שהיא מנוקרת, דאיהו דאטעי אנפשיה, וגם ליכא למיחש דלמא חזי ליה ישראל חבין ליה מן הגוי – דבמקום שאין מכריזין איירי, וחיש שמא אחר שניטל הגיד נודע לו שהיא טרפה, ולכך נותנה לגוי, אבל היכא דאמר לגוי שהיא מנוקרת – לא חיש

דלמא טרפה היא, דאי טרפה היא, מאי נפקא מיניה דניקור, הרי אינה ראויה לעצמו. ומציעתא דאין מוכרין נבלות וטרפות לגוי – היינו, כשאומר לו דכשרה היא, ולכך אסור משום דמתעוה, וגם משום שמא יקנה ישראל ממנו, במקום שמכריזין ולא הכריזו. אבל במקום שאין מכריזין לא חיישין, דאפילו ראהו שאמר לו הישראל כן, קא חשיב ישראל הוראה דלהשביח מקחו אומר לו כן, דכשרה דמיה יקרי, דראויה לימכר לישראל. אבל כשאומר דניטל גיד הימנה – לא שייך טעם זה, דלא עדיפא בהכי. ורב אשי סבר דאפילו במקום שאין מכריזין – חיישין, דישאל השומע, לא אסיק אדעתיה דלהשביח מקחו אומר כן, ואם תאמר: ולפלוג וליתני בדידה בגיד ובמקום שאין מכריזין, דבהכי איירי רישא לאבי דכשאומר לו שהיא מנוקרת אין לשלוח עד שיתול הימנה גיד הנשה, מפני שני דברים: אחד מפני שמתעוה, ואחד שמא יחזור וימכרנה לישראל! ויש לומר: דנקט "נבלה וטרפה" לרבנותא, דקא סלקא דעתך דלא אסור מפני שמתעוה כשמוכר לו בחזקת שחוטא, לפי שיועד דלהשביח מקחו אומר כן.

אינהו דקא מטעו אנפשיהו כי הא – פירש בקונטרס: והא דקתני לעיל "מפני שמתעוה" – במוכר לו בחזקת שחוטא, וכן הפותח חביות המכורות לחנוני כשאומר לו "בשבילך אני פותח", דודאי גונב דעתו, ואין נראה, דהא "אלא אם כן הודיער" קתני – דמשמע: אפילו בסתם אסור, ולא שרי אלא בכהאי גוונא, ועוד: דמאי פריך מרב יהודה דפתח ליה לעולא, דהא דהא שלא היה מטעוה רב יהודה לומר לו "בשבילך אני פותח"? לכך נראה דהתם בסתם, ואסור – משום דאין לאורח לאסוקי אדעתיה דמכורות לחנוני, אבל הכא איבעי ולחון לאסוקי אדעתיהו דטרפה היא, ומר זוטרא איבעי ליה לאסוקי אדעתיה שלא לקראתו היו באים, אלא לצורך עצמו.

והא קא מטעין ליה – ואם תאמר: והא אין זה טעות, כיון דבלא הכי היו באים לכבודו, כדאמר ליה "טפי הוה טרחנא", דכהאי גוונא אמרינן לעיל: שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה! ויש לומר: דלא דמי כלל, דלעיל, נזי דליכא פסידא כל כך במה שפותחן, כיון שהיו מכורות לחנוני, מכל מקום כעבורו פתחן, וכיון דאפילו לא היו מכורות היה פותחן כעבורו, לא הוצרך להודיעו כלל, אבל הכא לא באו כלל כעבורו.

אחד, מפני האנסין. ואחד, שפא מוכרין לו נבלות וטרפות. אמר מר: ובגוי, בין שלימה בין חתוכה אינו צריך לטול הימנה גיד הנשה. במאי עסקינן? אלימא במקום שמכריזין – חתוכה אמאי אינו צריך לטול הימנה גיד הנשה? כיון דלא אכרו, אתי למיזבן מיניה! אלא פשיטא: במקום שאין מכריזין, אימא מציעתא: מפני שני דברים אמרו אין מוכרין נבלות וטרפות לגוי, אחד, מפני שמתעוה, ואחד, שפא יחזור וימכרנה לישראל אחר. ואי במקום שאין מכריזין – הא לא אתי למיזבן מיניה! אלא פשיטא: במקום שמכריזין, אימא סיפא: לא יאמר אדם לגוי "קח לי בדינך זה בשור", אחד, מפני שני דברים: אחד, מפני האנסין. ואחד, שפא מוכרין לו נבלות וטרפות. ואי במקום שמכריזין – אי איתא דהוה טרפה, אכרוזי הוו מכריזי! אלא פשיטא: במקום שאין מכריזין, רישא וסיפא – במקום שאין מכריזין, מציעתא – במקום שמכריזין, רישא וסיפא: אין, רישא וסיפא – במקום שאין מכריזין, מציעתא – במקום שמכריזין, רבא אמר: פולא במקום שמכריזין, רישא וסיפא – שהכריזו, מציעתא – שלא הכריזו. רב אשי אמר: פולא במקום שאין מכריזין, ומציעתא – גזירה שפא ימכרנה בפני ישראל. היכי מכריזין? אמר רב יצחק בר יוסף: נפל בישראל לבני חילא. – ולימא: נפל מריפתא לבני חילא! – לא ובני. – והא קמטעי להו! – אינהו הוא דקמטעו נפשיהו. כי הא, דמר זוטרא בריה דרב נחמן הוה קאזיל מסיכרא לבי מחוזא, ורבא ורב ספרא הוו קא אתו לסיכרא, פגעו אהדדי. הוא סבר: לאפיה הוא דקאתו. אמר להו: למה להו לרבנן דטרוח ואתו פולי האי? אמר ליה רב ספרא: אגן לא הוה ידעין דקאתי מר, אי הוה ידעין – מפי הוה טרחינן, אמר ליה רבא: מאי טעמא אמרת ליה הכי, דאחלישתיה לדעתיה? אמר ליה: והא קא מטעין ליה! – איהו הוא דקא מטעי נפשיה, ההוא טבחא דאמר ליה לתבריה:

א

אחד מפני האנסים – שגוי אנס הוא, ומעכב הדינר בידו וגזל את הטבת. כיון דלא אכרוז – היום, והכל יודעים שאין היום טרפה באיטליא. **אתי למיזבן מיניה** – ואוכלה בגידה, כסבור שניטל. **אלא פשיטא במקום שאין מכריזין** – דלא זבני מיניה, אימא מציעתא כו'. **אלא במקום שמכריזין** – והיום אירע להם אונס שלא הכריזו. הלכך, אתי ישראל למיזבן מיניה. **אכרוזי הוו מכריזי** – ומדלא אכרוז – לאו טרפה היא, ויאכל, ומה בכך? **רבא אמר** כולה במקום שמכריזין – רישא דקתני: ובגוי אפילו חתוכה אין צריך לטול – כשהכריזו היום שאותו היום לא יקח ישראל בשר מגוי, וסיפא נמי דאסור לשלוח דינר ביד גוי – כשהכריזו היום, דהואיל ויש טרפה, ימכרנה לו. **מציעתא כשלא הכריזו** – שאירע להם אונס ולא הכריזו על טרפה שנפלה לידם. לפיכך, אסור למוכרה לגוי, שמא ימכרנה לישראל, דהואיל ומקום שמכריזין הוא, והיום לא הכריזו – אתי למיזבן מיניה. כולה במקום שאין מכריזין – ולא זבין ישראל מגוי בשר. הלכך, רישא אין צריך לטול גידה, וסיפא נמי אסור לשלוח גוי וליקח בשר, דכיון דאין מכריזין, יש לחוש שמא יש טרפה באיטליא, ואין אנו יודעין, ומציעתא – דקתני: אסור למכור לגוי, אם לא הודיענו, גזירה שמא ימכרנה לו – הטבח בפני ישראל, וזה הוראה לא שמע מן הטבח שהיא טרפה, סבור: שהיא כשרה, ומיהו ברישא, גבי שולח ירך לגוי, לא גזר שמא יתננה לו בפני ישראל ויקחנה מידו ויאכלנה בגידה – דבשלמא גבי מכירת טבח באיטליא, קמזבין ליה לגוי – התם ישראל טובא קיימי חזו, וחיישין דלמא חד מיניהו הדר זבין לה מיניה, אבל שולח לגוי – בביתו הוא, ומי ראה?! ואם תמצא לומר: יראנה אדם – לא גזרינן כולי האי שמא יקחנה זה, דכולי עלמא לא זבני בישרא, ותנא דמתניתין פליג אתנא דברייתא, וגזר בה, כדאוקימנא לעיל: גזירה שמא יתננה לו כו'. **נפל בישראל לבני חילא** – "בא לדינו בשר לגויים", לא זבני – דגנאי הוא להם, מאחר שאין אנו רוצים לאוכלה, **אינהו הוא דקא מטעו אנפשיהו** – דלא משיילי אי טרפה אי כשרה, והא דקתני לעיל "מפני שמתעוה" – במוכר לו בחזקת שחוטא, וכן הפותח חביות המכורות לחנוני, דאומר לו "בשבילך אני פותחם" – דודאי גונב דעתו. הוו אתו לסוכרא פגעו אהדדי – וכסבור מר זוטרא שלקראתו יצאו. כולי האי – יצאתם יותר מדאי! לא הוה ידעין – ולעשות

עסקינו ולילך למקום אחר יצאנו. **דאחלישתיה לדעתיה** – שהיה סבור תחלה שכבר נודעו? **והא קמטעין ליה** – אם לא הייתי מגלח, היה מחזיק לנו טובה חנם. **איהו הוא דמטעי אנפשיה** – אחרי שאנו לא אמרנו לו "לקראתך יצאנו".

א

לא שייך טעם זה, דלא עדיפא בהכי. ורב אשי סבר דאפילו בכהאי גוונא, דהכי איירי רישא לאבי דכשאומר לו שהיא מנוקרת אין לשלוח עד שיתול הימנה גיד הנשה, מפני שני דברים: אחד מפני שמתעוה, ואחד שמא יחזור וימכרנה לישראל! ויש לומר: דנקט "נבלה וטרפה" לרבנותא, דקא סלקא דעתך דלא אסור מפני שמתעוה כשמוכר לו בחזקת שחוטא, לפי שיועד דלהשביח מקחו אומר כן.

אינהו דקא מטעו אנפשיהו כי הא – פירש בקונטרס: והא דקתני לעיל "מפני שמתעוה" – במוכר לו בחזקת שחוטא, וכן הפותח חביות המכורות לחנוני כשאומר לו "בשבילך אני פותח", דודאי גונב דעתו, ואין נראה, דהא "אלא אם כן הודיער" קתני – דמשמע: אפילו בסתם אסור, ולא שרי אלא בכהאי גוונא, ועוד: דמאי פריך מרב יהודה דפתח ליה לעולא, דהא דהא שלא היה מטעוה רב יהודה לומר לו "בשבילך אני פותח"? לכך נראה דהתם בסתם, ואסור – משום דאין לאורח לאסוקי אדעתיה דמכורות לחנוני, אבל הכא איבעי ולחון לאסוקי אדעתיהו דטרפה היא, ומר זוטרא איבעי ליה לאסוקי אדעתיה שלא לקראתו היו באים, אלא לצורך עצמו.

והא קא מטעין ליה – ואם תאמר: והא אין זה טעות, כיון דבלא הכי היו באים לכבודו, כדאמר ליה "טפי הוה טרחנא", דכהאי גוונא אמרינן לעיל: שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה! ויש לומר: דלא דמי כלל, דלעיל, נזי דליכא פסידא כל כך במה שפותחן, כיון שהיו מכורות לחנוני, מכל מקום כעבורו פתחן, וכיון דאפילו לא היו מכורות היה פותחן כעבורו, לא הוצרך להודיעו כלל, אבל הכא לא באו כלל כעבורו.

חולצין. פרק שביעי – גיד הנשה דף צה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ) קפט

אֵי הוֹת פִּיִּסַּת מִינְאֵי, מִי לֹא סָפִי לָךְ מִשׁוֹר שְׁל פֶּטֶם, דְּעֵבְדִּי אֶתְמוּל? אָמַר לִיה: אֲכָלִי מִשׁוּפְרֵי שׁוּפְרֵי. אָמַר לִיה: מִנְיָךְ? אָמַר לִיה: דְּזֶכֶן פְּלוּנִי גוֹי, וְסָפֵא לִי. אָמַר לִיה: תִּרִי עֲבָדִי, וְהָיָה טְרַפָּה הָהּ. אָמַר רַבִּי: בְּשִׁבִּיל שׁוּמָה זֶה שְׁעֵשָׂה שְׁלֹא כְהוֹנֵנִי, אֲנִי נֶאֱסָר כָּל הַמְקוּלִין? רַבִּי לְטַעְמֵיהֶם, דְּאָמַר: מְקוּלִין וְטַבְחֵי יִשְׂרָאֵל, בְּשֵׁר הַנִּמְצָא בִיד גוֹי - מוֹתֵר. אִיפֹא דְאָמַרְי, אָמַר רַבִּי: מִפְּנֵי שׁוּמָה זֶה דְּאִיפּוֹן לְצַעְוִירָה לְחֻבְרִיה, אֲנִי נֶאֱסָר כָּל הַמְקוּלִין? - טַעְמָא, דְּאִיפּוֹן לְצַעְוִירָה לְחֻבְרִיה, הָא לֹא הֵכִי - אֲסוּר. וְהִתְנַיָּא רַבִּי אוֹמַר: מְקוּלִין וְטַבְחֵי יִשְׂרָאֵל, בְּשֵׁר הַנִּמְצָא בִיד גוֹי - מוֹתֵר! - שְׁאֵנִי הֵכֵא - דְּאִיתִּתְּחוּק אִיסוּרָא. אָמַר רַב: בְּשֵׁר, כִּיּוֹן שְׁתַּעֲלֵם מִן הָעֵין - אֲסוּר. מִיתִּיבִי, רַבִּי אוֹמַר: מְקוּלִין וְטַבְחֵי יִשְׂרָאֵל, בְּשֵׁר הַנִּמְצָא בִיד גוֹי - מוֹתֵר! - נִמְצָא בִיד גוֹי שְׁאֵנִי. תָּא שְׁמַע: תִּשְׁעֵה חֲנוּיֹת כִּיּוֹן מוֹכְרוֹת בְּשֵׁר שְׁחוּטָה, וְאַחַת מוֹכֶרֶת בְּשֵׁר נִבְלָה, וְלִקַּח מֵאַחַת מֵהוֹן, וְאִינוּ יוֹדַע מֵאַיִזָּה מֵהוֹן לָקַח - סָפְקוֹ אֲסוּר. וּבִנְמִצָּא - תִּלְךְ אַחֵר הָרוּב! - הֵכֵא נִמְי: בְּנִמְצָא בִיד גוֹי. תָּא שְׁמַע: מִצָּא כֹה בְּשֵׁר (אִם חַי) - תִּלְךְ אַחֵר רוּב מִכְּחִים, וְאִם מְבוּשָׁל - תִּלְךְ אַחֵר רוּב אוֹכְלֵי בְּשֵׁר. וְכִי תִימָא: הֵכֵא נִמְי בְּנִמְצָא בִיד גוֹי, מְבוּשָׁל - תִּלְךְ אַחֵר רוּב אוֹכְלֵי בְּשֵׁר? וְנִחְזִי, אִי דְגוֹי נָקִיט לִיה, אִי דְיִשְׂרָאֵל נָקִיט לִיה! - הֵכֵא כְּמֵאִי עֲסָקִינוּ: כְּעוֹמֵד וְרוֹאֵהוּ. תָּא שְׁמַע: נִמְצָא כְּגוֹבְלוּן, אֲבָרִים - נִבְלוֹת, חֲתִיכוֹת - מוֹתֵרוֹת. וְכִי תִימָא: הֵכֵא נִמְי - כְּעוֹמֵד וְרוֹאֵהוּ, אֲבָרִים - נִבְלוֹת, אֲמַאי? - מִיִּדִּי הוּא טַעְמָא אֶלָּא לָרֵב, הָא אִיתְּמַר עֲלֶיהָ, רַב אָמַר: מוֹתֵרוֹת מִשְׁוֹם נִבְלָה, וְלֹי אָמַר: מוֹתֵרוֹת כְּאִכְלִיהָ. וְהָא דְרַב, לֹא כְּפִירוּשׁ אֶתְמַר אֶלָּא מִפְּלָגָא אֶתְמַר. דְּרַב הָוֵה יָתִיב אֲמַבְרָא דְּאִישְׁתְּמִית, חֲזִיא לְהָהוּא גְבַרָא דְּהָוִה קָא מְחוּר

אֵי הוֹת פִּיִּסַּת מִינְאֵי, מִי לֹא סָפִי לָךְ מִשׁוֹר שְׁל פֶּטֶם, דְּעֵבְדִּי אֶתְמוּל?

אָמַר — נֶאֱסָר אַת כָּל הַמְקוּלִין — "מְקוּלִין" — הֵם אוֹתֶם גוֹיִם שְׁלוּקִין בְּשֵׁר מִן הַחֹשׁ לַחֲשֹׁתֵר בּוֹ. וְקָאֵר דְּאִין לֵנו לְאִסוּר מְלִיקָה בְּשֵׁר הַיּוֹם מִשְׁאֵר מְקוּלִין, וְלַחֲשׁוֹ שְׁכֹמוֹ שְׁמַכְרָה לֹזֶה טְרַפָּה לְמוֹכְרָה בְּמִקּוּלִין, אֵף עַל פִּי שְׁלֹא הִכְרִיזוּ, כֵּן מִכַּר לְאַחֲרִים הַמּוֹכְרִים בְּמִקּוּלִין. אוֹ כִּמוֹ שְׁמַכְרָה זֶה הַטֵּבַח טְרַפָּה, כִּמוֹ כֵּן עָשׂוֹ שְׂאֵר טִבְחִים — זֶה אִין לַחֲשׁוֹ, וְשֵׁר שְׂאֵר מְקוּלִין, הוֹאִיל וְרוּב טִבְחֵי יִשְׂרָאֵל לִבְד מִהֲהוּא גוֹי דּוֹבְנָה מִינֵיהּ. **רַבִּי** לְטַעְמֵיהּ דְּאִמַּר מְקוּלִין וְטִבְחֵי יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁר הַנִּמְצָא בִיד גוֹי מוֹתֵר — וְלֹא חִישִׁין שְׁמַא יִבְיֵא גוֹי מִנְבֵּלָה שְׁבִיתוֹ לְמַכּוֹר בְּמִקּוּלִין, אוֹ אִם מִכַּר אֶחָד מִן הַטֵּבַחִים טְרַפָּה לְגוֹי הָבֵא לְקוּטָה מִמֶּנּוּ לְאִכְלִיה וְלֹא כְּדִי לְמַכּוֹר בְּמִקּוּלִין — אִין לְאִסוּר בְּשִׁבִּיל כֵּךְ מְקוּלִין דְּגוּים, דְּבִתֵּר רוּב בְּשֵׁר אֹזְלִין שְׁקוּנִים מִטִּבְחִים יִשְׂרָאֵל כְּדִי לְמַכּוֹר בְּמִקּוּלִין שְׁהִיא כְּשִׂירָה. **טַעְמָא** דְּאִיכּוּן לְצַעְוִירָה הָא לֹא הֵכִי אֲסוּר וְהִתְנַיָּא כִּי — פִּירוּשׁ: דְּשִׁרִּין בְּשֵׁר הַנִּמְצָא בִיד גוֹי, דְּאֹזְלִין בְּתֵר רוּבָא, וְלֹא חִישִׁין שְׁמַא הִבִּיא נְבִלָה מִבֵּיתוֹ לְמַכּוֹר בְּמִקּוּלִין. הָכֵא נִמְי לְנִיּוֹל בְּתֵר רוּבָא, וְלֹא נִיחּוֹשׁ לְשֹׂאֵר מְקוּלִין! וּמִשְׁנֵי: "שְׁאֵנִי הִתֵּם דְּאִיתְּחוּק אִיסוּרָא" — פִּירוּשׁ: הַחֹזֵק שִׁישׁ אִיסוּר בְּמִקּוּלִין. **אָמַר** רַב בְּשֵׁר שְׁנֵתֵעֵלֵם מִן הָעֵין אֲסוּר — וְאִפְּלוּ בְּעִיד שִׁישׁ כֹּה רוּב טִבְחֵי יִשְׂרָאֵל, דְּחִישִׁין שְׁמַא עוֹרְבִין אִיתֵיהּ נְבִלָה מִרוּבָא דְּעֵלְמָא וְחַלְפוּתָהּ. וְחוֹמְרָא עֵלְמָא הוּא מִשְׁוֹם עוֹבְדֵא דְּהוּדָה, כְּדִלְקֶמֶן.

סָפְקוֹ אֲסוּר — דְּכָל קְבוּעַ כְּמַחְצָה עַל מַחְצָה דְּמִי. וְהָא דְּקִימָא לָן: מִדְּאוּרִייתָא חֹד בְּתֵרִי בְּטִיל — הֵינּוּ, הִכֵּבא שְׁמַעוּרָב וְאִינוּ נִיכֵר הָאִיסוּר. אֲבָל הָכֵא יוֹדַע הָאִיסוּר בְּדוּכְתִּ

- 1 **אסיק** תרין אמר רב עבדי נמי הכי אסרינהו ניהליה – ואי לא אסיק אלא חד – לא
2 היה אוסר, שהרי ראה שלא היה שם עורב. והא לא היה למיחש שמא שלו
3 נאבד במים, וזהו אחר. אבל השתא דאסיק תרי – אסרינן, אף על פי שרוב טבחי ישראל
4 הוא שם, דחיש שמא עורב הביא מרובא דעלמא. והיינו דקאמר "דאסורא שכיה טפי"
5 – כלומר, במקומות הרחוקים, שיכולים עורבין
6 להביא משם. ולקמן דשרי רב כהנא כבדי
7 וכולייתא דמיתו עורבין ושדו, משום דהיתרא
8 שכיחא – התם בכל מקומות שסביב שהיו
9 עורבין יכולים להביא משם, היו רוב טבחי
10 ישראל.
11 **לא** עלים רב עיניה מינה – לא היה יכול
12 לדקדק מכאן דסבר רב דבשר שנתעלם מן העין
13 אסור, דלמא רוב טבחי גוים היו שם.
14 **כאליעזר** עבד אברהם – ואם תאמר:
15 אלעזר היאך נחש, למאן דאמר
16 בפרק "ארבעה מיתות" (סנהדרין גוב): כל
17 האמור בפרשת מכשף, בן נח מוזהר עליו: ויש
18 לומר: דהוא תנא סבר שלא נתן לה הצמדים
19 עד שהגידה לו בת מי היא. ואף על גב דכתיב
20 (בראשית כד) "ויקח האיש נזם זהב" וגו', והדר
21 כתיב "ויאמר בת מי את" – אין מוקדם ומאוחר
22 בתורה. וכן מוכח כשספר, דכתיב "ואשאל
23 אותה ואומר בת מי את".
24 **וביונתן** בן שאול – ואם תאמר: היאך
25 נחש: ויש לומר דלדור את נעור אמר בן, ובלאו
26 הכי נמי היה עולה.
27 **תריסר** גמלי – ורבינו חננאל גריס "גוילי".
28 כלומר, תריסר גוילין כתובין שאלות.
29 **בחרוזים** הרי זה סימן – משמע דאין דרך
30 לחרוז בשר. ואם תאמר: דבתוספתא ובבא
31 מציעא פרק שני קתני "מצא חרוזין של דגים
32 ושל בשר – הרי אלו שליו? ויש לומר: דהבא
33 סמכין בדבר מועט.
34 **לשמואל**: "לקדם חבירינו שבבבל". **אמר**: לא ידע לי מידי דרביה אנא? **כתב שדר** ליה
35 **עיבורא דשיתין שני** **אמר**: השתא, חושבנא בעלמא ידע. **כתב שדר** ליה תליסר גמלי ספקי
36 מריפתא. **אמר**: אית לי רב בבבל, איזיל איחזייה. **אמר** ליה ליענא: פסוק לי פסוקי? **אמר**
37 ליה: "ושמואל מות". **אמר**: שמע מינה, נח נפשיה דשמואל. ולא היא, לא שכיב שמואל,
38 אלא פי הכי דלא לימרח רבי יוחנן. תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: בית תינוק ואשה –
39 אף על פי שאין נחש, יש סימן. **אמר** רבי אלעזר: והוא דאיתחזק תלתא זימני, דכתיב: "וסף
40 איננו ושמעון איננו ואת בנימין תקחו". בעא מיניה רב הונא מרב: בחרוזין מהו? **אמר** ליה:
41 אל תהי שוטה! בחרוזין הרי זה סימן. **איבא דאמרי**, **אמר** רב הונא **אמר** רב: בחרוזין הרי זה
42 סימן. רב נחמן מנהרדעא איקלע לגבי רב כהנא לפום נהרא במעלי יומא דכפורי, אתו עורבי
43 שדו כבדי וכוליתא. **אמר** ליה: שקול ואכול, האידנא דהיתרא שכיח טפי. רב חייא פר אבין
44 איתבד ליה פרפשא בי דינא, אתא לקמיה דרב הונא, **אמר** ליה: אית לך סימנא בגויה?
45 **אמר** ליה: לא. אית לך טביעות עינא בגויה? **אמר** ליה: אין. אם כן, ויל שקול. רב חנינא
46 חזאיה איתבד ליה גבא דבשרא, אתא לקמיה דרב נחמן, **אמר** ליה: אית לך סימנא בגויה?
47 **אמר** ליה: לא. אית לך טביעות עינא בגויה? **אמר** ליה: אין. אם כן, ויל שקול. רב נתן בר
48 אבין איתבד ליה קיבורא דתכלתא, אתא לקמיה דרב חסדא, **אמר** ליה: אית לך סימנא
49 בגויה? **אמר** ליה: לא. אית לך טביעות עינא בגויה? **אמר** ליה: אין. אם כן, ויל שקול. **אמר**
50 רבא: מרישא הוה אמינא, סימנא עדיף מטיביעות עינא, דהא מהדרין אבידתא בסימנא,
51 ולא
52 בחרוזים – בשאלה זו, דודאי זה סימן. לשון מורי. לישנא אחרינא: אל תהי שוטה דבחרוזין הרי זה סימן. **איבא דאמרי** – לאו בעיא הוא אלא שמעתא אתמר:
53 אמר רב הונא כו'. שדו – היו משליכין. האידנא דהיתרא שכיח טפי – הדיום רוב שוחטים ישראלים הם, ולספק טרפה לא חישינן, דרוב בהמות אינן טרפות.
54 **כרכשא** – טבחי"א. רב הונא – סבירא ליה כרב רביה, דאסר בהעלמה. ולא קיימא לן כוותיה בהא, אלא אמתניתין סמכין: נמצא בגבולים, מצא בה בשר.
55 ואף על גב דשנייה: בעומד ורואהו – שנייה דחיקי נינהו. וכי קיימא לן "הלכתא כרב באיסורי" – גבי פלוגתא דשמואל הוא דאמרינן, אבל גבי מתניתין –
56 לא. ורב כהנא, הא קא חזין דאמר ליה: שקול אכול. קיבורא – לימושישיל. תכלתא – צריך להכירה שלא תתחלף בקלא אילן. דהא מהדרין אבידתא
57 – לכל אדם בסימנן, ולא מהדרין אבידתא בטביעות עינא אלא לצורכא מרבנן, ביאלו מציאות" (בבא מציעא בגב).
58
59
60
61
62
63

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף צו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) קסא רש"י תוספות

1	להני שמעתתא – דשרי איסור בטביעות עינא. במביעות עינא דקלא – שנתן	1	ולא מהדרין בטביעות עינא – תימה: דשאני התם, דחשדין ליה דילמא משקר שאניה
2	דעתו להכירה בקול. ומאבידה לא ילפינן, דהתם משום חימוד הממון חיישין	2	שלה, דהא לצורבא מרבנן מהדרין בטביעות עינא: ויש לומר: דהכא מיירי
3	דלמא משקר, דאמור מר (מכות כג,ג): גזל ועריות נפשו של אדם מתאוה להם	3	בטביעות עין כל דהו. והא דמהדרין לצורבא מרבנן בטביעות עינא – דהיינו בטביעות
4	ומחמתן. תרע – דטביעות עינא עדיפא. פלניא דהכי סימניה – "פלוני הרג את	4	עין גמור. דכל הני אמוראי דהכא, לא היה להם טביעות עין גמור. דאי לא הדי, מה היה
5	הנפש, ואין אנו מכירין בו מעולם אלא	5	להם לישאל? אי הווי ידעי – בודאי לא הווי
6	סימנין כן וכך היו בגופו ובכליו של הורג."	6	מסופקים כלל!
7	מביעות עינא אית לן בגויה – ומכירין אנו	7	פלניא דהאי סימניה והאי סימניה קטל נפשא
8	בו. ואילו אית ליה – לשליה. מביעות עינא	8	לא קטלינן ליה – ואם תאמר: והלא
9	בגויה – שמכירו. משננה שיטול את כולו	9	משיאין אשה על פי סימנים, לך לישנא דאמר
10	– יחטט אחריו. וסתם משנה, רבי מאיר,	10	רבא סימנין דאורייתא, בפרק בתרא דיבמות
11	דאמר (חולין צב,ב): חטיטה בעי. אכלו ואין	11	(קכ,א). ואם לאחר שנשאת באו עדים שזינתה –
12	בו כוית – משום דבריה הוא, וחייב בכל	12	קטלינן לה, דסמכין אסימנין להחזיקה בחזקת
13	שהוא, וכדאמרין במסכת מכות (יג,א): אי	13	אשת איש מן השני. ואפילו נתברר על ידי עדים
14	אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא	14	שבעלה הראשון כבר היה מת בשעת הזנות, ולא
15	שהוא חייב? אמרו לו: מפני שהיא כברייתה.	15	אמרין: שמא בעלה היה חי בשעת קידושה, ואין
16	אינו סופג אלא ארבעים – דאינו נוהג אלא	16	קידושה קדושין? ויש לומר: דבכי האי גונא נמי
17	באחת. גמרא בר פיולי – כך שמו. נאים	17	לא סמכין אסימנין למיקטלה ולהחזיקה באשת
18	ליה – כרבי יהודה, לא היה מחטט, אלא	18	איש מן השני, אלא אמרין: שמא היה חי בעלה,
19	גומם מלמעלה. אמר ליה לא תירתת – לא	19	ולא הווי קידושה קדושין. וכן אם נשאת על פי
20	בעם הארץ ולא ברשע אני חושדך. דאורי	20	עד אחד, וחזינה – לא קטלינן לה, אף על פי
21	לך – לעשות כן, כרבי יהודה אורי לך.	21	שבעלה הראשון נודע שהיה מת כבר בשעת
22	ומאי דשייר דרבנן לרבי מאיר – דמדרבנן	22	הזנות. דלא לכל דבר מהמימנין ליה. דאין האחין
23	הוא דבעי רבי מאיר חטיטה. שעל הכף –	23	יורדים לנחלה על פיו, וגם צרתה אסורה. ואם
24	דאף על פי שהגיד ארוך, אין אסור אלא מה	24	תאמר: והיאך מחזירין שטר חוב בסימנים, והא אי
25	ששוכב על הכף. כף – בשר הסובב את	25	אתו סהדי ואמרי "פלוני דהאי סימניה והאי
26	הקולית ודבוק לעצם, והגיד הארוך שוכב	26	סימניה לזה מפלוני" – לא מפקין? ויש לומר:
27	מקצתו על גבי אותו בשר. אמר רב פפא	27	דלא דמי שטר שאין אדם מוחזק בו, שיאמר "שלי
18	כתנאי – כדמפרש ואזיל, דרבנן אית להו	28	הוא" – מהדרין שפיר. אבל ממון שביד הבעלים
19	דשמואל, ורבי יהודה לית ליה דשמואל.	29	– אין להוציא על ידי סימנין. דהכי נמי לא הווי
20	סתם אכילה – בכזית.	30	מפקינן חפץ מיד בעלים אי אתו סהדי ואמרי
21	ורבנן	31	"ההוא חפץ, דהאי סימניה והאי סימניה, דפלניא
22	– דאורייתא לרבי יהודה. מפלל דשייר דרבנן לרבי יהודה, אלא דאורי לרבי מאיר. דאי	32	הוא" מכלל דשייר דרבנן לרבי יהודה –
23	אלא אמר רב ששת: מאי דשקל בר פיולי – דרבנן לרבי מאיר. דאי	33	לכאורה משמע דלרבי יהודה נמי אית ליה
24	רבי יהודה – אפילו מדרבנן שרי. "האכלל מגיד הנשה" [וכו.]. אמר שמואל: לא אסרה תורה	34	דאורייתא ודרבנן, ולרבי מאיר הוי דאורייתא כל
25	אלא שעל הכף בלבד, שגאמרי: "על כף הירך". אמר רב פפא, כתנאי: אכלו ואין בו פזית –	35	כמה שאוסר רבי יהודה. כדאמרן בסמוך: דשקל
26	חייב, רבי יהודה אומר: עד שיהא בו פזית. מאי טעמא דרבנן – בריה (בפני עצמה) היא. –	36	דאורייתא לרבי מאיר, ולרבי יהודה – דרבנן נמי
		37	לא שייך. אבל אין נראה לומר כן, דאם כן, הווי
		38	שלשה מחלוקות בדאורייתא. דרבי יהודה פליג
		39	אההוא תנא דאמר "לא אסרה תורה אלא שעל
		40	הכף בלבד", כדאמר בסמוך. ולא מסתברא לומר כן. דבשלמא רבי יהודה ותנא קמא דידיה פליגי בדרש ד"על כף הירך" כדשמואל, אלא רבי מאיר ורבי יהודה, במאי פליגי? ואם תאמר:
		41	ומנא לן דשקל בר פיולי דאורייתא לרבי מאיר? דילמא סבר רבי מאיר דלא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד, וליכא אלא שני מחלוקות? ויש לומר: כיון דמחזיר רבי מאיר בחטיטה, לא
		42	מסתברא דמיקל בדאורייתא טפי מדרבי יהודה. ותנא קמא דרבי יהודה דאי אין מחזיר בחטיטה, כיון דמיקל בדאורייתא. ואם תאמר: והא שמואל סבר כרבי מאיר, דאמר ליה: חות ביה
		43	טפי, וקאמרין לקמן דשמואל קאמר לההוא שמעתא ד"לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד" ויש לומר: דשמואל אליבא דתנא דמתניתין דאמר "אכלו ואין בו כזית, חייב" קאמר "ולא
		44	אסרה תורה" כו, וליה לא סבירא ליה. וכדאי גונא אמר שמואל בפרק "אלמנה ניוזנת" (כתובות צו,א) דמציתא אלמנה לעצמה. והיינו, כאשני יהודה, כדמוכח התם. ובפרק "נערה
		45	שנתפתת" (שם נד,א) שמעינן ליה לשמואל שפוסק בהדיא דהלכה כאנשי גליל. צריך שיטול את כולו – לענין חטיטה – סתם כרבי מאיר, ולענין דנאמנים – סתם כרבי יהודה
		46	לעיל (פט,ב), דקדנן, וחכמים אומרים: נאנמים. מאי טעמא דרבנן בריה היא – ובסוף פירקין (קכ,ב) נמי אמרין כי האי גונא: אבל צפור טהורה בחיה – בכל שהוא, במיתתה –
		47	בכזית. אבל צפור טמאה, בין בחיה בין במיתתה – בכל שהוא. דאבר מן החי ועוף טמא חשיבא להו בריה. ואם תאמר: מאי שנא דאבר מן החי ועוף טמא וגיד ושרץ חשיבי טפי
		48	בריה מנבלה טהורה במיתתה בכזית, ולא חשיבא בריה? וכן טבל לא חשיב ליה רבנן בריה במכות (ז,א) ויש לומר: דהיינו טעמא דהני, דכי אמר רחמנא "לא תאכל גיד" ו"לא תאכל
		49	עוף טמא", וכן באבר מן החי – כאילו פירש: בין גדול ובין קטן, דכולהו מיקרו "גיד" ו"עוף", ובלבד שיהיו שלמים. אבל נבלה – חתיכה נמי משמע "נבלה". וכן טבל, דאי הווי כתיב
		50	"אל תאכל חסה של טבל" – אז הווי חשיב בריה. וכן משמע פרק שליש דשבועות (כא,ב) דקאמר: היכן מצינו באוכל כל שדו שחייב? ופריך: ולא!! והרי מפרש – "שבועה
		51	שלא אוכל כל שהוא". ומשני: מפרש נמי כברייה דמי. משמע דטעמא דבריה הוי כאילו פירש הכתוב שלא תאכל בין גדול ובין קטן. ואם תאמר: דתנן בפרק "אלו הן הלוקין" (מכות
		52	יג,א): כמה יאכל מן הטבל ויהיה חייב? רבי שמעון אומר: בכל שהוא. וחכמים אומרים: בכזית. אמר להם רבי שמעון: אי אתם מודים במכות (ז,א) ויש לומר: דהיינו טעמא דהני, דכי אמר רחמנא "לא תאכל גיד" ו"לא תאכל
		53	שדאי כברייתא. אמר להם: אף חטה כברייתא. ומסיק בגמרא: דלרבי שמעון, כל שהוא למכות, אפילו קמח. ולדבריהם דרבנן קאמר "אודי לו מיתת דחטה אחת כברייתא בכל שהוא".
		54	ורבנן, בריית נשמה – חשיבא, דחטה – לא חשיבא. והשתא קשה: הרי גיד ואבר מן החי, דחשיבי בריה. אלמא, לא תליא מילתא בנשמה. ואפילו הווי נשמה בחטה – לא חשיבא
		55	בריה, כדפרישית, דלא דמי למפרש. ד"לא תאכל טבל" כתיב, ולא כתיב "לא תאכל חטה של טבל" ונראה לפרש: דרבנן לדברי רבי שמעון קא מהדרי ליה: לדידן, אפילו הווי חטה
		56	נשמה – לא חשיבי ליה בריה. דלא דמי למפרש, כדפרישית. אלא לדידך, דחשבת ליה בריה. אלמא, לית לך טעמא דמפרש, מכל מקום לא דמי לנמלה, דלנמלה איכא נשמה.
		57	וקשה: היכן מצינו כזה, שמשביח טעם לדבריו, והם עצמם אינם סוברין שיהיה הדבר תלוי בנשמה? ויש לומר: דכי האי גונא אשכחן בפרק "התעורבות" (ובחים עז,א) דתנאי: אברי
		58	תמימים שנתערבו באברי בעלת מום – רבי אליעזר אומר: יקרבו, ורואה אני את בשר בעלת מום כאילו הם עצים. וחכמים אומרים: לא יקרבו. ועל כרחך אליעזר גופיה לית ליה
		59	האי טעמא. דהא ברובע ונרבע מודה דלא יקרבו, ולא קאמר "רואה אני אותם כאילו הם עצים". אלא עיקר טעמא, כדמפרש בגמרא: "מום בם לא ירצו", הא על ידי תערובות –
		60	ירצו. ולדבריהם דרבנן קאמר להו, כדאמר התם. ומיהו שם מיושב יותר, דמתוך הברייתא אומר כן הגמרא. אבל בפרק בתרא דמכות (ז,א) מי דוחק התלמוד לומר דרבנן משיבין
		61	תשובה לרבי שמעון לדבריו, מה שאין סוברין, כיון דאינו לא במשנה ולא בברייתא. ואם תאמר: ורבי שמעון, דחשיב חטה בריה, היאך תרומה עולה במאה ואחד, הא אמרין לקמן
		62	(ק,א) דבריה לא בטלה, גבי גיד? וכי תימא: דהתם היינו טעמא, דכשנולד – נולד האיסור עמו, כמו גיד ושרצים ואבר מן החי ועופות טמאים. אבל תרומה – מותר עד שימרח. אבתי
		63	ערלה וכלאי הכרם לא ליבטלו וועיין עוד תוספות זבחים עב,א דיבור המתחיל "ולייבטלו".

- 1 **ורבי** יהודה אכילה כתיב ביה – ואם תאמר: והרי נמלה ושאר שרצים, דכתיב
2 בהו אכילה, ומחייב בכל שהוא. כדתנן בפרק בתרא דמכות (יג,א), ולא פליג
3 רבי יהודה! ויש לומר: דאכילה דהתם איצטריך, דאי איכא ארבעה או חמשה ויתם,
4 דחייב בחד זית. אבל הכא אמרינן דלרבי יהודה מ"אשר על הכף" נפקא. והכי אמרינן
5 במעילה פרק "קדשי מזבח" (טז,ב): אבל שרצים
6 – לוקה עליו בכזית, דאכילה כתיב בהו. ואם
7 תאמר: דאמרינן ב"אלו חן הלוקין" (מכות טז,ב):
8 ריסק תשעה נמלים ואחד חי, והשלימו לכזית
9 – לוקה שש. חמש, משום בריה דשרץ. ואחת,
10 משום נבלה. למה לי שיהא חד חי, דהויא
11 בריה. בלאו הכי נמי, כיון שיש בהם כזית
12 לוקה חמש משום שרץ, כיון דאכילה כתיב
13 ביה, כדפרישית. ואחד, משום נבלה: ויש לומר:
14 דודאי אלאו דשרצים, דכתיב בלשון אכילה,
15 לקי משום כזית שרץ. אלא יש לאו דשרץ, דלא
16 כתיב בהו אכילה, כגון "אל תשקצו" (ויקרא
17 יא), והדיא לא לקי אלא בדי משום בריה.
18 ואם תאמר: ואבתי למה לי חי? אפילו מת נמי
19 חשיב בריה, כדאמרינן בסוף פרקין (חולין קב,ב):
20 טמאה, בין בחיה בין במיתתה – בכל שהוא!
21 ויש לומר: דלא נקט "חי" לאפוקי מת, אלא
22 פירוש "חי": שלם, לאפוקי ריסק. כדאמר גבי
23 כלבים: שבירתן זו היא מיתתן. ואם תאמר: הא
24 אמרינן בסוף פרקין (שם,א): אבר מן החי, צריך
25 שיאכל כזית, דאכילה כתיב ביה. דלמא הא
26 דכתיב ביה אכילה, למימר דמחייב בכזית, אף
27 על גב דאית ביה ארבעה או חמשה ויתם? ויש
28 לומר: דלעולם לא מחייב עד שיאכל אבר שלם.
29 דהיינו, בשר גידים ועצמות. מדלא אשכחן בסוף
30 פרקין (חולין קג,ב) לריש לקיש דפטר חלקן
31 מכפנים, דמחייב אלא בגרומיתא ועזרתא. והיינו
32 טעמא ד"לא תאכל הנפש עם הבשר", דדרשינן מיניה (חולין קב,ב) אבר מן החי דאסור.
33 משמע, עד שיאכל אבר שלם. **דפשיט** איסוריה בכזית ירך – לשון "איסוריה" לא
34 אתי שפיר, דלא אסרינן אלא שעל הכף בלבד. ובספר רבינו גרשום כתיב "דמשך
35 בכזית ירך". ויש לישב לשון "איסוריה" – דהכי קאמר: דפשיט גיד של איסור בכזית
36 ירך. **אם** יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה – לאו בגיד לחודיה משערין, דבכדי קליפה
37 שסביבו מסייע לגיד לאסור. דמשעה שנמלה נאסר כדי קליפה סמוך לו. ולפירוש רבינו אפרים שמפרש דלא אמרינן "חתיכה עצמה נעשה נבלה" אלא בבשר בחלב, אתי שפיר.
38 משמע קצת דאין הרוטב מסייע לשאר חתיכות, אם יש בהם לבטל הגיד, אלא הירך לבדו. מדלא קאמר "אם יש בהן וברוטב בנותן טעם" כו'. והאי, לפירוש הקונטרס נחא, דפירש
39 פרק "כל הבשר" (חולין קח,א) גבי "טיפת חלב" כו', דקאמר בגמרא: לא שנו אלא שניער וכסה, אבל לא נייער וכסה – חתיכה עצמה נעשה נבלה כו'. ופירש בקונטרס: דכי נייער
40 הקדרה – מולין הוא הטפה בכל הקדרה, ומסייע כל מה שבתוכה לבטל הטפה. וכן כי כסה הקדרה – עולות הרתיחות משוליה לפיה, ומוליכות הטפה בכל הקדרה. משמע
41 שרצה לומר: שאפילו החתיכה שנפלה הטפה עליה היא מקצתה בתוך הרוטב, אי לא נייער וכסה – אין מסייע הרוטב והחתיכות אחרות לבטלה. ומיירי הכא בשלא נייער וכסה.
42 ולרבינו יצחק נראה: דכשהחתיכה שנפלה האיסור עליה היא מקצתה ברוטב – לא בעינן נייער וכסה. והתם איירי כשהחתיכה כולה חוץ לרוטב – דאז אין מתפשט, אלא בניער
43 וכסה. והוה מצי למימר "לא שנו אלא בחתיכה מקצתה ברוטב", אלא מילתא דפסיקא ליה נקט "כשניער וכסה" – דאז בכל ענין הרוטב מכסה כל החתיכות, ואפילו היתה כולה
44 חתיכה חוץ לרוטב. והכא דקאמר "אם יש בה בנותן טעם" – היינו, על ידי שלא היה בה עם הרוטב ששים לבטל טעם הגיד. **אבל** נצלה קולף ואוכל עד שמגיע כו' – ואם
45 תאמר: מאי קא משמע לן? פשיטא דלא מצי למימר הוא הדין נצלה. דאם כן, למה לי נתבשל – דמשעת מליחה נאסר, דמליח הרי הוא כרותח דצלי, כדאמר בסמוך. ובלא מליחה
46 אי אפשר לבשל, דאין הבשר יוצא מידי דמו, עד שימלחנו יפה יפה! ויש לומר: דקא משמע לן דלא נאמר "נתבשל" דמתניתין היינו נצלה. דאשכחן דקרי לצלייה "בשול", דכתיב
47 (דברי הימים ב, לה): "ויבשלו (את) הפסח". וכן הא דתנן (חולין קט,ב): הלב קורעו ומוציא את דמו. לא קרעו – קורעו לאחר בשולו. ובעי למידק מינה בריש "כיצד צולין" (פסחים
48 עד,ב) דכבולעו כן פולטו. אלמא, "לאחר בשולו" דקתני – היינו לאחר צלייתו. דאי בקדרה – הכל אסור אם אין פי קנה חוץ לקדרה.

- 49 **עד** שמגיע לגיד – לאו דווקא עד שמגיע לגיד ממש, דהא צריך שיניח כדי קליפה סמוך לגיד, ואפילו כדי נטילה צריך שיניח. כדאמר בפרק "כיצד צולין" (פסחים עה,ב): נטף
50 מרוטבו על החרס, וחזר אליו – יטול את מקומו, ולא סגי בקליפה. אם לא נחלק, דשמא רוטב מתפשט יותר מגיד. ומיהו לא אשכחן בשום מקום שיהא סגי לצלי בקליפה,
51 דלא מצינו קליפה נוכרת לענין צלי אלא ב"כיצד צולין" (שם עו,א) ב"חם לתוך צונן", דשמואל אמר: קולף, דתתאה גבר, אדמיקר ליה בלע, ואפשר דרותח דצלי בלע טפי.
52 ולקמן בפרק "כל הבשר" (ק"ב,א) דאמר רב: ההוא בר גזולא דנפל לגו כדא דכמכא דצלי, בעי קליפה – התם אפילו בצונן איירי. ומשום דבר יונה רכין טובא, ובלע. וגבי "צורר
53 אדם בשר וגבינה במטפחת אחת, ואינו חושש, ובלבד שלא יהיו נוגעות זו בזו", ואמרינן (חולין ק"ב) בגמרא: וכי נוגעות זו בזו, מאי הוי? צונן וצונן הוא! ומשני: נדי דקליפה לא
54 בעי, הדחה מי לא בעי? – לאו משום דצלי סגי ליה בקליפה, אלא הכי קאמר: "נדי דקליפה לא בעי" כמו בחם לתוך צונן, "הדחה מי לא בעי"? וכן הא דאמר לעיל בפרק
55 קמא (ח,ב) דלמאן דאמר: בית השחיטה רותח, קולף – שאני התם, דשמננית שעל הסכין דבר מועט הוא, כדאמרינן פרק "כיצד צולין" (פסחים עה,ב): סכו בשמן של תרומה,
56 אם חבורת כהנים – יאכלו. ואם של ישראל, אם צלי הוא – יקלף את החיצון. ומפרש אפילו למאן דאמר תתאה גבר: שאני סיכה, דמשוה עבדי ליה. **אפילו** מריש אונו
57 – שרוקן מן החלב. ולא דווקא משום דראש הגדי למטה בשעה שצולין אותו בשפוד בתנור. דכן דרר, כדמשמע בריש "כיצד צולין" (פסחים עד,א) שתוחבו לתוך פיו עד בית
58 נקובתו, וצד העב של שפוד הופך למטה, כדי שלא יפול, ומידב דאיב החלב על הראש. אלא אפילו היה הראש למעלה – אסור, דמפעפע חלב למעלה. דהא צונן לתוך חם
59 – אסור למאן דאמר תתאה גבר, ולא סגי בקליפה. ומה שנהגו כשמולחים בשר הדרכה ומניחין בגיגית, ופעמים חתיכה אחת חציה לתוך הציר וחציה חוץ לציר, וחותרין מה
60 שבתוך הציר ומשליכין דאסור. ומה שחזן לציר, מותר. ולא אמרינן, שיפעפע הדם למעלה, ויאסור כל החתיכה, כדאמר גבי חלב? דאין דרכו של דם לפעפע. אלא
61 אדרבה, אמרינן דדם משרק שריק כשנפול על הבשר, ולא מיכלע דרך הליכותו. כל שכן דלא מפעפע למעלה. ואפילו יש שומן בבשר שבתוך הציר, לא אמרינן דנעשה נבלה
62 מחמת הדם, וחזרו ואוסר מה שחזן לציר דמפעפע, לפי מה שפירש הרב רבינו אפרים דלא שייך "חתיכה עצמה נעשת נבלה" אלא בבשר בחלב. ובלאו הכי נמי: כיון דלא אפשר
63 האיסור להתפשט חוץ לציר – שרי. דלא אמרינן "חתיכה עצמה נעשת נבלה" ואוסרת את כל החתיכות, אלא במקום שהאיסור מתפשט בכל החתיכה, דומיא דטפת חלב. תדע:
דבכל

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף צז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) קסה רש"י תוספות

1	מפּעפּע — בלעז טרישנלש'ט, מבצבץ הוולך ומתפשט בכל הבשר. כוליא	דבכל מקום שאנו אוסרין כדי קליפה, אמאי אין אותו כדי קליפה חוזר ואוסר מה שאצלז:
2	בחלבה הוה ושריא — משום דמפסיק קרמא. כילבית — שקץ דגים קטנים.	ובענין זה יאסר הכלו אלא היינו טעמא: לפי שאין טעם האיסור עובר כלל יותר מכדי
3	באילפס — של בשר. ליטעמיה קפילא — נחתום גוי, ואשמועינן דמותר לסמוך	קליפה. והרב רבי אליעזר ממי"ץ היה מחלק: משום דלא אמרינן "חתיכה עצמה נעשה
4	עליו לפי תומו, ולא יודיעוהו שצריכין לו לדבר איסור והיתר. טעים לה כהן	נבלה" במקצת חתיכה, אלא בכל החתיכה, ואין זה טעם. ועוד: תדע, דאי לא תימא הכי,
5	— ששניהם מותרין לו, החולין והתרומה.	אין לך בשר מותר לעולם, דהא קיימא לן דכל
6	אמור רבנן כמעמא — בכמה מקומות	הבשר הנמלה, כששהה במלחו יום או יומים —
7	ששנינו בנותן טעם. ואמור רבנן בקפילא	יש בו טעם מלח יותר. ואפילו הכי, לא אמרינן
8	— כדאמר רבי יוחנן.	דמלח שעל הבשר הנאסר מחמת הדם, יחזור
	ואמור	ויאסור את הבשר! אלא צריך לומר: משום דאף
		על פי שנבלע בבשר טעם המלח, טעם הדם
		שבמלח אין נבלע בו כלל.
5	הוה. רב הונא פר יהודה אמר: כוליא בחלבה הוה, ושריא. רבין פר רב אדא אמר: פילבית	שאני חלב - דמפּעפּע. - ובחלב אסור? והאמר רבה
6	באילפס הוה, ואיתו שיילוה לרבי יוחנן, ואמר להו: ליטעמיה קפילא ארמאה. אמר רבא: מריש	פר בר חנה: עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן בכנישתא
7	הוה קא קשיא לי הא דתניא, קדרה שבשל בה בשר - לא יבשל בה חלב, ואם בשל - בנותן	דמעון, בגדי שצלאו בחלב, ואיתו ושיילוה לרבי יוחנן,
8	טעם. תרומה - לא יבשל בה חולין, ואם בשל - בנותן טעם. בשלמא תרומה - טעים לה	ואמר: קולך ואוכל עד שמוציא לחלב! - תהוא, פחוש
9	כהן, אלא, בשר בחלב - מאן טעים ליה? השתא דאמר רבי יוחנן: סמכינן אקפילא ארמאה,	
10	הכא נמי - סמכינן אקפילא ארמאה. דאמר רבא: אמור רבנן כמעמא, ואמור רבנן בקפילא,	
		ואמור
	מפרש: כיון דשומן הגיד לא מיתסר אלא מדרבנן, דגזרו ביה אטו הגיד, כשאין הגיד אוסר — גם בו לא החמירו. ולפירושו, למאי דקיימא לן (חולין צטב). דאין בגידן בנותן טעם,	
	אפילו נתבשל — לא אוסר, כמו שאין הגיד אוסר. ורבינא דאסר בסמוך גבי "הנהו אטמחא" צריך לומר: דסבר דיש בגידן בנותן טעם, כתנא דמתניתין. וההוא כחוש הוה — מפרש	
	רבינו תם: כחוש הוה, ולכך שרי, דחלב כחוש אינו מפעפע. ועוד יש לומר: כחוש הוה, ויש בו מעט חלב, ובטל בששים. כוליא בחלבא הוה ושריא — לפי שהיה הקרום מפסיק.	
	ונראה שצריך להסיר מן הכוליא כדי קליפה לפי שהקרום עצמו מובלע מן החלב כדאמרינן לעיל (עגא) תלתא קרמי הוה ואם תאמר: ליתסר כוליא משום דמפעפע בה לובן כוליא	
	דרבי יוחנן גופיה אסר לעיל (צבב) לובן כוליא כדאמרינן דממרט ליה ויש לומר: כיון דלא אסור אלא מדרבנן אינו אוסר את הכוליא. אבל בשר בחלב מאן טעים ליה — והא דלא	
	פרק אמתניתין (חולין צזב) ד"ירך שנתבשל בה גיד הנשה": מאן טעים ליה? משום דמשערין ליה כבשר בלפת. אבל קשה דאמתניתין דפרק "כל הבשר" (חולין קחא, ד"טפת חלב	
	שנפלה על חתיכת בשר, אם יש בה בנותן טעם" וכו' הוה מצי למפרך, וכן אמתניתין דפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (עגא) יין במים, ומים ביין — בנותן טעם! ויש לומר: דהתם קל	
	לשער בששים, אבל הכא אין קל לשער מה שבלוע בקדרה אלא על ידי טעימה. אי נמי: דמשמע ליה דרך ברייתא, על ידי טעימה איירי, דומיא דתרומה דטעם לה כהן. סמכינן	
	אקפילא — אף על גב דגוי הוה, כיון דקפילא הוה — לא משקר, שלא יפסיד אומנתו. אמר רבא: רבא כו' ואמור רבנן בששים — לקמן בפרק "כל הבשר" (קטא) פסק הקונטרס כרבי יהודה,	
	דמין במינו לא בטיל, מדקם ליה רבי בשיתיה, דקאמר: נראין דברי רבי יהודה. ורב ושמואל נמי, דאמרי תרווייהו: כל איסורים שבתורה במינו במשהו, ותניא כותיהו במסכת עבודה	
	זרה בפרק בתרא (עגא). ואף על גב דאיפליגו עלייהו רבי יוחנן וריש לקיש התם, ותניא נמי כותיהו — שמעין נמי לאביי ורבא, דבתראי הוו, דקמו כרב ושמואל. דאיתמר: חלא לגו	
	חמרא כו', במסכת עבודה זרה פרק בתרא (סא). ובמסכת פסחים (לא) נמי פסיק רבא: הלכתא, חמץ בזמנו, בין במינו בין שלא במינו — במשהו, כרב. וטעמא דרב מפרש התם: דרב	
	לטעמיה, דאמר: כל איסורין שבתורה, במינו — במשהו, ושלא במינו — גזר רב אטו במינו בחמץ, משום דלא בדילי אינשי מיניה, ואיתו לזלוזי ביה. עד כאן לשון הקונטרס. ורבינו	
	תם אומר: דכל זה אינו ראיה, דאין הלכה לא כרבי יהודה ולא כרבי ולא כרב ושמואל. דהלכה כרבי יוחנן לגבי רב, כדאמר בריש ביצה (דב), וגבי שמואל, כדאמר ב"מ שהוציא אהו" (ערובין מזב), ורבי יהושע בן לוי נמי אית ליה לקמן (צחא) בשמעתין דמין במינו נמי בטיל, דילין מ"זרוע בשלה", דהוי מין במינו. ורבי יהושע בן לוי בר סמכא הוה, והלכה כמותו	
	בכל מקום, ואפילו לגבי רבי יוחנן, כדמשמע בפרק בתרא דמגילה (כוא), דאמר רב פפי משמיה דרבא: מבי כנישתא לבי רבנן — שרי, מבי רבנן לבי כנישתא — אסור. ורב פפא משמיה	
	דרבא אמר איפכא. וקאמר התם: כוותיה דרב פפי מסתברא, דאמר רבי יהושע בן לוי: בית הכנסת מותר לעשותו בית המדרש. ואף על גב דרבי יוחנן פליג עליה, כדאיתא התם, מיייתי	
	ראיה מרבי יהושע בן לוי. ומיהו רבינו תם בעצמו היה דוחה: דהא דפליג רבי יוחנן התם, דקאמר: "את הבית הגדול" — בית שמגדלין בו תפלה, "אף שמגדלין בו תפלה" קאמר. להכי	
	מיייתי מרבי יהושע בן לוי, דלרב פפא דאמר איפכא — לא הוי לא כרבי יהושע בן לוי, ולא כרבי יוחנן. ומכל מקום יש ראיה: דבסדר תנאים ואמוראים פוסק הלכה כרבי יהושע בן	
	לוי בכל מקום. וההיא ד"חמרא לגו חלא, וחמרא חרתא בעינבי" אומר רבינו תם: דאיכא לאוקומי בטבל ויין נסך, דמודי בהו רבי יוחנן, כדאמרינן במסכת עבודה זרה (עגב), תדע,	
	דהא רבא גופיה אית ליה הכא דמין במינו דליכא למיקם אטעמיה, בששים. ורבינו אפרים היה דוחה: דהכא איירי בחמרא חרתא בעינבי. וקרי ליה "מין במינו", לפי שטעמם שוה. ויש	
	להם דין מין בשאינו מינו — דהא רבא אזיל בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה בתר שמא. ואין נראה לומר כן: דכיון דאול בתר שמא — לא היה קורא אותו "מין במינו", וב"הקומץ	
	רבה" (מנחות כגא), נמי קאמר רבא: קסבר רבי יהודה, כל מין ומינו ודבר אחר כו' — מכלל דרבא גופיה לא סביירא ליה הכי. ובפרק "כל שעה" (פסחים לא) דאמר רבא: הלכתא, חמץ	
	בזמנו בין במינו בין שלא במינו במשהו כרב — לא גרס רבינו תם "במשהו כרב". וכן משמע בהלכות גדולות שלא היה כתוב בספרים "כרב". שכתב שם: מדלא ידוב רבא שיעורא	
	למילתיה, שמע מינה: דאסור במשהו כרב. ועל פי הלכות גדולות מוגה בספרים. אלא גרסין "אסור" — פירוש: בנותן טעם, כרבי יוחנן דהתם. ושם מפורש אמאי לא פסיק בהדיא	
	כרבי יוחנן, וכן פסק בשאלות דרב אחא: דרבא כרבי יוחנן, ומכל מקום לא היה רבינו תם פוסק הלכה למעשה לחמץ בפסח, וכשהו מוצאין חטה בתרנגולת ורוחתה בפסח — היה	
	מצריך להשהותה עד אחר הפסח. ואומר רבינו תם: דאף על גב דתנן באהלות (פרק יא משנה ז): בעופות ובדגים — כדי שתפול לאור ותשרף, דברי רבי שמעון — אפילו ילפין איסור	
	מטומאה, דחשיב כמעוכל, הא פליג התם רבי יהודה בן בתירא, וקאמר: בעופות ובדגים — מעת לעת, ובשל תורה — הלך אחר המחמיר. ואפילו גרס "במשהו כרב" — דילמא שאני	
	חמץ, דחמיר טפי, דעובר ב"ב ליראה", ולא בדילי מיניה. ואף על גב דקא מפרש התם טעמא, דקאמר: רב לטעמיה כו' — רבא פסיק כרב, ולא מטעמיה. וטעמיה דרב: משום דסבר	
	בעלמא דמין במינו — במשהו, וגוריון בפסח שלא במינו אטו מינו. אבל לרבא, אף על גב דבכל איסורין הוי בנותן טעם, אפילו במינו, מחמיר לאסור בפסח במשהו, אפילו שלא במינו.	
	ועוד: דבספרים ישנים לא גרסין "רב לטעמיה", אלא הכי גרסין: "הא רב ושמואל דאמרי תרווייהו: כל איסורין שבתורה שלא במינו, בנותן טעם". ומשני: רב גזר בחמץ שלא במינו	
	אטו מינו. והא דלא חשיב חמץ בפסח כהדי טבל ויין נסך, בברייתא דמסייע לרבי יוחנן — משום דטבל ויין נסך הוי שלא במינו בנותן טעם. וחמץ אפילו שלא במינו במשהו. ואף רבי	
	יהודה נאון פסק דוקא בחמץ קאי רבא כרב, אבל בשאר איסורין — הילכתא כרבי יוחנן וריש לקיש. ועוד הביא רבינו תם ראיה: דבפרק "התערובת" (זבחים עטב) בשמעתא ד"חצין"	
	סבר רבי אליעזר בן עקיב דמין במינו בטל, ו"משנת רבי אליעזר בן עקיב קב ונקי". וסתמא דגמרא נמי קאמר הכי בשלהי ביצה (להב), גבי רבי אבא דאמר: מי שנתערב לו קב חיטים	
	כו', דקאמר: שפיר עבדו דאחיכו עליה. דמאי שנא חיטים בשעורין דלא, דמין בשאינו מינו בטיל. חיטין בחיטין נמי, נזי דלרבי יהודה לא בטיל, לרבנן מיכטל בטיל. משמע: דהכי	
	הלכתא, ולהכי אחיכו עליה. אף על גב דרבי יהודה מייירי התם, מכלל דרישא רבנן. מכל מקום רבנן התם לא איירי במין במינו. ובהלכות גדולות של אספמאי פוסק: דחתיכה בחתיכות	
	— בנותן טעם, ומילתא דרבא ד"אמור רבנן בששים" אייתו לפסק הלכה. ובקונטרס גופיה פסק בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (סא). גבי פלוגתא דאביי ורבא, דהלכתא כרבי יוחנן,	
	דסבר: בנותן טעם, ויין נסך, דקאמר התם במשהו — אומר רבינו תם: דדוקא ביין שנתנסך לפני עבודה זרה, דהא אמתניתין ד"יין ביין ומים במים" קאי, ומים במים אי אפשר להיות	
	אלא בנותנא. ובתשובת הגאונים (כתב יד) רבינו יוסף טוב עם מצא רבינו תם: יין נסך שנתנסך לפני עבודה זרה — אסור בהנאה, ואינו בטל אפילו באלף, כמו ששנינו: ואילו אסורין,	
	ואיסורין בכל שהוא וכו'. מכלל דסתם יינם ושאר איסורין, חוץ מטבל ויין נסך, בין במינו בין שלא במינו — בנותן טעם. וקשה מתוספתא: דקתני: אגודמין גוי שטעם מן הכוס והחורין	
	לחבית — אסור. קדח במינקת, ונפלה ממנו טיפה — אסור. מפני שטיפת יין אסורה ואוסרת בכל שהוא. משמע דסתם יינם אוסר בכל שהוא ויש לומר: דאיתא כרבי יהודה, דאמר:	
	מין במינו לא בטיל. וההיא דקנישקנין, דקדים ופסיק גוי — אסור, בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (עבב), אף על גב דלא מיתסר אלא טיפה הנוגעת בפיו, דקסבר: נצוק אינו חבור,	
	מדשרי בקדים ופסק ישראל — יש לפרש: דהאי "אסור" דקאמר, היינו דאסור לכתחלה לעשות, דאין מבטלין איסור לכתחלה. אי נמי: למאן דאמר מין במינו בכל שהוא, קאמר דאסור.	
	איכא	

איכא דאמרי בקדרה עצמה – תימא: אם שיעור עובי הקדרה כחמשים זיתים, ונתן בה מים כשיעור עשרה זיתים, ובשל באותן המים כוית חלב – היאך יתבטל אותו כוית חלב במים? הא פשיטא שיש במים טעם חלב ונראה לפרש: דהכא מיידי כגון דליתיה לאיסורא בעיניה, דנבלע בה בקדרה כוית חלב, והיא היתה כבר בלועה מהדיתר, ואחר כך חזר ובשל היתר – דמשערין בקדרה

עצמה לבטל האיסור שנבלע בה. **כל** איסורין שבתורה משערין אותן כאילו הן בצל וקפלוט – מולא נקט "כבשר בלפת", בדקתני במתניתין (חולין צ"ב) גבי גיד הנשה, משמע דאין שיעורין שוה. דגיד לא ידבי טעמא כולי האי, הוא דמשערין כבשר בלפת. אבל שאר איסורים, ידבי טעמא טפי – משערין בבצל וקפלוט. ומדאמר רב נחמן: גיד בששים, משמע דבשר בלפת הוה שיעורה בששים. ולפי זה פליג רבי יוחנן אדרבא דלעיל, דאמר: כל איסורין שבתורה בששים, וכרבא קיימא לן, דהוא בתרא, וכן פסקין בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (ס"ט, א) גבי "עכברא בשירא". **ובחל** מן המנץ – ואם תאמר: כיון דחל עצמו אסור, כדאמרין בסמוך, אם כן נימא "חתיכה עצמה נעשה נבלה", וליבעי ששים לבד מבחל? ויש לומר: דהאי דאסור, לאו משום שיהא טעם חלב בבחל יותר מבשאר בשר, אלא לפי שיש בו גומות, והחלב כנוס לתוכו, ויש באותו חלב טעם בשר. ואי אפשר להפרישו מן החלב, מאחר שנתבשל, דתו לא מהניא ליה קריעה. ואם תאמר: ומה טעם הכחל עצמו אסור? והלא כל החלב הכנוס לתוכו בגומות נפלט לחוץ, ונתפשט ונפלט בשוה לכל החתיכות, כדאמר דמשערין בבוליה. ופריך נמי: אלא מעתה נפל לקדרה אחרת לא יאסור? משמע דפשיטא ליה שירצא כולו, כמו שאפרש בסמוך! ויש לומר: לפי שמתחלת בשולו, קודם שיצא החלב לגמרי, נאסר החלב שבכחל, מפני טעם הבשר שבו, ואז לא היה יכול לצאת בקריעה. הילכך אף לאחר שנגמר בשולו, שכבר יצא כולו, תו לא לישתרי. דאפשר לסוחטו – אסור. ואפילו למאן דאמר אפשר לסוחטו, מותר – הכא גורנין שמא יאכלנו קודם שיצא כולו. ואף על גב דגבי "בישרא דאסמיק" (חולין צ"ג, ב) שרינן כי שפדיה בשפודא לבתר שנצלה לגמרי, ולא גורנין דלמא אתי למיכל קודם גמר צלייתו – שאני התם שדרך הדם לצאת על ידי מליחה וצלייה. ולכך צולחו, כדי להוציא דמו. גם לבסוף פירש כל הדם לגמרי, ונפול לחוץ. אבל הכא, כשיצא נמי כל החלב, מכל מקום נשאר הוא בקדרה, אלא שמתבטל. ואי שריא לבסוף, אתי למיכליניה קודם.

ובחל עצמו אסור – יש ספרים דגרסי: "אסור,

היכא דלא קריעה ובשליה בהדי בשר". ואם תאמר: כי בשיל ליה נמי לחדיה – ליתסר, משום טעם בשר הכחל שבחלב שבגומות! ויש לומר: משום לישנא קמא דרב בפרק "כל הבשר" (חולין ק"ט, ב) דאמר: לא קרעו – אינו עובר עליו, ומותר. לכך צריך להעמיד כשנתבשל עם הבשר.

אלא מעתה נפל לקדרה אחרת לא יאסור – דכיון דבכחל משערין, אם כן נפיק כוליה. אבל אי במה דנפיק מיניה משערין, אתי שפיר דאסור קדרה אחרת, ולא נפיק כוליה. ואם תאמר: ודלמא הא דמשערין בבוליה, משום דמספקא לן אי נפיק כוליה. ולכך נפל לקדרה אחרת – אסור, משום דלמא לא נפיק כוליה? ויש לומר: דזה פשוט לו, ואין ספק בדבר, וידוע היה להם אם יוצא כולו או מקצתו. ועוד: דמספקא לה היה אסור קדרה אחרת, כיון דחלב שחוטת דרבנן. ועוד נראה לפרש: ד"אלא מעתה" קאי אהא דאמר "ובחל מן המנץ", אלמא לא חשבינן ליה חתיכה דאיסורא, ולא אסיר אלא משום חלב הכנוס בגומות שבתוכו. ואם כן, נפל לקדרה אחרת – לא יאסור, דכל מה שסופו לצאת מן החלב יצא בקדרה ראשונה. **נפל** לקדרה אחרת אל יאסור – הא לא פריך "הוא גופיה לא ליתסר", כדפירשתי לעיל. **ביצה** בששים – והוא הדין בשאר איסורין, וביצה איצטרך ליה, משום דאיכא ביצה טמאה דלא אסרה, כדאמרי אינשי דמייא בעלמא

הוא.

ואמור רבנן: בששים. הלכך: מין בשאינו מינו דהיתרא – בטעמא, דאיסורא – בקפילא. ומין במינו דליכא למיקם אטעמא, אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא דליכא קפילא – בששים. הנהו אטמהתא דאימליחו בי ריש גלותא בגידא נשיא, רבינא – אסר, רב אחא בר רב אשי – שרי. אתו שילוח למר בר רב אשי, אמר להו: אבא שרי. אמר ליה רב אחא בר רב לרבינא, מאי דעתיד, דאמר שמואל: מליח הרי הוא ברותח, פבוש – הרי הוא פמבושל, והאמר שמואל: לא שנו – אלא שנתבשל בה, אבל נצלה בה – קולף ואוכל עד שפוגע לגיד! וכי תימא, מאי "ברותח" דקאמר – ברותח דמבושל, והא מוקאמר "פבוש" הרי הוא פמבושל", מכלל ברותח דצלי קאמר! קשיא. אמר רבי חנינא: פשהו משערין, משערין ברוטב, ובקיפה, ובחתיכות, ובקדרה. איכא דאמרי: בקדרה עצמה, ואיכא דאמרי: במאי דבלעה קדרה. אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: כל איסורין שפותרה משערין כאילו הן בצל וקפלוט. אמר ליה רבי אבא לאבוי: ולשערניהו בפלפלין ותבלין, דאפילו באלף לא בטלין! אמר ליה: שיערו חכמים דאין נותן טעם באיסורין יותר ממצל וקפלוט. אמר רב נחמן: גיד בששים – ואין גיד מן המנץ. בחל בששים – ובחל מן המנץ. ביצה בששים – ואין ביצה מן המנץ. אמר רבי יצחק בריה דרב משרשיא: ובחל עצמו – אסור, ואי נפל לקדרה אחרת – אסור. אמר רב אשי, פי הוינן פי רב פהנא איבעיא לן: פי משערין – בדרידה משערין, או במאי דנפק מיניה משערין? פשיטא דבדרידה משערין, דאי במה דנפק מיניה, מנא ידעינן? אלא מעתה, נפל לקדרה אחרת לא יאסר! פין דאמר רב יצחק בריה דרב משרשיא: ובחל עצמו – אסור, שויה רבנן פחתיכה דנבלה, ביצה בששים ואין ביצה מן המנץ. אמר ליה רב אידי בר אבין לאבוי: למימרא דיהבה טעמא? והא אמרי אינשי פי מייא דביעי בעלמא! אמר ליה: הכא במאי עסקינן

בביצת

ואמור רבנן בששים – בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (ס"ט, א) פסקין הלכתא בכל איסורין שבתורה (בששים), בין בשר בחלב ובין שאר איסורין בששים. **מין בשאינו מינו** – שהאדם יכול להבחין טעמו, ושניהם של היתר, שיכול בן ברית לטעמו, כגון תרומה וחולין. **בטעמא** – יטעימנו כהן, אם אין תרומה נותנת טעם בחולין – יאכל התבשיל אף לזרים. **דאיסורא** – כגון בשר בחלב, שאין בן ברית יכול לטעמו, סמכין אקפילא. **ומין במינו** – בין דהיתרא ובין דאיסורא, דליכא להבחין טעמו. **אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא וליכא קפילא** – גוי דליטעמיה, משערין בששים. **מאי דעתיד** – דאסרת ליה? אי משום דשמואל דאמר כו', והא רותח – גיד דהכא שרי, דהאמר שמואל: קולף ואוכל. **כבוש** – בחומץ ותבלין, וכבש בהן איסור והיתר יחד. שולנייר בלעז. **כשהו משערין** – האיסור בששים, ומשערין אותו שיהא בו אחד מששים ברוטב וקיפה ובחתיכות ובקדרה. **קיפה** – פונדיל"א, דק דק של בשר ותבלין המתאסף בשולי קדרה. **במאי דבלעה קדרה** – אם ראינוהו כשנפל שם קודם שנתמעט, ואנן משערין אותו לאחר שנתבשל לכמות שנפל שם, ואין בהיתר ששים בו – אומדים כמה בלעה קדרה מן ההיתר. לפי שכשנפל שם היה היתר הרבה, ונתמעט בבליעת הקדרה, אבל בקדרה עצמה לא משערין. וכיון דאיפליגו לישנא, ואיסורא דאורייתא היא – אזלינן לחומרא, ולא משערין בקדרה, ועיקר הדבר – כמות שהוא בא לפנינו משערין ליה. ולא משערין במאי דבלעה קדרה מן ההיתר, לפי שאף מן האיסור נבלע, ונתמעט מכמות שדיה, וכדאמרין לקמן (צ"א, א) אטו דהיתרא בלע, דאיסורא לא בלעז? **כל איסורין שבתורה** – לבד גיד הנשה, דבבשר בלפת הוא. **משערין** – אותם כאילו האיסור בצל או קפלוט, ואילו היה נותן טעם בהיתר זה שנתבשל עמו – אסור. ובהך איסורי דלא מצי למיטעמניהו קאמר, כגון מין ומינו. ואי נמי: שאינו מינו דאיסורא, וליכא קפילא. ואכתי לא איפסיק הלכתא בששים. **פלפלין** – נותנים טעם באלף כמותן. **שיערו חכמים** – אין באיסורין בנותן טעם יותר מבצל וקפלוט. **ואין גיד מן המנץ** – דבעינן ששים דהיתר לבד מיניה. אבל כחל, הואיל ומין היתר הוא, אם נתבשל עם הבשר – משערין ליה בששים לבהדי ידיה. **ביצה** – של עוף טמא. **ובחל עצמו אסור** – שהרי הבשר נתן בו טעם, והוא לא נתן טעם בבשר, לפי שמוטע היה. **בדרידה משערין** – דבעינן שיהא בהיתר ששים כמותו. **או במאי דנפיק מיניה** – אין צריכין שיהא בהיתר אלא בששים מה שפלט זה. דהאי מאי דאתי קמן, לאו בקדרה הוא, ומישרא שדינן ליה לבר. **אלא מעתה** – הואיל ובדרידה משערין, הא איבטיל כוליה, שהלך כל עצמו בתבשיל. דאי לאו הכי, אמאי בעית ששים כמות כולו. וכיון דכוליה בטלתי, נפל בקדרה אחרת – אל יאסר. **כיון דאמר רב יצחק כו'** – מפני שבתחלה נאסר עד שלא נצטמק, משנתנה הקדרה בו טעם – מיד נאסר. ומאז שווה רבנן בחתיכת איסור שהיא לעולם אסורה, כדאמר במתניתין: בזמן שמכירו כו'. **למימרא דיהבה טעמא** – כי מבשלה בהדי אוריני.

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף צח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) קסט רש"י תוספות

1 **אפרוח** — שהבשר נותן טעם, ולא שנא טמאה ולא שנא טהורה דנבלה היא. אבל
2 **טמאה** — בלא אפרוח — לא. כיון דאית בה אפרוח קרי לה טמאה — ואפילו
3 של עוף טהור. **ביצים** טהורות — ששלקן כו'. מכלל דרישא — דנקט "טמאה" —
4 טמאה ממש קאמר, ולא אפרוח. דאי בטהורה ואפרוח, תרתי למה לי? כיצד
5 ששלקן ונמצא אפרוח באחת מהם — וזו
6 היא טומאתו, וכולן מן הטהור. השתא דלית
7 בה אפרוח — אשמועינן דיהבא טעמא
8 ואסורה, ואף על גב דמיא בעלמא הוא. יש
9 בה אפרוח — אפילו טהורה. **מיבעיא** — כל
10 שכן דיהבא טעמא. דהא אפרוח נבלה היא
11 בדיקולא — קלחת. סבר רב אשי לשעוריה
12 — דיתרא, ולאוסופי עלה מה שבלעה
13 קדרה, כדי לבטל את האיסור. והאיסור היה
14 משער כמו שהוא בא לפניו, מצומקת. רבנן
15 — תלמידים. **דאיסורא לא בלע** — בתמיה.
16 אף האיסור נצטמק, וכשנפל היה בו יותר.
17 אלא הכל משערים כמות שאנו רואים.
18 בתלתין פלגי דוית — משום דלא היה
19 כשיעור, היה מזלזל בבטולו, ולא בעי
20 ששים. לא תולזל בשיעורי דרבנן — כלומר,
21 אפילו במיד דלא מיתסר מדאורייתא, לא
22 תולזל בשיעוריה. ועוד: הא — מדאורייתא
23 אסור, דחצי שיעור אסור מן התורה. חצי
24 שיעור מנזק? תלמוד לומר "כל חלב". בפרק
25 בתרא דיומא (עד,א). ראה שאתה מטיל בה
26 גבול — ראה מה אתה עושה, שלא תטעה
27 ותבטל הסמוכים עליך. שאתה מטיל בה
28 גבול להתירה בששים ואחת, ואינך מפרש:
29 אי בהדי דידה, אי לבר מינה. והשומעים
30 יעלה על דעתם: בהדי דידה. והרי שני גדולי
31 הדור נשאלה מהם, ולא פירשוה. ומאן
32 נניהו? רבי יעקב בר אידי ורבי שמואל בר
33 נחמני. **ואיבעיא** להו גרסינן. פשיט מיפשת
34 — שאינך מטיל שום ספק בדבר, לומר: ואיני
35 יודע אם היא מן המנזק של ששים ואחת או
36 לא. בששים ואחת והיא — דהוה להו ששים
37 ושתיים. ההוא דאתא כו' — פלגא דזיתא
38 דאיסורא הוה, וכן עובדא דרבי שמעון בר
39 רבי. **אבא** — הלא בא מעשה כזה לפניו,
40 ולא מצא אלא ארבעים ושבע, והתיר —
41 שמע מינה: לאו ששים בעי. אף אני מתיר
42 בזה, שאיני מוצא בו אלא ארבעים וחמש.
43 ולי נראה, דהכי קאמר: אבא לא שיער
44 בארבעים ושבע, אני אשער בארבעים
45 וחמש? בתמיה. אבא בא לפניו מעשה,
46 והיה יכול לבטל בארבעים ושבע, ולא
47 שיערו להתיר, ואסר. ואני אתירנו בארבעים
48 וחמש? וללשון זה אין צריך לפרש בחצי
49 זית, אלא אף בשיעור שלם. הא איכא
50 שלשים משערינן — בתמיה. וכולי האי מי
51 מזולתין? נוזמא — כלומר, למה באת
52 לישאל עליו, והלא אפילו שלשים אין בו
53 בהיתר כמות האיסור? ולאו דוקא קאמר
54 ליה, אלא דבר שאינו יכול לעמוד. כלומר,
55 כלום יש שם אפילו שלשים? ואף על פי
56 שאינו נותר בכך. בששים — היבא דבדקניה,
57 ולא יהיב טעמא. אי נמי: ליכא למיקם
58 אטעמא, כגון מין ומינו. אבל היבא
59 דבדקניה, ויהיב טעמא — לעולם טעמא לא בטיל, כדאמר בכמה דוכתין. ולקמן (צטא), נמי אמרינן: יש בהן בנותן טעם, בין שיש להעלות במאה ואחד, ובין שאין בו
60 — אסור. וכי לא יהיב טעמא, בעינן ששים לבטוליה, כדלקמן, דקתני: אין בהן בנותן טעם, בין שיש להעלות כו' — מותר. דאמרינן: אין בהן להעלות במאה ואחת,
61 אלא במאה? לאו, בששים. אלמא, כי לא יהיב טעמא נמי בעינן ששים למר ומאה למר. ושניהם לא למדוה כו' — ואף על גב דאי אתי למילף מיניה, מצית
62 למילף אפילו היבא דיהיב טעמא. דהא הכא איכא למימר: דאי שלא במינו, הוה יהיב טעמא, אפילו הכי רבנן אחמור, ואמור: טעמא לא בטיל. וזו — של איל
63 נזיר הוא המורם ממנו, ומניפין אותו, וניתן לכהן ואסור לזרים. והאיל כולו נאכל לבעליו, דהא שלמים הוא.

אין בשלה אלא שלימה – פירש בקונטרס דלא נתפרש באיזה לשון. ונראה לפרש: דמשמע "בשלה" – כמו: בשל לה, למיד דגושה ומפיק ה"א. כמו: שיש לה. כלומר, כמו שהיא. **דבולי** עלמא בהדי איל מבשל לה – דאין מקרא יוצא מידי פשוט. אבל לאיבא דאמרי דבקדרה אחרת מבשל לה לתנא קמא, מוציא אותו מידי פשוט.

מר סבר מחתך לה והדר מבשל לה – פירש

בקונטרס: דהיינו תנא קמא, ו"שלימה" דקאמר – היינו, דאין מחתכין לחתיכות. והשתא לא הוי "מר סבר" קמא ללישנא קמא, כ"מר סבר" קמא דאיבא דאמרי, דהוי רבי שמעון ונראה לפרש: "מר סבר" מחתך לה והדר מבשל לה – היינו, רבי שמעון בן יוחאי. אבל תנא קמא סבר דמבשל והדר מחתך. והיינו "שלימה" דקאמר – שתוא מחוברת לאחר ביטול. והשתא הוי "מר סבר" קמא רבי שמעון בן יוחאי, כמו לאידך לישנא. ומיהו ללישנא בתרא צריך לומר: "שלימה" – היינו, שלא יחתכנה חתיכות.

ומאן דאמר בששים סבר בשר ועצמות בו – לאו דרשא גמורה היא למילף מינה לענין מין בשאינו מינו, דטעם כעיקר דאורייתא. דהבא מין במינו הוא, דמדאורייתא בטילה ברובא. אלא בששים ומאה קבלה היתה בידם, ואסמכתא אהאי קרא. ומכל מקום פריך שפיר מהא דתניא "זהו היתר הבא מכלל איסור" – דמשמע שיש כאן היתר, דבעלמא אסור כיצא בו. **לאו** למעוטי כל איסורין שבתורה – ואם תאמר: ומאי קשיא, דילמא היינו דוקא לענין שאין מבטלין איסור בכתחילה, והבא שרי ויש לומר: דלשון "זהו היתר הבא מכלל איסור" משמע מכלל דבר האסור לאבילה. **מאי** חזית דגמרינן מהא כו' – ואף על גב דלחומרא מקשינן, כיון דאיבא לאוקומי קרא ד"ם הפר" בעולין, כרבנן ב"הקומץ רבה" (מנחות כב, ב), אית לן למילף מ"זרוע בשלה", אף על גב דלקולא. וכן בסומך פריך, דאדרבה ניגמר מהבא

לקולא, דאיבא לאוקומי קרא דחטאת ודמשרת להיתר מצטרף לאיסור, וצריכי, כדאמר בפרק "שלשה מינין" (נזיר לו, ב). **לחומרא** גמרינן דמדאורייתא ברובא בטיל – ואם תאמר: הא תינח במינו, אבל בשאינו מינו – לא בטיל, דטעם כעיקר דאורייתא! ויש לומר: דלאו דרשא גמורה היא, כדפרישית. ולענין מין בשאינו מינו, ובשאינו מינו קים להו דביותר משישים למר ומאה למר פוסק הטעם, ואסמכיהו נמי אהאי קרא. ועוד: דוימנין פוסק בפחות משישים או ממאה, אם כן הא דילפינן לאסור עד ששים ומאה – חומרא בעלמא הוא. **רבא** אמר לא נצרכא אלא לטעם כעיקר דבקדשים אסור – פירש בקונטרס: ד"זהו" – למעוטי שאר קדשים, אבל חולין – שפיר ילפינן מיניה למאה וששים. דמדאורייתא בטיל ברוב, וילפינן מהבא להחמיר, דלא ליבטל אלא במאה וששים. משמע דרצה לומר: ד"טעם כעיקר" דקאמר – לאו לטעם גמור הוא, דהא בטיל במאה וששים, אלא טעם כל דהו קאמר. וגם צריך לומר: דבהאי גזונא אסור בקדשים, ואף על גב דלא הוי אלא משהו. וכי פריך: "וליגמר מיניה" – היינו, דלישתרו אף בשר קדשים במאה וששים, כזרוע בשלה. והשתא תימא: כיון דהבא לא איירי בטעם גמור אלא בכל שהוא, מי דחקו לפרש דרבא אית ליה טעם כעיקר בחולין לאו דאורייתא? כיון דהבא לא איירי בטעם גמור אלא בכל שהוא, כדפרישית! ועוד תימא: דעל כרחיק אין כל שהוא אסור בקדשים, דלא אסר במשהו אלא עולין דוקא לרבנן, ומין במינו לרבי יהודה, כדאמרין בהדיא ב"הקומץ רבה" (מנחות כב, א. כג, א), וכן בפרק "התערובת" (זבחים עח, א) אמר ריש לקיש: הפגול והזותר והטמא שבללן זה בזה ואכלן – פטור. וקאמר: שמע מינה, נותן טעם ברוב – לאו דאורייתא. אלמא משמע דאפילו כדי תנית

טעם – לא אסר במינו. חזרע בשלה וחטאת דשמעתין – במינו עסקין. ועוד אמר ב"הקומץ רבה" (מנחות כג, ב): שתי מנחות שנקמצו ונתערבו – דבטל ברוב, לרבנן דאמרי: מין במינו בטיל. אלמא אין כל שהוא אסור בקדשים, וכן בכמה דוכתין! ונראה לפרש: דהבא איירי בטעם גמור, דבקדשים אסור, מקרא ד"חטאת". והוא הדין דבחולין אסור, מקרא ד"משרת". אלא נקט קדשים – משום דברורע בשלה, דהוי קדשים קאי. והבא שרי, דפעמים שחזרע ומקצת מן האיל היו חוץ לרוטב, ונותן חזרעו טעם במה שחוץ. ווימנין נמי שיש משמנותיה חזרעו הרבה על אותו מקצת, עד שלא יתא רוב באותו מקצת לבטל, ובכל ענין שיבשל היתר הכתוב, ורבא לא פליג ארבי יוחנן, ד"משרת" אתא לטעם כעיקר, ודרשה גמורה היא ולא אסמכתא. דמדריב עקיבא נשמע לרבנן, דדרשי לה להיתר מצטרף לאיסור דלקי. והוא הדין דלרבנן, דמוקי לה לטעם כעיקר, נמי לקי. והא דאמר אביי בפרק "כל הבשר" (חולין קח, א): שמע מינה, טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא. דאי דרבנן, מבשר בחלב מאי טעמא לא גמרינן להו דחזוהו. ואי חזוהו הוא – אף על גב דליבא נותן טעם נמי אמר לך רבא: דרך ביטול אסרה תורה. פירוש: לעולם דרבנן ההם ידחי בעלמא הוא. כלומר, מהבא לא תידוק, ובפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (סא, א) דאמר רבי יוחנן: טעמו ולא ממשו – אסור, ואין לוקח עליו. והיינו, במינו, דמדאורייתא ברובא בטל. וטעמו וממשו דקאמר ההם דלוקח – כגון שהאיסור בעיקר, ומכירו. וכי קנתי: טעמו ולא ממשו, אסור ואין לוקח עליו – הוא הדין אפילו טעמו וממשו, אם אין מכירו. אלא מילתא דפסיקא נקט בכל ענין. אי נמי: נקט "ולא ממשו" – לרבותא. דאפילו הכי אסור ועוד

אין בשלה אלא שלימה – לא נתפרש באיזה לשון. **דבולי עלמא** – תנא קמא ורבי שמעון. **בהדי איל מבשל לה** – דאין מקרא יוצא מידי פשוט, וקרא משמע דעם האיל מבשל. **תנא קמא סבר מחתך לה** – מן האיל, והדר מבשל לה בהדיה. ואשמועינן: שלימה מבשל, ואינו מחתכה לחתיכות. ורבי שמעון אתא לאשמועינן דכמות שהיא מחוברת לאיל

מבשל. **ללישנא קמא בו'** – והשתא קא מסיים למלתייה דאמרן לעיל: "ושניהם לא למדוה". ללישנא קמא, דאוקמינן דבין תנא קמא ובין רבי שמעון בהדי איל מבשל לה – ילפי הנך אמוראי דלעיל מ"זרוע בשלה", אליבא דרבני הכל. **וללישנא בתרא** – דאוקמינן תנא קמא דבקדרה אחרת מבשל לה – ילפי מילתייהו מדריב שמעון, דחזוין דבשיל היתר בהדי איסור. ובזרוע יש עצם הרבה ובשר מועט, שהכתף אינו בכלל "זרוע", דתנן בפרק "הזרוע" (חולין קלד, ב): איזוהו זרוע? מן הפרק של ארכובה, עד גף של יד, אשפולד". **בשר ועצם** – דזרוע, בהדי בשר ועצמות – דאיל משערין וקים להו לרבנן דששים איבא, ושרייה רחמנא. **ומאן דאמר מאה** – סבר: עצם לא בעיא לשעוריה, דהא לא פליט טעמא מינה. וכי משערת בשר דזרוע בהדי בשר דאיל, איבא מאה. והו היתר – הניתר מכלל איסור, שהרי בלע איל מן הזרוע, והיתירו לך הכתוב. **לאו למעוטי** – שאר איסורים, דלא ילפינן להו מיניה? **לא נצרכא** – הא "זהו". **אלא לרבי יהודה דאמר** – במנחות (כב, ב): מין במינו – לא בטיל, ובהאי איל – בטיל. להכי אמר "זהו" – דלא ילפינן מיניה דליבטל מין במינו. אבל מין בשאינו מינו – ילפינן מיניה למאה וששים, למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה. **וליגמר מיניה** – לבטולי מין במינו. ולקח מרם הפר ומרם השעיר – ב"אחרי מות" גבי קרנות מזבח הפנימי,

וקסבר רבי יהודה: שמערה דם שניהם לכלי אחד, והדבר ידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר, וקרי ליה "דם השעיר" – אלמא לא מבטל ליה. **חדוש הוא** – דלכתחלה היתר לבטל האיסור. **אטו אנן** – הא דגמרינן מיניה מאה או ששים, קולא הוא, דתימא: חדוש הוא דחדיש רחמנא ואקיל גביה, ולא גמרינן מיניה? **הא חומרא היא** – דלא תימא: ליבטול ברובא. וחומרא שפיר גמרינן מיניה, דכל שכן הוא: ומה איל נזיר, דאקיל גביה, לא אקיל אלא במאה או בששים – כל שכן באיסורי אחריני. **דמדאורייתא** – כלומר, אי לאו מהאי גמרינן, ומשוין בטול טעם כשאר בטולי דאורייתא, ברובא הוה לן לבטולי, דכתבינן (שמות כג) "אחרי רבים להטות". **לפטעם כעיקר** – נותן טעם קים לן דאסור בקדשים כעיקר ממשו של איסור, ולהא מילתא קתני "זהו" – למעוטי שאר קדשים. אבל חולין, שפיר גמרינן מיניה למאה וששים. דהא קים לן מ"אחרי רבים להטות" דבטלי ברובא, וילפינן מהבא להחמיר דלא ליבטיל אלא במאה. ורבא לית ליה טעם כעיקר בחולין, כדמפרש ואזיל: דמדאורייתא – ברובא בטיל, אלא מדרבנן. והכי נמי שמעינן ליה לרבי יוחנן במסכת עבודה זרה (סא, א): כל שטעמו ולא ממשו – אין לוקח עליו. והא דילפינן ליה בפסחים (מד, א) מנזיר ו"משרת" ליתן טעם כעיקר – סבירא להו אמוראי בתראי, דאסמכתא בעלמא הוא, ולא מילף הוא. דהו להו נזיר וגיעולי גוים שני כתובין הבאין כאחד. אי נמי: גיעולי גוים – חדוש הוא, כדאמרין התם, ו"משרת" – להיתר מצטרף לאיסור.

וליגמר

מין במינו, אסור ואין לוקח עליו – הוא הדין אפילו טעמו וממשו, אם אין מכירו. אלא מילתא דפסיקא נקט בכל ענין. אי נמי: נקט "ולא ממשו" – לרבותא. דאפילו הכי אסור ועוד

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף צט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) קעג תוספות רש"י

ויעוד יש לומר: דהתם איירי בשלא במינו, והיכא דאיכא כזית בכדי אכילת פרס קרי ליה "טעמו וממשו", והיכא דליכא כזית בכדי אכילת פרס קרי ליה "טעמו ולא ממשו". והרב רבי יוסף מאורליי"ש היה מפרש: דאף על גב דטעם כעיקר דאורייתא, לא לקי אטעם, אפילו שלא במינו – דרבי יוחנן סבר לה כרבי עקיבא, דיליף טעם כעיקר מגיעולי גוים, וליכא אלא עשה ד'תעבירו באש', דמצריך ליבון והגעלה. ורבינו תם השיב לה: דאית לן למימר דאהדרינהו לאיסוריה, כדאמרין ב'הלוקח עובר פרתו' (בכורות טו, ב). דתנן: הגוזז והעובד, פירושו: בפסולי המוקדשין – סופג את הארבעים, ואף על גב דלא נפקא לן אלא מ'תזבח' ולא גיזה. אלא היינו טעמא: משום דאהדריה לאיסוריה ד'לא תעבד ולא תגזז'. מיהו לא דמי כל כך: דהתם משמע ודאי דאהדריה, והכי קאמר: 'תזבח' – וזביח התרתי לך בקדשים שהוממו, ולא גיזה. והא דקאמר בירושלמי דערלה בפרק שני, אמר רבי יוחנן: כל נותני טעם – אין לוקין עליהם, חוץ מנותן טעם דגזירי: יש לומר: דבדחית מצטרף לאיסור איירי, דהכי איתא בהדיא בפרק "אלו עוברין" (פסחים מג, ב) ובפרק "שלשה מינין" (נזיר לה, ב). אמר רבי אבדו אמר רבי יוחנן: כל איסורין שבתורה אין היתר מצטרף לאיסור, חוץ מאיסורי נזיר. וקרי ליה בירושלמי "נותן טעם", ואם תאמר: אם טעם כעיקר דאורייתא, מאי פריך בפרק "אלו עוברין" ובפרק "שלשה מינין" גבי "שתי קופות, אחת של חולין, ואחת של תרומה, ולפניהן שתי סאין" כו', ופריך מיניה: ואי אמרת כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא, אמאי אמרין "שאני אומר"? והשתא כי נמי אמרין כזית בכדי אכילת פרס לאו דאורייתא,

תקשה ליה: אמאי אמר "שאני אומר", כיון דטעם כעיקר דאורייתא? ויש לומר: דהתם איירי במינו. וכן משמע בסוף "הערל" (יבמות פב, ב) דמוקי לה ריש לקיש: והוא שרבו חולין על התרומה, ומין שלא במינו לא שייך רבו. ואם תאמר: ואי במינו, כיון דרבו – בטלי להו ברובא, אפילו איכא כזית בכדי אכילת פרס? ויש לומר: דמכל מקום פריך, דאי כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא, יש לנו להחמיר אף במינו. ולית לן למימר "שאני אומר", כיון דלקי בשאינו מינו. ומיהו קשה: דסוגיא ד"אלו עוברין" (פסחים מג, ב) ודפרק "שלשה מינין" (נזיר לה, ב) אליבא דרבי יוחנן, ורבי יוחנן מוקי לה ב'הערל' (יבמות פב, א), אף על גב דלא רבו. ואם כן, כי נמי כזית בכדי אכילת פרס לאו דאורייתא, תקשי ליה: אמאי אמרין "שאני אומר", דכיון דלא רבו, ספיקא דאורייתא היא ויש לומר: דהוה מצי למימר "וליתעמיך", וכי האי גוונא יש בכמה דוכתי. גל' רחמנא גבי חטאת כו' – הקשה רבינו תם: דהאי קרא דחטאת מייתי הכא לטעם כעיקר, ובפרק "אלו עוברין" (פסחים

מה, א) מוקי להיתר מצטרף לאיסור לכולי עלמא, וטעם כעיקר מפיך ליה מ'משרת', ולרבי עקיבא מגיעולי גוים! לכך נראה לרבינו תם: דגרסינן הכא "לא נצרכא אלא להיתר מצטרף לאיסור", דבכל ענין התיר הכתוב, ואפילו יש חצי וית בעין משמנונית של זרוע על חתיכת האיל שחור לרוב. ומיהו אין צריך להגיה הספרים, דאיכא למימר דנקט הדרשה הפשוטה. דאי לאו קרא ד"משרת" ודגיעולי גוים דאתו לטעם כעיקר, הוה מוקמי קרא דחטאת לטעם כעיקר, ולא להיתר מצטרף לאיסור, וכי האי גוונא איכא בכמה דוכתי. ויעוד יש לומר: דסוגיא דהכא איתא כי סוגיא דנזיר פרק "שלשה מינין" (לז, ב), דגרסינן התם: ורבנן תיפוק להו דהיתר מצטרף לאיסור מחטאת? ומשני: התם נמי לטעם כעיקר הוא דאתא. ואף על גב ד"משרת" נמי אתי לטעם כעיקר – מצרך צריכי. דאי כתב רחמנא חטאת – הוה אמינא: נזיר לא אתי מיניה, דנזיר מקדשים לא ילפינן. ואי כתב רחמנא נזיר – הוה אמינא: חטאת מנזיר לא ילפינן, דחמיר איסורו, דאפילו חרצן אסור ליה. **תאכל** כחמור שבה – רבינו חננאל גרס "תאכל כחמור שבה", משמע דאיכא חומרא בשלמים דליכא בחטאת. כגון שבשל שלמים דאתמול בקדירה דחטאת דהיום, דרמינן עליהו חומרא דחטאת – לאסור לזרים לנשים ולעבדים, וחומרא דשלמים – שאין נאכלין אלא עד הלילה, וחטאת של היום זמן אכילתה עד למחר. לא נצרכא אלא למקום חתך – דבעלמא אסור, כגון שהוציא העובר את ידו לחוץ, דנפקא לן בפרק "בהמה המקשה" (חולין סח, ב) דמקום חתך אסור, מוצצטריך פרסה החוץ, אבל מקום חתך. מכלל דאי לא החזירה – אסור. ונראה: דשאר קדשים, כגון חזה ושוק ואימורין, שרי נמי מקום חתך שלהם. דהא לא אשכחן קרא בורע בשלה יותר מבשאר קדשים. ואי ילפי בהו מעובר דאסור מקום חתך, בורע בשלה נמי ליתסר! אלא בכולן לא אסר הכתוב מקום חתך, דורע בשלה חוזה ושוק ואימורים צוה הכתוב להסיר, ולא מקום חתך. והא דקאמר הכא דבעלמא אסור – היינו, באבר שיצא לחוץ, והכא שרי בכל הקדשים. ולכך לא פריך הכא "מאי חזית דגמרת" כו', כדפריך אאנין. **אין** בהם בנותן טעם אף על פי שאין בהן כדי להעלות מותר – פירש בקונטרס: וכי בעינן מאה ואחד – היינו, היכא דאיסור בעיניה. אבל הכא דליתיה בעיניה – לא בעינן מאה ואחד. אלמא צריך לומר לפירושו דהכא מיירי כגון שהסיר הגריסים מתוך העדרים. דאז אי אפשר להסירם, שאינו מכיר, ואיכא ממשות האיסור – היה צריך מאה ואחד. וקשה לפירושו: אמאי נקט רישא "שאר" של חטים שנפל לתוך עיסה של חטין", דהוי מין במינו, אפילו בשלא במינו נמי בעינן מאה ואחד, היכא דאיתיה לאיסור בעיניה? ויש לומר: דנקט מין במינו, דאפילו הסיר אחרי כן השאר, בעינן מאה ואחד לבטל. אבל שלא במינו, לא בעינן. ונראה: דאין צריך לדחוק כן, דשאנו מינו בטל בששים כשאר איסורין, אפילו איתיה לאיסורא בעיניה. כיון דאינו מכירו. ובמינו הוא דבעינן מאה ואחד, דהא דדרשינן בספרי: "את מקדשו ממנו" – ממנו שנפל לתוכו דרי הוא מקדשו, במינו כתיב. **אלא** במאי לאו בששים – ואם תאמר: הא דבטל הכא בששים היינו דטעמיה כהן, ואפילו בפחות היה בטל אי טעמיה כהן ואין נותן טעם, ולא כמו שפירש בקונטרס לעיל. אבל כסתמא בעינן מאה ואחד לבטלה, דהא רישא נמי דקתני "אם יש בהן בנותן טעם, אסור אפילו יש בהן להעלות במאה ואחד" – על כרחך איירי בטעמיה כהן? ויש לומר: דממשנה יתירה דייק, דבסיפא הוה ליה למיתני "אין בהן בנותן טעם, מותר", ותו לא. ושפיר ידעינן דא"כ אין לו להעלות במאה ואחד, ובין אין לו להעלות במאה ואחד" דארישא, קאי. אלא להכי הדר תנא: לאשמועינן

ולגמור מיניה – למשרי אף שאר קדשים בששים או מאה, כגון נותר או פגול. **להיות כמות** – הנוגע בה ובלע ממנה. **שאם פסולה** – היא, יפסל הכולל. **ואם כשרה** – היא, תאכל זו כחמור שבחטאת. שאפילו הן שלמים – אסורין ליאכל אלא לזכרי כהונה ליום ולילה ולפנים מן הקלעים. ומחאבא גמרין לכל איסורי קדשים, דלא בטלי לגמרי. **ליגמר מהאי** – וליבטלו במאה! אלא חדוש הוא – לא גרסינן "אלא". **חדוש הוא** – כדפרשית, דלכתחלה מבטלינן ליה, ומייתנין ליה ליד כר בידים. **לא נצרכא** – "זהו". **אלא למקום חתך** – דבעלמא בכל איסור והיתר המחזירים, כגון הוציא העובר את ידו, וכגון אבר המדולדל – כולן אסורין, כדאמרין ב"בהמה המקשה" (חולין סח, ב). **להא שמעתא** – דרב שמואל בר רב יצחק, למה אמרו – המחמיר? לאיוו איסור אמרו לתרומה, שהמחמיר חולין בשאר שלה, או מתבל קדרה חולין בתבלי תרומה, או מדמע ומבשל חולין ותרומה יחד, שאנו הולכים אחריו להחמיר? **למין ומינו** – אמרו כן, דאולינן ביה לחומרא. בדקתני לקמיה. ולמה אמרו להקל ולהחמיר – שפעמים להקל ופעמים להחמיר? **מין ושאינו מינו** – על זה אמרו: פעמים להקל, ופעמים להחמיר. גריסין – של פול דתרומה. שנתבשלו עם ערשים – של חולין, וטעמנום ויש בהם טעם תרומה בחולין, אף על פי שיש בחולין מאה ואחד, שתרומה דינה לבטל בכך, דנפקא לן בספרי מקראי מ"כל חלבו את מקדשו ממנו" – שאם נפל בתוכו, הרי הוא מקדשו. ובתרומות מעשר משתעי קרא, שהיא אחד

ממאה. וקאמר: שאם חזרה לתוך התשעים ותשעה – מקדשתן. מכאן אמרו: תרומה במאה עם האסור – אסורה, במאה והיא – מותרת. והכא, כיון דנותנת טעם, אף על פי שיש כאן היתר כדי לבטל איסור – אסור, דטעמא לא בטיל. הרי "להחמיר". **אין בהן בנותן טעם** – אף על פי שאין כאן היתר כדי לבטל – מותר. דכי בעינן אחד ממאה – היכא דאיסורא בעיניה הוא, כגון חטין בחטין, או כל דבר שלא נתבשל. אבל הכא דליתיה בעיניה – לא בעינן אחד ומאה. הרי "להקל". אבל מין ומינו – לעולם להחמיר, כדאמרין לקמן דלא מישתרי עד דאיכא תרתי לטיבותא: אין נותן טעם, ואחד ומאה. **קתני** – מיהא דכי לא ידיב טעמא – לא בעינן מאה ואחד, ובמאי בטיל? לאו, בששים! אלמא, ביטולא היכא דליכא טעמא – בששים הוא!

לא
מה(א) מוקי להיתר מצטרף לאיסור לכולי עלמא, וטעם כעיקר מפיך ליה מ'משרת', ולרבי עקיבא מגיעולי גוים! לכך נראה לרבינו תם: דגרסינן הכא "לא נצרכא אלא להיתר מצטרף לאיסור", דבכל ענין התיר הכתוב, ואפילו יש חצי וית בעין משמנונית של זרוע על חתיכת האיל שחור לרוב. ומיהו אין צריך להגיה הספרים, דאיכא למימר דנקט הדרשה הפשוטה. דאי לאו קרא ד"משרת" ודגיעולי גוים דאתו לטעם כעיקר, הוה מוקמי קרא דחטאת לטעם כעיקר, ולא להיתר מצטרף לאיסור, וכי האי גוונא איכא בכמה דוכתי. ויעוד יש לומר: דסוגיא דהכא איתא כי סוגיא דנזיר פרק "שלשה מינין" (לז, ב), דגרסינן התם: ורבנן תיפוק להו דהיתר מצטרף לאיסור מחטאת? ומשני: התם נמי לטעם כעיקר הוא דאתא. ואף על גב ד"משרת" נמי אתי לטעם כעיקר – מצרך צריכי. דאי כתב רחמנא חטאת – הוה אמינא: נזיר לא אתי מיניה, דנזיר מקדשים לא ילפינן. ואי כתב רחמנא נזיר – הוה אמינא: חטאת מנזיר לא ילפינן, דחמיר איסורו, דאפילו חרצן אסור ליה. **תאכל** כחמור שבה – רבינו חננאל גרס "תאכל כחמור שבה", משמע דאיכא חומרא בשלמים דליכא בחטאת. כגון שבשל שלמים דאתמול בקדירה דחטאת דהיום, דרמינן עליהו חומרא דחטאת – לאסור לזרים לנשים ולעבדים, וחומרא דשלמים – שאין נאכלין אלא עד הלילה, וחטאת של היום זמן אכילתה עד למחר. לא נצרכא אלא למקום חתך – דבעלמא אסור, כגון שהוציא העובר את ידו לחוץ, דנפקא לן בפרק "בהמה המקשה" (חולין סח, ב) דמקום חתך אסור, מוצצטריך פרסה החוץ, אבל מקום חתך. מכלל דאי לא החזירה – אסור. ונראה: דשאר קדשים, כגון חזה ושוק ואימורין, שרי נמי מקום חתך שלהם. דהא לא אשכחן קרא בורע בשלה יותר מבשאר קדשים. ואי ילפי בהו מעובר דאסור מקום חתך, בורע בשלה נמי ליתסר! אלא בכולן לא אסר הכתוב מקום חתך, דורע בשלה חוזה ושוק ואימורים צוה הכתוב להסיר, ולא מקום חתך. והא דקאמר הכא דבעלמא אסור – היינו, באבר שיצא לחוץ, והכא שרי בכל הקדשים. ולכך לא פריך הכא "מאי חזית דגמרת" כו', כדפריך אאנין. **אין** בהם בנותן טעם אף על פי שאין בהן כדי להעלות מותר – פירש בקונטרס: וכי בעינן מאה ואחד – היינו, היכא דאיסור בעיניה. אבל הכא דליתיה בעיניה – לא בעינן מאה ואחד. אלמא צריך לומר לפירושו דהכא מיירי כגון שהסיר הגריסים מתוך העדרים. דאז אי אפשר להסירם, שאינו מכיר, ואיכא ממשות האיסור – היה צריך מאה ואחד. וקשה לפירושו: אמאי נקט רישא "שאר" של חטים שנפל לתוך עיסה של חטין", דהוי מין במינו, אפילו בשלא במינו נמי בעינן מאה ואחד, היכא דאיתיה לאיסור בעיניה? ויש לומר: דנקט מין במינו, דאפילו הסיר אחרי כן השאר, בעינן מאה ואחד לבטל. אבל שלא במינו, לא בעינן. ונראה: דאין צריך לדחוק כן, דשאנו מינו בטל בששים כשאר איסורין, אפילו איתיה לאיסורא בעיניה. כיון דאינו מכירו. ובמינו הוא דבעינן מאה ואחד, דהא דדרשינן בספרי: "את מקדשו ממנו" – ממנו שנפל לתוכו דרי הוא מקדשו, במינו כתיב. **אלא** במאי לאו בששים – ואם תאמר: הא דבטל הכא בששים היינו דטעמיה כהן, ואפילו בפחות היה בטל אי טעמיה כהן ואין נותן טעם, ולא כמו שפירש בקונטרס לעיל. אבל כסתמא בעינן מאה ואחד לבטלה, דהא רישא נמי דקתני "אם יש בהן בנותן טעם, אסור אפילו יש בהן להעלות במאה ואחד" – על כרחך איירי בטעמיה כהן? ויש לומר: דממשנה יתירה דייק, דבסיפא הוה ליה למיתני "אין בהן בנותן טעם, מותר", ותו לא. ושפיר ידעינן דא"כ אין לו להעלות במאה ואחד, ובין אין לו להעלות במאה ואחד" דארישא, קאי. אלא להכי הדר תנא: לאשמועינן

1 **לֹא בִמְאָה** — וחכי קאמר: אין בהן אחד ומאה של דיתר, אלא מאה של דיתר
2 ללבד האיסור — מותר. **והא מדרישא** — שאתה הולך בו כל שעה להחמיר במין
3 ומוינו, אפילו הכי בטיל במאה כי ליכא נותן טעם. מכלל דסיפא במין ושאינו מינו
4 — בששים, שהרי זה חילוק שביניהם: שזה אינו צריך מאה ואחד כשאינו נותן
5 טעם, וזה צריך. **דקתני רישא שאור של**

חמים כו' — דהיינו, מין ומינו. יש בו כדי
לחמץ — דהיינו, נותן טעם — לעולם אסור.
אין בו אחד ומאה — אפילו אין בו כדי
לחמץ — אסור. והיינו, "להחמיר", דהא
במין ושאינו מינו אמרו כי ליכא טעמא לא
בעי מאה ואחד, והכא בעינן מאה ואחד.
אלמא, בהא דקא חמיר מינה אי איכא מאה
ואחד — שרי, וקא סלקא דעתך: במאה
ואחד בהדי איסורא קאמר. אלמא, במאה
— בטיל. רישא וסיפא במאה — בתמיה.
לא רישא במאה וחד — לבד מאיסורא.
וסיפא במאה — לבד מאיסורא. ופרכינן —
אי רישא במאה וחד דהיתר קאמר, אמאי
קתני "יש בו כדי לחמץ, אף על פי שיש מאה
ואחד — אסור", וכי איכא דיהיב טעמא כולי
האי? אישתני — רב דימי. אמר ליה —
אביי. דלמא שאני שאור שחימוצו קשה —
ויש שקשה מחבירו. לא כל השיעורים שוים
— ליתן טעם. רביעית — של ציר טמא
אוסר סאתים של ציר טהור, או של דבר
אחר. וסאתים הוו מאתן רביעיות נבי תמני.
קב — ארבעה לוגין, ולוג — ארבע רביעיות,
שש עשרה לקב. וסאה — ששת קבין,
לשלשה קבין — ארבעים ושמונה רביעיות,
וכן ארבעה זימנן. בראשי לפתות — ירק
של לפת. ולי נראה: שראש הלפת מתוק
מזנוב, וטעם הבשר ניכר בזנובות הלפת
בשיעור מועט. אבל בראשי לפתות אינו
ניכר אלא בשיעור גמור. מתינתין — דקתני:
גיד אף על פי שמכירו, אוסר את התבשיל,
מפני טעמו — דלא כי האי תנא. אין בנדיים
בנותן טעם — ומשליכו, והשאר מותר.
וליה לא סבירא ליה — לרבי אמי
לאכשורינהו. ומיהו כיון דמשמיה דרבי
יהושע בן לוי שרי ליה, לא מחי בידיהו.
והילכתא אין בנדיים בנותן טעם — ובין

42 נתבשל ובין נמלח ובין נצלה — משליכו, ומותר. ודוקא בו, אבל שמנו יש בו בנותן
43 טעם, ואם לא נטל שמנו — אוסר. וליכנסול ברובא — כי אין מכירין?
הניחא

להמח: "בבורות כב,א): הלוּקח ציר מעם הארץ, משיקו במים והוא טהור. ואם כן, אמרת: מים ימים. דחתי רישא: דג טמא שבשבו עם דג טהור — כל גרב שהוא מחזיק סאתים, אם אמר: אצור אסור, ובגרב עצמו של דגים אין נותן מים, פן יתקלקלו הדגים. אי נמי יש לומר: אלא המים לחודיהו, אם כן לא הוּ קרוב למאתים. **שאתי** ציר דזיעה בעלמא הוא — (חולץ קב,א): "הטמאים" — לאסור צירן ורוטבן וקופה שלהן. ודרשא גמורה היא, דהא נא "גמל" "גמל", ולרבי שמעון "את הגמל", הא לאו הכי הוּה אמיתא: חלב בהמה טמאה בבי דגים "שקץ" — לאסור צירן ורוטבן וקופה שלהן, אסמכתא בעלמא היא. והא דפריך לאסור צירן, ופריך ליה מדג טהור שמלחו עם דג טמא, מותר — פריך שפיר מדג אבשר, — משום דלא בלע הוא. וקצת תימה: כיון דצריך קרא בשרץ, ובבהמה טמאה נמי דריש ונוריתא — היכי מיתייב רבא התם מ"הטמאים" לאסור ציר של טרפה?

(יט,ב) דקאמר: שנעשה בשרו בראשי לפתות, משמע שהן השרשין שבקרקע. וכן בשבת שי שומין ודגים גדולים.

בהנאה. דהכי מפרש פרק "כל שעה" (פסחים כב,א), דפר"ק לרבי אבדו דאמר: כל מקום שהותרת נבלה היא וגידה הותרה. ומסיק: דלמאן דאמר אין בגידין בנותן טעם, הכי נמי נותן מועת אלא על דבר שיש בו טעם, ולא על הגיד. ומיהו ירך שלימה אסור לשלוח מוקי לה התם דלא כרבי שמעון דאמר: אין בגידין בנותן טעם, וגיד הנשה אסור בהנאה. ואי לא ניטל שמנו — אסור. ולעיל (צו,א דיבור המתחיל "שאני") פירשתי בשם הרב רבי יוד, גבי "שאני חלב דמפפעה".

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף ק עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קעז תוספות רש"י

1	הניחא למאן דאמר – במסכת ביצה (ג,ב). כל שדרכו לימנות שנינו – במסכת	1	בריה שאני – ואפילו באלף לא בטיל, וכן חתיכה הראויה להתכבד לא בטלה, כדאמר
2	ערלה (פרק ג משנה ו) גבי חבילי תילתן דלא בטיל. הא נמי פעמים שנמנית –	2	הבא. והביא דפירש חז' מנייהו – נמי אסור, גזירה שמא יקח מן הקבוע, כיון
3	דאדם עשוי למנות חתיכותיו למנץ אורחים שזימן, אלא למאן דאמר את שדרכו	3	שאין האיסור ניכר, כדפירשית לעיל (צה,א). ודבר שאינו לא בריה ולא חתיכה הראויה
4	– מיוחד למנץ, הוא דלא בטל, כגון תבלין. אבל דבר העשוי לינתן באומד, אף	4	להתכבד – בטל ברוב, ואפילו איסור מדרבנן ליכא, כדמשמע הבא. ומיהו שמא אחד
5	על פי שנמנה לפעמים – בטל, אמאי לא	5	גברא היה אסור. שאני חתיכה הואיל וראויה
6	בטלה? חתיכה של נבלה – ומכירה. אינה	6	להתכבד – ואם תאמר: אם כן אמאי אמר בפרק
7	אוסרת – בפליטתה, עד שיהא בה כדי ליתן	7	"הערל" (יבמות פא,ב) דחתיכה של חטאת
8	טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות. אויב רב	8	טמאה במאה של חטאות טהורות – תעלה; וכי
9	אמורא עליה – העמיד מתורגמן לפניו	9	תימא: שאני חתיכה דנבלה דראויה להתכבד
10	לדרוש ולהשמיע לרבים, שלא ילמדו מרבה	10	לפני אורחין גוים, אבל של חטאת טמאה אסור
11	בר בר חנה. כיון שנתנה טעם בחתיכה –	11	בהנאה – דהא חתיכת בשר בחלב תנן בפרק
12	אחת שהיתה בצדה תמיד. או שנתבשלה	12	בתרא דמסכת עבודה זרה (עד,א) דלא בטלה,
13	תחלה עמה קודם שיתן שאר החתיכות	13	אף על גב דאסור בהנאה, כדקאמר התם! ויש
14	בקדרה, ולא היה בזה ששים באיסור, ונתנה	14	לומר: דכל דבר הראוי להתכבד – אם היה
15	הנבלה טעם בה, ואחר כך נתן שאר	15	מתבטל – חשיב, ולא בטיל. אבל ב"הערל"
16	החתיכות בקדרה. חתיכה – זו שקבלה	16	(יבמות פא,ב). אפילו תתבטל בחטאות טהורות
17	טעם הנבלה, נעשת נבלה עצמה. ואוסרת	17	– התם אינה ראויה אלא לכהנים, ולא חשיבא,
18	כל החתיכות כולן מפני שהן מינה – וקא	18	דכהנים אין מחזיקין טובה זה לזה, שכולן שוין,
19	סלקא דעתך: מפני שהן מינה – לא בטלי,	19	ד"לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו" כתיב
20	ואפילו יש בהן כדי ביטול שתיקן, רב –	20	(ויקרא ז). אבל של חטאת בשל חולין, קאמר
21	דאמר "מפני שהן מינה", כמאן אמרה כו'?	21	התם דלא תעלה. ואם תאמר: דמשמע הבא
22	אפילו לא נתנה טעם – בחתיכה שבצדה	22	דחתיכת נבלה לא בטלה, ובפרק בתרא דמסכת
23	– לא בטלה נמי, דהא נבלה גופה מינייהו	23	עבודה זרה (עד,א) משמע דבטלה. דפריך: האי
24	היא, ולא בטלה. בשקדים ופלקו – לאיסור,	24	תנא מאי קא חשיב, אי דבר שבמנין קא חשיב
25	וסלק רוטב קודם שיתן האחרות בקדרה.	25	– ליתני נמי חתיכת נבלה, ואי איסורי הנאה קא
26	הלכך, נתנה טעם בראשונה – הרי זו חזרת	26	חשיב – ליתני נמי חמץ בפסחו ומשני: דתיתי
27	ואוסרת, ואי לאו – במאי מיתסרי?	27	אית ליה, דבר שבמנין ואיסורי הנאה. ומפרש
28	ואשמועינן דחתיכה עצמה נעשת נבלה	28	נמי התם ד"הרי אלו אסורין" – למעוטי דבר
29	לאסור חברותיה בפליטתה.	29	שבמנין, ולאו איסורי הנאה. אי נמי: איסורי
	אפילו		הנאה, ולאו דבר שבמנין! ויש לומר: דהתם לא
	קאמר אלא דלא איירי בהו תנא דמתניתין דהתם, ולאו משום דסבר דבטלי. והא דקאמר "למעוטי" – היינו למעוטי, דלא חשיב להו. ובהכי גוגא יש בריש פרק קמא דבבא קמא (ה,ב)		דמנינא דמתניתין למעוטי דרבי חיאי, ודרבי חיאי למעוטי דרבי אשעאי, ולא משום דפליגי. אבל קשה: דכי פריך התם "וליתני נמי חתיכת נבלה?", אמאי לא משני: דלא תני לה,
	משום דכבר תנא ליה הכא במתניתין. כדמשני התם אהא דפריך התם "וליתני נמי אגוזי פרח ורמוני בארין", ומשני: הא תנא התם הראוי לערלה וכו'! ויש לומר: דהכי פריך התם:		"וליתני נמי חתיכת נבלה", ואי משום דכבר תנא ליה הכא – אם כן. לא ליתני חתיכת בשר בחלב, כיון דכבר אשמועינן הכא דחתיכת איסור לא בטלה משום דהוי דבר שבמנין!
	ומשני: דההוא תנא תרתי אית ליה. ולפירוש זה צריך לפרש דבר שבמנין ולא איסור הנאה – בטל לההוא תנא, ולכך לא נקט אלא חתיכת בשר בחלב, ופליגי אתנא דהכא. חתיכה		עצמה נעשת נבלה – פירש בקונטרס: שנתבשלה תחילה עמה קודם שנתן שאר חתיכות בקדרה, ולא היה בזה ששים באיסור, ונתנה הנבלה טעם בה. ואחר כך נתן שאר החתיכות
	בקדרה חתיכה זו שקבלה טעם הנבלה – חתיכה עצמה נעשת נבלה, ואוסרת כל החתיכות כולן, מפני שהן מינה. וקשה לפירוש: דאם כן, גם הרוטב שהיה באותה שעה נאסר מתחלה		על ידי טעם הנבלה, ובסמך משמע דמבטלינן לחתיכות על ידי רוטב, דהוי שאינו מינו. והלא רוטב עצמו נאסר מתחלה ונעשת נבלה, ואוסר כל הרוטב שאחריו כן, מפני שהוא מינו,
	ויצטרך שיהא ששים בחתיכות שנתן אחריו כן לבטל הרוטב דמעיקרא! אלא יש לומר דמיירי כגון שיש חתיכה של היתר כולה חוץ לרוטב, וחתיכת נבלה מונחת עליה חוץ לרוטב,		ונעשת חתיכת היתר נבלה – לפי שכולעת טעם נבלה, דאין בהן ששים לבטל הטעם. ואחרי כן כשמנער הקדרה – אוסרת כל החתיכות, מפני שהן מינה. בשקדים וסלקו – את
	האיסור. ואם תאמר: למה לי שחתיכה של היתר קבלה טעם מן הנבלה, אפילו לא נתנה טעם נמי, דהא במינה אוסרת בכל דהו! ואומר רבינו תם: דהוי דהיא גופה מיתסרא בכל שהוא,		מכל מקום לא אמרינן שתעשה נבלה לאסור כל האחרות, כיון שהיא עצמה לא נאסרה אלא על ידי כל שהוא. ורבינו אפרים היה אומר מתוך כך: דאפילו כי נתנה בה טעם – אין
	ההיתר נעשה נבלה, שיצטרך ששים כנגד כל החתיכה, אלא כנגד האיסור הבלוע. הלכך לרב דאמר הכא דמין במינו לא בטיל, כשחתיכת היתר קבלה טעם מן הנבלה – חשיב		האיסור כאילו הוא בעין, ואוסרת כל החתיכות במשהו. אבל כי לא נתנה הנבלה טעם בה – לא היתה אוסרת החתיכות מפני שהם מינה, שהרי אין צריך לבטל אלא האיסור לבד.
	וכיון שלא נתנה טעם בחתיכה – הוי האיסור כמאן דליתיה, דלא הוי כאילו הוא בעין, ולא אסר אלא חתיכה ראשונה. שאין ההיתר נעשה איסור, ולא אסר שאר החתיכות. ודוקא		גבי טפת חלב אמרינן לקמן בפרק "כל הבשר" (קמא) דחתיכה עצמה נעשת נבלה, וצריך ששים כנגד כל החתיכה ולא סגי בביטול טיפה לחוד – משום דכל חד וחד באפיה נפשיה
	שרי, וכי איתנהו בהדי הדדי, אסור. הלכך הבשר עצמו נעשה איסור ולוקה, אם אבל חצי זית מבשר וחצי זית מחלב. ולכך צריך ברוטב ששים, לבטל כל החתיכה שנפלה עליה טיפת		חלב. אבל חתיכת היתר שבלעה טעם נבלה ונאסרה, וחזרה ונתנה טעם ברוטב – אין צריך אלא ששים לבטל האיסור שנבלע בחתיכה, ואין צריך שיעור ששים של אותה חתיכה.
	וקשה לפירוש: לרבא דמשני "אפילו תימא לא קדם וסלקו", מאי מהני ליה חתיכה של היתר שנאסרה מתחלה ונעשת נבלה, והלא לעולם אין צריך ששים ברוטב אלא כדי לבטל		חתיכה של נבלה לבדה, ולא בעינן ששים לבטל שתי חתיכות של נבלה ושל היתר שנאסרה על ידה! ויש לומר: כגון שנתמעטה הנבלה הרבה מכמו שהיתה קודם שנבלע טעמו
	בחתיכה של היתר. והשתא לפי שנתנה טעם בשל היתר – צריך ששים כנגד כל מה שהיתה מתחלה, ואין שיעור ברוטב לבטלה. אבל לא נתנה בה טעם – אין צריך ששים, אלא		כנגד מה שנשאר בנבלה, ויש שיעור ברוטב לבטלה. ורב דאתא לפלוגי אדרבה בר בר חנה, לא היה צריך רב לומר אלא "חתיכה של נבלה אוסרת כל החתיכות, מפני שהן מינה",
	אלא אגב אורחיה אשמועינן דדוקא נתנה בה טעם – נבלה, אבל לא נתנה בה טעם נבלה – לא. ורבינו אפרים עליו השלום היה מביא ראיה מהא דאמר לעיל (צה,א) דהוא כותא		דתרבא דנפל לדיקולא דבשרא, ו"דיקולא" הוא סל מלא חתיכות של בשר רותח. ולא אמר שתעשה נבלה אותה חתיכה שנפל עליה כות חלב ותאסור שאר החתיכות שאין בהן ששים
	כנגד כולה, לפי שבאותה חתיכה עצמה לא היה בה כדי לבטל הכותא, אלא משערין הכותא בכל הבשר בשכל. ואין משם ראיה כלל, ו"דיקולא" היינו קלחת, וכדפירש הקונטרס		וכדפירשנו לעיל. ואפילו אם נאמר ד"דיקולא" הוא סל, כדמשמע הכא ובכל דוכתא – אין ראיה משם, דממה נפשך: אם אין חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה, כמו שפירשנו לעיל –
	אם כן, אין אסור אלא החתיכה שנפלה עליה החלב, והשאר מותרות. ואם הוא מפעפע מחתיכה לחתיכה – אם כן, בדין הוא שכל החתיכות מסייעות לבטל. ולא אמרינן שתעשה		נבלה אותה חתיכה שנפלה עליה חלב, מאחר שסופו להתפשט בכל החתיכות. מידי דהוה אטיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר, דאם אין נותן טעם – מותר, אף על פי שקודם
	שתתפשט הטפה נתן טעם במקום נפילתה. ולא אמרינן שיעשה אותה הבשר נבלה, כיון דסוף הטיפה להתפשט בכל החתיכה. מיהו לפי מה שפירשתי לעיל בשם הרב רבי אלעזר		ממ"ץ, דבציב חתיכה אין שייך לומר שתעשה נבילה – אין ראיה משם. ואין ראיה לרבינו אפרים מהא דאמר (תרומות פרק ה משנה ו): אין המדומע מדמע, אלא לפי חשבון, ולא
	אמרינן שיעשה הכל תרומה – דיש לחלק בין דבר יבש לדבר הנאסר על ידי בליעה. ולפירושו ניהא דאמר גבי יין נסך בסוף מסכת עבודה זרה (עג,ב) יין נסך שנפל לבור,		דאיכא

- דאיכא למאן דאמר: אפילו נפל שם קיתון של מים לבסוף, רואין ההיתר כאלו אינו, ושאר
מים רבים עליו ומבטלין אותו. ולא אמר שיין עצמו של היתר נעשה איסור, ליחשב כאלו
הוא יין נסך, ויצטרך מן המים כדי לבטל כל היין, ומיהו יש לומר: דהתם מיירי כגון שלא היה
שם יין נסך כדי ליתן טעם בשל היתר שבבור, ולא נאסר אלא על ידי כל שהוא. וכיון דלא הוי
אלא משהו — לא אמרינן חתיכה עצמה נעשת
- נבלה, כדפרישית לעיל. אף על גב דלא דמי, ¹
דלעיל לא אמרינן אלא לענין שלא תאסור ²
האחרות, אבל היא עצמה נאסרה במשהו, וכיון ³
שנאסרה — אסורה לעולם, למאן דאמר (חולין ⁴
קחא) אפשר לסוחטו — אסור. ומכל מקום יש ⁵
לומר: דההוא דשרי בעבודה זרה, אפילו נפלו ⁶
המים לבסוף, יסבור: אפשר לסוחטו — מותר. ⁷
והיה מותר כמון בן חתיכה עצמה. ומדקאמר התם: ⁸
נפל חמרא דהתירא בגו מיא דאיסורא — בנותן ⁹
טעם, וכי ליכא נותן טעם — שרי, אין ראה ¹⁰
לפירושו. דאיכא למימר: דאיירי כגון שנפל כל ¹¹
ההיתר בבת אחת, שנבטל לאלתר האיסור. ¹²
אבל אם לא נפל בבת אחת — ראשון ראשון ¹³
נעשה איסור, ועושה יין נסך לאסור הבא אחריו, ¹⁴
כדפירשתי בפרק "כיסוי הדם" (חולין פא, ו). ולפי ¹⁵
פירוש רבינו אפרים ודאי נחא מה שצוה הכתוב ¹⁶
להגעיל כלי מדין, דהשתא יורה גדולה שאי ¹⁷
אפשר להגעיל בתוך כלי אחר היכי משתירא? הא ¹⁸
אין במים ששים לבטל האיסור! ואי שיחזור ¹⁹
ומגעילה בשניה — והלא המים הראשונים נעשו ²⁰
נבלה, וחוזרין ואוסרין? ואי לא משרעין אלא ²¹
באיסור עצמו, נחא. דהא אין לומר: דכשאין בת ²²
יומא מגעילין אותה, דהא לא אסרה תורה אלא ²³
קדרה בת יומא. ואין ראה גמורה מכאן, דאיכא ²⁴
למימר דלא אמרה תורה להגעיל אלא כלים ²⁵
קטנים בתוך כלי גדול, שיהיה במים ששים כדי ²⁶
לבטל האיסור. וכתב רבינו יהודה: דנראה לרבינו ²⁷
יצחק להחמיר בדבר, כיון דאין ראה ברוחה. הוי ²⁸
מין ומינו דובר אחר בו — אומר רבינו שמואל בן ²⁹
מאיר: דכמו שצריך שיהיה ברוטב כדי לבטל ³⁰
החתיכה דאיסור, כך צריך גמי שיהיה ששים ³¹
בחתיכה של היתר לבטל מן הרוטב כשיעור שתי ³²
החתיכות. דמכיון שנבלע הרוטב בחתיכת ³³
האיסור, נעשה נבלה, וכשנפלט אחריו כן ממנה — ³⁴
אוסר שאר הרוטב מפני שהוא מינו. דהכי אמרינן ³⁵
בפרק "כל הבשר" (חולין קחא, ג) "כזית בשר ³⁶
שנפל לתוך יורה של חלב", אמר רב: בשר — ³⁷
אסור, חלב — מותר. ואי אמרת: אפשר לסוחטו ³⁸
אסור, אמאי חלב מותר? חלב נבלה היא! פירוש: ³⁹
דחלב שנבלע בבשר — נעשה נבלה, וכשנפלט ⁴⁰
אחר כך — אוסר כל החלב, מפני שהוא מינו. ⁴¹
סלף את מינו כמי שאינו ואת שאינו מינו רבה ⁴²
עליו ומבטלו — הקשה רבינו אפרים: ⁴³
- דאמר בפרק "הלוקח בהמה" (בכורות כבא), הלוקח ציר של עם הארץ, משיקו במים, ⁴⁴
וטהור. אי רובא מים — טהר ליה בהשקה, ואי רובא ציר — לאו בר קיבול טומאה הוא, ⁴⁵
והנך מיעוטא דמים, בטלי ברובא. וקאמר: לא שנו אלא לטבול בו פיתו, אבל לקדרה — ⁴⁶
מצא מין את מינו וניעור. והשתא היאך ניעור? אמאי לא קאמר: סלק את מינו כמי שאינו, ⁴⁷
ושאינו מינו, דהיינו הציר, רבה על מים טמאים ומבטלין לעולם, הציר שהוא רוב, מבטל ⁴⁸
אותם מים הטמאים: ויש לומר: דלא דמי, דהבא אין מינו נאסר אלא מכח האיסור ⁴⁹
שנתערב בו, ואי אפשר להבדילו, ובכל מקום שישנו, היתר הוא. ולפיכך שייך לומר שם ⁵⁰
סלף. אבל התם, דמינו עצמו מטמא מחמת מגע מים טמאים, אין שייך לומר "סלף". ⁵¹
ובי תימא אין בגידין בנותן טעם — לפי זה היה יכול להקשות ממתניתין: דמאי קאמר ⁵²
רבי יהודה "והלא מבני יעקב נאסר, ועדיין בהמה טמאה מותרת להן", דמשמע דמטעם ⁵³
זה יש לחול איסור גיד איסור טומאה, כמו שפירש בסמוך במסקנא. ואמר: דיקא גמי דקתני בו, ⁵⁴
חל על איסור בכל מקום, ונראה להרבי רבינו דסלקא דעתך דרבי יהודה דטעמא דתנא קמא כרבי שמעון דבסמוך, משום "מי שגידו אסור ובשרו מותר, יצא" בו ⁵⁵
ולחכי פריך רבי יהודה: והלא אף לבני יעקב נאסר, ועדיין בהמה טמאה בשרה מותרת. **אבל** בטמאה נהג — היה יכול להקשות: דאמרין בפרק "בהמה המקשה" (מנחות עהא, ו) הפילה ⁵⁶
נפל — חלבו כחלב היה, דחדשים קא גרמי לה, אלא עדיפא מיניה פריך. דאיכא למאן דאמר התם דאסור, דאוראי גרים, ובהמה טמאה כאוראי דמאי, כיון דלא שייך בה "כל בהמה ⁵⁷
תאכלו". ועוד יש לומר: דילמא שאני חלב, דרחמנא אמר "כל חלב שור או כשב או עז", ואין זה קרי שור וכשב ועז. אבל גיד אסר הכתוב כל מקום שישנו על הכף, ⁵⁸
ורבי
- אפילו תימא בשלא קדם וסלקו** — ולא מיתסרי שאר חתיכות אלא משום חתיכת ¹
היתר קמיתא. **דכל מין ומינו** — כגון נבלה ושחוטתה, ודבר אחר — כגון תבלין ורוטב, ²
מינו דהיתר אינו מבטלו לאיסור ולא מוסיפו. אלא סלקהו כמי שאינו בקדרה זו, ³
ונשאריו הנבלה והרוטב, ובטלה נבלה ברוטב ובקיפה. הלכך נתנה טעם בראשונה ⁴
תחלה, בעוד שלא רבה הרוטב עליה, ואחר ⁵
כך נתן מים וקיפה וחתיכות — נתוספה חתיכה ⁶
ראשונה על הנבלה. ואוסרת הכל, מפני שחן ⁷
מינה, ולא מצו חתיכות לבטלה, ואף על פי ⁸
שיש בהן יותר מששים. והרוטב לבדו אין בו ⁹
כדי לבטל שניהם. **משנה ואינו נהג בטמאה** ¹⁰
— שאם אבל גיד הנשה של טמאה, למאן ¹¹
דאמר יש בגידין טעם — לוקה משום טמאה, ¹²
ולאו משום גיד. ולמאן דאמר אין טעם בגידין ¹³
— פטור מכלום, דבטהורה עץ הוא, והתורה ¹⁴
חייבה עליו, אבל בטמאה — אינו נהג. **מבני** ¹⁵
יעקב נאסר — דכתיב (בראשית לב) "על כן" ¹⁶
וגו', ועדיין טמאה מותרת להן עד מתן תורה. ¹⁷
אמרו לו — פסוק זה שהוזכרו עליו, בסני ¹⁸
נאמר, ועד סיני לא הוזכרו. אלא שנכתב ¹⁹
במקומו — לאחר שנאמר בסני, וכתב וסידר ²⁰
משה את התורה, כתב המקרא הזה על ²¹
המעשה: על כן הוזכרו בני ישראל אחרי כן ²²
שלא יאכלו גיד. **גמרא איסור חל על איסור** ²³
— דקא סלקא דעתך: משום טומאה ומשום ²⁴
גיד קמחייב ליה. הכי גרסינן: יכול תהא נבלת ²⁵
עוף טמא מטמא בבית הכליעה תלמוד לומר ²⁶
(בו) "נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה" — ²⁷
מפני שהיא מטמא באכילה זו, ובנבלת עוף ²⁸
מיתוקם בתורת כהנים ובמסכת נדה (מבב), ²⁹
והכא הכי קאמר: יכול אף נבלת עוף טמא ³⁰
במשמע? תלמוד לומר "נבלה וטרפה לא ³¹
יאכל לטמאה" — מי שאיסורו משום "בל ³²
תאכל נבלה" אני אומר לך שמתמא בה, יצא ³³
זה שאינו אסור משום נבלה אלא משום עוף ³⁴
טמא. ומדקאמר: אין איסורו משום נבלה, ³⁵
אלמא סבירא ליה לא אתיא איסור נבלה ³⁶
וחייל איסור טמאה! וכי תימא קסבר אין ³⁷
בגידין בנותן טעם — ואין כאן איסור טומאה, ³⁸
אלא איסור גיד. ורבי שמעון פוטר — לגמרי ³⁹
משמע. ולקמיה מפרש טעמא. הכי גרסינן: ⁴⁰
לעולם קסבר יש בגידין בנותן טעם וקסבר ⁴¹
נוהג בשליל דאיסור גיד ואיסור טומאה בו' — ⁴²
משעת יצירת ולד חלו שניהם, לפיכך חייב ⁴³
לעולם על שניהם. אינו נהג בשליל — ועל ⁴⁴
בדרך איסור טומאה חל על השליל, שהרי כל ⁴⁵
יצירתו טומאה. ואיסור גיד אינו חל עד ⁴⁶
שנולד, והכי חיל איסור טומאה? כל ⁴⁷
בבהמה — ואפילו חלבו וגידו, דמחאי קרא ⁴⁸
- נפקא לן היתר שליל בשחיטת האם, בפרק "בהמה המקשה" (חולין סטא, ו). הנייר ⁴⁹
מגלח — אם אהזיל עליהם — נטמא נזרו, דכתיב (במדבר ו) "והימים הראשונים ⁵⁰
יפלו", ומגלח וחוזר ומונה, כדכתיב "וגלח ראשו ביום סהרתו". שלא נתקשרו — ⁵¹
דליכא עדיין כזית בשר בכוליה וכיון דאיתיה שלם מטמא באהל. אלמא תחלה נוצרין ⁵²
אברים קודם לגידין, ושמוע מינה שם טומאה קדים חייל עליהו, ומשני **אף על גב** ⁵³
דאיסור טומאה קדים אתי איסור גיד וחייל עליה — שכן איסור חמור הוא, ויש בו כח ⁵⁴
לחול על אחרים. ומהו דחומר? שנוהג בבני נח לרבי יהודה, כדתנן: "והלא מבני יעקב" ⁵⁵
בו'. דיקא גמי — דטעמא דרבי יהודה משום האי טעמא הוא, מדיליף מבני יעקב, ⁵⁶
דקודם מתן תורה בני נח הוו. ⁵⁷
- הכי**

[י.]

[י:]

אָבֵל בְּנוֹתָן מִתְּנָה, וְהָאֲחִין שְׁחָלְקוּ, וְהַמְחֲזִיק בְּנִכְסֵי הָגֵר, נָעַל גָּדֵר וּפְרָץ כָּל שָׁהוּא - הָרִי זֶה חֲזָקָה.

גִּמְרָא: שְׁתָּף. שְׁמוּאֵל אָמַר: לֵית כֶּן 'שְׁתָּף', שְׁתָּף יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. לֹא כֵן אָמַר שְׁמוּאֵל: שְׁתָּף שְׂיִרְד וְנָטַע, כְּנוּטַע בְּרִשּׁוֹת! הֵן דְּתִימַר שְׁתָּף שְׂיִרְד וְנָטַע כְּנוּטַע בְּרִשּׁוֹת - בְּשָׁאִינוּ עוֹמֵד שָׁם, וְהֵן דְּתִימַר שְׁתָּף אֵין לוֹ חֲזָקָה - בָּאוּתוֹ שְׁעוֹמֵד שָׁם.

מָהוּ מִיָּתִי תַּחֲוִיתִיהָ? 'הָאֲמָנִין וְהַגּוֹזְלִין אֵין לָהֶן חֲזָקָה'. רָאָה עֲבָדוֹ אֶצֶל הָאֲמָן, וְכָלִיו אֶצֶל הַכּוֹבֵס, אָמַר לוֹ 'תֵּן לִי עֲבָדִי' 'תֵּן לִי כִלִּי', אָמַר לוֹ 'אַתָּה נָתַתּוֹ לִי בְּמִתְּנָה' 'אַתָּה מְכָרְתּוֹ לִי' - אֵינָה חֲזָקָה. בְּכַנִּי אֲמַרְתָּ לוֹ לְמַכְרוֹ וּלְתַנּוֹ לִי בְּמִתְּנָה - הָרִי זֶה חֲזָקָה.

הָאֲרִיסִים. רַב הוּנָא אָמַר: בָּאָרִיס לְעוֹלָם, אָבֵל בָּאָרִיס לְשַׁעָה, יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. רַבִּי יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ, תְּרִיהוֹן מָרִין: אֶפְלוּ בָּאָרִיס לְשַׁעָה אֵין לוֹ חֲזָקָה, דְּנִימַר נָחַת רוּחִיהָ מִנִּיהָ וְשִׁבְקִיהָ.

תַּמָּן אָמְרִין: אָרִיס - אֵין לוֹ חֲזָקָה, בֶּן אָרִיס - יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. רַבִּי יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ אָמְרִין: אִף אָרִיס וּבֶן אָרִיס אֵין לוֹ חֲזָקָה, דְּנִימַר נָחַת רוּחִיהָ מֵאֲבוּי וּשְׁבַק בְּרִיהָ. דִּמַּר רַבִּי יוֹחָנָן: אָרִיס שְׁהוֹרִיד אָרִיס - אֵין לוֹ חֲזָקָה, שְׁדָרָף אָרִיס לְהוֹרִיד אָרִיס. אָבֵל אָדָם שֶׁמִּפְקַח עַל נִכְסֵי אִשְׁתּוֹ - אֵין לוֹ חֲזָקָה, שְׁדָרָף הַבְּעָלִים לְפַקַּח עַל נִכְסֵי נְשׁוֹתֵיהֶן.

הִלְכָה ד: מִתְּנִיתִין: כָּל חֲזָקָה שָׁאִין עֲמָה טַעְנָה, אֵינָה חֲזָקָה. כִּיצַד? אָמַר לוֹ 'מָה אַתָּה עוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שְׁלִי'? 'שְׁלֹא אָמַר לִי אָדָם דְּבָר' - אֵינָה חֲזָקָה. 'אַתָּה מְכָרְתָה לִי', 'אַתָּה נָתַתָּה לִי בְּמִתְּנָה' - הָרִי זֶה חֲזָקָה. וְהָבֵא מִשּׁוּם יְרוּשָׁה, אֵינּוּ צָרִיךְ טַעְנָה.

גִּמְרָא: וְצָרִיךְ חֲזָקָה. תַּמָּן תְּנִינָן: מוֹדָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּאוֹמַר לְחֻבְרוֹ 'שָׂדֶה זֶה שֶׁל אָבִיךָ הִיְתָה וּלְקַחְתִּיהָ הִימָנּוּ', שָׁהוּא נֶאֱמָן, שְׁהֵפָה שְׁאָסֵר הוּא הֵפָה שְׁהִתִּיר. וְאִם יֵשׁ עֲדִים שֶׁהִיא שֶׁל אָבִיו, וְהוּא אוֹמַר 'לְקַחְתִּיהָ הִימָנּוּ' - אֵינּוּ נֶאֱמָן. כֹּהֲדָא: רַאוּבֵן אוֹכַל שָׂדֶה בְּחֻזְקַת שֶׁהִיא שְׁלוֹ, וְהִבִּיא שְׁמַעוֹן עֲדִים שְׁמַת אָבִיו מִתּוֹכָה, מִפְּקִין לָהּ מִרַאוּבֵן וַיַּהֲבִין לְשְׁמַעוֹן. חֲזַר רַאוּבֵן וְהִבִּיא עֲדִים שְׁלֹא מֵת אָבִיו מִתּוֹכָה, אָמַר רַב נַחֲמָן בַּר יַעֲקֹב: אֲנָא אֶפִּיקְתִּיהָ מִרַאוּבֵן, אֲנָא מַחְזִרְנָה לִיהָ. רַב אָמַר: כְּשֶׁנִּתְּתָה, עַל פִּי בֵּית דִּין נִתְּתָה, מִכֵּן וְהִילָךְ - הַמוֹצִיא מִחֻבְרוֹ עָלָיו הָרָאִיָּה.

מִי מוֹדִיעַ? אָמַר רַבִּי בָּא: עֲדֵי מִיתָה מוֹדִיעִין. הִגַּע עֲצָמָךְ שָׁאִין הָעֲדִים יוֹדְעִין?! אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לְעוֹלָם הַשָּׂדֶה בְּחֻזְקַת בְּעָלֶיהָ, מִכֵּן וְהִילָךְ - הַמוֹצִיא מִחֻבְרוֹ עָלָיו הָרָאִיָּה.

הִלְכָה ה: מִתְּנִיתִין: הַשּׁוֹתֵפִין וְהָאֲרִיסִין וְהָאֶפִּיטְרוּפִין - אֵין לָהֶן חֲזָקָה. אֵין לְאִישׁ חֲזָקָה בְּנִכְסֵי אִשְׁתּוֹ, וְלֹא לְאִשָּׁה בְּנִכְסֵי בְעָלָהּ, וְלֹא לְאָב בְּנִכְסֵי הִבֵּן, וְלֹא לְבֶן בְּנִכְסֵי הָאָב. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּמַחְזִיק,

הלכה ז: מתניתין: אלו דברים שיש להן חזקה, ואלו שאין להן חזקה: היה מעמיד בהמה בחצר, ומעמיד תנור וכירים וריחים, ומגדל תרנוגלין, ונותן זבלו בחצר - אינה חזקה. אבל עשה לבהמתו מחיצה גבוהה עשרה טפחים, וכן לתנור, וכן לכירים וכן לריחים, הכניס תרנוגלין לתוך הבית, עשה מקום לזבלו עמק שלשה או גבוה שלשה - הרי זו חזקה.

גמרא: אמר רבי לעזר: נהגו השותפין להיות מותרין זה לזה בתרנוגלין. אמר רבי יוסה: מתניתא לא אמרה כן, אלא שניהן אסורין להעמיד רחים ותנור ולגדל תרנוגלין!

אמר רבי לעזר: גדל תרנוגלין בחצר שאינה שלו, הרי זו חזקה. אמר רבי יוסי: ויאות, מה נפשך: אם יש לו רשות לגדל - הרי זה גדל, אם אין לו רשות לגדל - הרי זו חזקה.

הלכה ח: מתניתין: המרזב אין לו חזקה, ויש למקומו חזקה. המזחילה יש לה חזקה. סלם המצרי אין לו חזקה, ולצורי יש לו חזקה. חלון המצרית אין לו חזקה,

[יא:]

ולצורית יש לה חזקה. אי זו היא חלון המצרית? כל שאין ראשו של אדם יכול לכנס בתוכה. רבי יהודה אומר: אם יש לה מלבן, אף-על-פי שאין ראשו של אדם יכול לכנס לתוכה - הרי זו חזקה.

אין לאיש חזקה בנכסי אשתו. בחיי אשתו, אבל אחר מיתתה יש לו חזקה.

ולא לאשה בנכסי בעלה. בחייו, אבל לאחר מותו יש לו חזקה.

ולא לבן בנכסי האב. בחייו, אבל לאחר מיתת האב יש לו חזקה.

ולא לאב בנכסי הבן. בחייו, אבל לאחר מיתת הבן יש לו חזקה.

רב אמר: בפוחת מעשרה או מוסיף על עשרה. שמואל אמר: אפלו פרץ מקום שאינו ראוי לפרץ וגדר מקום שאינו ראוי לגדר - הרי זה חזקה.

והתני: המוכר לחברו, ונתעצל לוקח ולא החזיק בה, וירד המוכר והחזיק בה -

[יא]

בטלה חזקה את המכר ואת המתנה.

הלכה ו: מתניתין: שנים מעידין אותו שאכלה שלש שנים, ונמצאו זוממין, משלמין לו את הכל. שנים בראשונה ושנים בשניה ושנים בשלישית, משלשין ביניהן. שלשה אחין ואחד מצטרף עמהן, הרי אלו שלש עדיות, והן עדות אחת.

גמרא: אמר לו 'מה אתה עושה בתוך שלי'? 'שיש לי בה שני חזקה', והלך והביא עדים שיש לו בה שני חזקה, והלך זה והוזמו עדיו, הרי זה נותן לו השדה ואכל פרות של שלש שנים.

אמר רבי זירא: הדא אמרה, עד זומם אין נפסל בבית דין.

השותפין. אלא אם רצה, בונה חדר לפניו מביתו, ובונה עליה על גבי ביתו, ופותחה לתוך ביתו. לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח כנגד פתח; חלון כנגד חלון; היה קטן לא יעשנו גדול; אחד לא יעשנו שנים. אבל פותח הוא לרשות הרבים פתח כנגד פתח; וחלון כנגד חלון; היה קטן עושה אותו גדול; אחד עושה אותו שנים.

[יב]

גמרא: הכא אתמר פתח כנגד פתח מתר, והכא אתמר פתח כנגד פתח אסור! הן דתימר מתר – במבוי, והן דתימר אסור – בחצר השותפין. והתני: כשם שבני חצר יכולין למחות זה על-ידי-זה בחצר, כך בני מבוי יכולין למחות זה על-ידי-זה במבוי! אמר רבי לא: כאן בשנתן רשות, כאן בשלא נתן רשות.

אמר רבי יוחנן: שניא היא בגנות, שנתנו לחפירה. אמר רבי נסא: וחרבות לא נתנו להבנות?

אמר רבי יעקב בר אחא: תני תמן: הפותח חלון בכתל חצרו במעמד חברו ארבע אמות, פותח בשמאל נועל בימין. הגע עצמך, שהיה עומד שם? יכול מימר לה 'הוינא בעית לעי'. היה מושיט לו צרורות? יכול מימר לה 'מגחך הוינא באו גברא'.

[יג]

היו חמשה פתחים זה לפניו מזה, שעור כלן כמלא מקדח. ודא מסייעא למן דמרין בנאי: חלון שהיא פתוחה לאיסטיב, לא

גמרא: ריש לקיש אמר: להאריך ולהרחיב בו. רבי יוחנן אמר: לכל אותה הרוח. והתנינן: המזחילה יש לה רשות ארבע אמות. אית לך מימר לא כל אותו הרוח?! ודכוותה המרזב אין לו חזקה לכל אותה הרוח.

ותני כן: מקום המרזב בחצר יש לו חזקה, מקום קילוחו בחצר אין לו חזקה.

סלם המצרי אין לו חזקה. דבי רבי ינאי אמרי: עד שלשה עוקין בכסא. אמר רבי לא בשם דבי רבי ינאי: לענין טמאה אתאמרת. רבי חזקיה בשם דבי רבי ינאי: לענין חזקות אתאמרת. רבי יוסי בשם דבי רבי ינאי: לענין שבת אתאמרת.

[יב]

אמר רבי הושעיה: לא אמרו אלא בחצר, אבל בגגות, אפלו למעלה מארבע אמות מעכבו. שמע רבי אושעיה והיה ביש לה. אמר: אנא אמרית שמעתא ולא אמרונה משמי! לא אמרו אלא בחצר, אבל בגגות, אפלו למעלה מארבע אמות מעכבו.

הלכה ט: מתניתין: זיז עד טפח, יש לו חזקה ויכול למחות; פחות מטפח, אין לו חזקה ואינו יכול למחות.

גמרא: רבי לא בשם רבי ינאי: זיז היוצא טפח, מוציאו את אפלו כמה, למשך כמה. נתן בר הושעיה: בחולק את ביתו.

הלכה י: מתניתין: לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין. לקח בית בחצר אחרת, לא יפתחנו לחצר השותפין. בנה עליה על גבי ביתו, לא יפתחנה לחצר

גמרא: נפלו ומבקש לבנותן, רבי יוחנן אמר: ותר. ריש לקיש אמר: לא ותר. מתניתא מסייעה לדין ומתניתא מסייעה לדין. מתניתא מסייעה לרבי יוחנן: מי שהיתה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו, ונטלה ונתן להן מן הצד, מה שנתן נתן ושללו לא הגיעו. מתניתא מסייעה לריש לקיש: לקח חצר ובה זיזין וכצוצטראות ונפלו, בונה אותן כחזקתן.

הדרך עלף חזקת הבתים

פרק רביעי

[יג:]

הלכה ב: מתניתין: ולא את הבור ולא את הדות, אף-על-פי שכתב לו 'עומקה ורומה'. וצריך לקח לו דרך, דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים: אינו צריך לקח לו דרך. ומודה רבי עקיבה בזמן שאמר לו 'חוצ מאלו', שאינו צריך לקח לו דרך. מכרן לאחר, רבי עקיבה אומר: אינו צריך לקח לו דרך. וחכמים אומרים: צריך לקח לו דרך.

גמרא: לאיזה דבר כתב 'עומקה ורומה'? שאם רצה להשפיל - ישפיל; להגביה - יגביה.

רבה בר רב הונא בשם רב: הלכה כרבי עקיבה דידן, דהוא רבנן דרבי חיה. רבי זעירא, רב ירמיה בשם רב: הלכה כרבי עקיבה דרבי חיה, דהוא רבנן דבבלאי.

תמן אמרין: אדמוז ורבי עקיבה. אמר רבי לא: בסתם חלוקין. מה נן קימין? אם דבר בריא שיש לו דרך, כל עמא מודו שאין

נעשית אלא להכניס את האורה. מכיון שאין לה חזקה, אינה מביאה את הטמאה. **הלכה יא:** מתניתין: אין עושין חלל תחת רשות הרבים, בורות שיחין ומערות. רבי אליעזר מתיר כדי שתהא עגלה מהלכת וטעונה אבנים. אין מוציאין זיזין וכצוצטראות לרשות הרבים. אלא אם רצה, כונס לתוך שלו ומוציא. לקח חצר ובה זיזין וכצוצטראות, הרי זו בחזקתה.

הלכה א: מתניתין: המוכר את הבית לא מכר את היציע, אף-על-פי שהיא פתוחה לתוכו; ולא את החדר שלפנים ממנו; ולא את הגג, בזמן שיש לו מעקה גבוה עשרה טפחים. רבי יהודה אומר: אם יש לו צורת פתח, אף-על-פי שאינו גבוה עשרה טפחים, אינו מכור.

גמרא: רבי נחום בשם רבי חיה בר בא: והוא שיהא בה ארבע על ארבע על רום עשרה, ובלבד במקורה ובמגופף. אמר לון רבי זירא: כל הדין פרושא הפרש לכון רבי חיה בר אבא, ולא את הגג בזמן שיש לו מעקה גבוה עשרה טפחים, סוף דבר מעקה? היו אחורי בתים מקיפין אותו? היו שם עמודים וכלנסיות על גביהן? נשמענה מהדא: רבי יהודה אומר: אם יש לו צורת פתח אף-על-פי שאינו גבוה עשרה טפחים, אינו מכור. אמרין והוא שיש שם מעקה גבוה עשרה טפחים.

המטלטלין? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וְאַנָּא אִיתִיתִיהּ מִדְּבִית לִוִּי: הָיוּ שָׁם חֲצֵרוֹת פְּתוּחוֹת לַפָּנִים – מְכוּרוֹת; פְּתוּחוֹת לַחוּץ – אֵין מְכוּרוֹת; לַפָּנִים וְלַחוּץ – אֵלּוּ וְאֵלּוּ מְכוּרוֹת.

הִלְכָּה ה': מִתְּנִיתִין: הַמוֹכֵר אֶת בֵּית הַבֵּד; מָכַר אֶת הַיָּם, וְאֶת הַמָּמֶל, וְאֶת הַבְּתוּלוֹת. אָבֵל לֹא מָכַר אֶת הַפִּירִים, וְלֹא אֶת הַגִּלְגָּל, וְלֹא אֶת הַקּוֹרָה. בְּזִמָּן שָׁאֵמַר לוֹ 'הוּא וְכָל מָה שֶּׁבְּתוֹכוֹ' – הָרִי כָּלָן מְכוּרִים. רַבִּי לְעֶזֶר אוֹמֵר: הַמוֹכֵר אֶת בֵּית הַבֵּד, מָכַר אֶת הַקּוֹרָה.

גִּמְרָא: כָּל עֲצָמוֹ, אִם אֵין לוֹ קוֹרָה אֵינוֹ קָרוֹי בֵּית הַבֵּד, וְתִימַר אַכֵּן?! וּמֵאֵן תְּנִיתָהּ? רַבִּי לְעֶזֶר. דִּתְנִי בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזֶר: הַמוֹכֵר אֶת בֵּית הַבֵּד, מָכַר אֶת הַיִּקְבִּין, וְאֶת הָאֶסוּרִין, וְאֶת הַמִּפְרָכוֹת, וְאֶת הָרַחֲטִים הַתַּחְתּוֹנָה. אָבֵל לֹא אֶת הָעֲלִיוֹנָה, וְלֹא אֶת הַשִּׁקִּין, וְלֹא אֶת הַמִּרְצוּפִין שֶׁבְּתוֹכוֹ. בְּזִמָּן שָׁאֵמַר לוֹ 'הוּא וְכָל מָה שֶּׁבְּתוֹכוֹ' – כָּלָן מְכוּרִים. בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ לֹא מָכַר הִיצוּעִין, וְהַשִּׁיחִין, וְהַהֲדוּתִין שֶׁבְּתוֹכוֹ.

הִלְכָּה ו': מִתְּנִיתִין: הַמוֹכֵר אֶת הַמֶּרְחָץ; לֹא מָכַר לֹא אֶת הַנְּסָרִים, וְלֹא אֶת הַסִּפְסָלִים, וְלֹא אֶת הַוִּילָאוֹת. בְּזִמָּן שָׁאֵמַר לוֹ 'הוּא וְכָל מָה שֶּׁבְּתוֹכָהּ' – הָרִי כָּלָן מְכוּרִין. בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ לֹא מָכַר לֹא אֶת הַמְּגוּרוֹת שֶׁל מַיִם, וְלֹא אֶת אוֹצְרוֹת שֶׁל עֲצִים.

גִּמְרָא: תְּנִי: הַמוֹכֵר אֶת הַמֶּרְחָץ; מָכַר בְּתִים הַפְּנִימִין וְהַחִיצוֹנִים, וּבִסְלָקִי, וְקָמִין, וּבֵית הָאוּרִירִין. אָבֵל לֹא אֶת הַמְּגִדְלִין, וְלֹא אֶת הַיּוֹרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן

צָרִיף לָקַח לוֹ דֶּרֶךְ; אִם דָּבָר בְּרִיא שְׂאִין לוֹ דֶּרֶךְ, כָּל עֲמָא מוֹדוֹ שֶׁהוּא צָרִיף לָקַח לוֹ דֶּרֶךְ. אָלֹא כִּי נָן קִימִין – בְּסִתָּם. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיף לָקַח לוֹ דֶּרֶךְ. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: צָרִיף לָקַח לוֹ דֶּרֶךְ.

הִלְכָּה ג': מִתְּנִיתִין: הַמוֹכֵר אֶת הַבֵּית, מָכַר אֶת הַדֵּלֶת, אָבֵל לֹא הַמִּפְתָּח; מָכַר אֶת הַמִּכְתָּשֶׁת הַקְּבוּעָה, אָבֵל לֹא אֶת הַמִּטְלָטֶלֶת; מָכַר אֶת הָאִיסְטְרוֹבִיל, אָבֵל לֹא אֶת הַקֶּלֶת. מָכַר תַּנּוּר מָכַר פִּירִים. בְּזִמָּן שָׁאֵמַר לוֹ 'הוּא וְכָל מָה שֶּׁבְּתוֹכוֹ' – הָרִי כָּלָן מְכוּרִין.

גִּמְרָא: כִּינִי מִתְּנִיתָא: מָכַר אֶת הַמִּכְתָּשֶׁת הַחֻקָּקָה, אָבֵל לֹא אֶת הַקְּבוּעָה.

הִלְכָּה ד': מִתְּנִיתִין: הַמוֹכֵר אֶת הַחֲצֵר; מָכַר בְּתִים שִׁיחִין וּמַעְרוֹת, אָבֵל לֹא אֶת הַמִּטְלָטֶלֶין. בְּזִמָּן שָׁאֵמַר לוֹ 'הוּא וְכָל מָה שֶּׁבְּתוֹכָהּ' – הָרִי כָּלָן מְכוּרִין. בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ לֹא מָכַר אֶת הַמֶּרְחָץ וְלֹא אֶת בֵּית הַבֵּד שֶׁבְּתוֹכָהּ. רַבִּי לְעֶזֶר אוֹמֵר: הַמוֹכֵר אֶת הַחֲצֵר לֹא מָכַר אֶלֶּא אֲוִירָה שֶׁל חֲצֵר.

גִּמְרָא: רַבִּי יִצְחָק שָׁאל: עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנָן: מָכַר לוֹ חֲצֵר סִתָּם, מָכַר בְּתִים בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמַעְרוֹת אָבֵל לֹא הַמִּטְלָטֶלֶין? אוֹ מָכַר לוֹ אֶפְלוֹ הַמִּטְלָטֶלֶין?

[יד.]

רַבִּי יִצְחָק שָׁאל: עַל דַּעְתִּיהּ דְּרַבִּי לְעֶזֶר: מָכַר לוֹ חֲצֵר סִתָּם, לֹא מָכַר אֶלֶּא אֲוִירָה חֲצֵר. בְּזִמָּן שָׁאֵמַר לוֹ 'הִיא וְכָל מָה שֶּׁבְּתוֹכָהּ', מָכַר בְּתִים בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמַעְרוֹת אָבֵל לֹא הַמִּטְלָטֶלֶין? אוֹ אֶפְלוֹ

[יד:]

הלכה ח: מתניתין: המוכר את השדה; מכר את האבנים שהן לצרכה, ואת הקנים שבכרם שהן לצרכו, ואת התבואה שהיא מחברת לקרקע, ואת מחיצת הקנים שהיא פחותה מבית רבע, ואת השומירה שאינה עשויה בטיט, ואת החרוב שאינו מרכב, ואת בתולת השקמה. אבל לא מכר לא את האבנים שאינן לצרכה, ולא את הקנים שבכרם שאינן לצרכו, ולא את התבואה שהיא תלושה מן הקרקע. בזמן שאמר לו 'היא וכל מה שבתוכה' - הרי כלן מכורין. בין כך ובין כך לא מכר לא את מחיצת הקנים שהיא בית רבע, ולא את השומירה העשויה בטיט, ולא את החרוב המרכב, ולא את סדן השקמה. לא את הבור, ולא את הגת, ולא את השוכך, בין חריבין בין שלמין.

וצריך לקח לו דרך, דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים: אינו צריך לקח לו דרך. ומודה רבי עקיבה בזמן שאמר לו 'חוץ מאלו', שאינו צריך לקח לו דרך. מכרן לאחר, רבי עקיבה אומר: אינו צריך לקח לו דרך. וחכמים אומרים: צריך לקח לו דרך. במה דברים אמורים? במוכר, אבל בנותן מתנה, נותן את כלן.

האחין שחלקו, זכו בשדה זכו בכלן. המחזיק בנכסי הגר, החזיק בשדה החזיק בכלן. המקדיש את השדה, הקדיש את כלן. רבי שמעון אומר: המקדיש את השדה, לא הקדיש אלא החרוב המרכב ואת סדן השקמה.

אלעזר אומר: מקום הבלן מכור, ומקום האוריר אינו מכור. בזמן שאמר לו 'היא וכל מה שבתוכה' - מכורין. אף-על-פי שאמר לו 'היא וכל מה שבתוכה', בין כך ובין כך לא מכר את המגורות של מים שמשמש בהן, בין בימות החמה בין בימות הגשמים, ולא בית כניסה של עצים. אמר לו 'היא ומשמשיה אני מוכר לה' - הרי כלן מכורין.

הלכה ז: מתניתין: המוכר את העיר; מכר בתים, בורות, שיחין ומערות, מרחצאות ושובכות, ובית הבדים ובית השלחין. אבל לא את המטלטלין. בזמן שאמר לו 'היא וכל מה שבתוכה', אפלו היו בה בהמה ועבדים - הרי כלן מכורין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: המוכר את העיר, מכר את הסנטר^א.

גמרא: תני: המוכר את העיר; רבן שמעון בן גמליאל אומר: המוכר העיר מכר את הסנטר, אבל לא האיקומנס^ב. בזמן שאמר לו 'היא וכל מה שבתוכה' - מכורין. אף-על-פי שאמר לו 'היא וכל מה שבתוכה', בין כך ובין כך לא מכר לא את שורה ובנותיה; והטרשים המוקצין ממנה; והביכרין של חיה ושל עופות ושל דגים. שוריה - בזייה, בנותיה - כופרניה.

חולק בים ובנהר; אית תני תני: מכורין, ואית תני תני: אינן מכורין. אמר רב חסדא: מאן דמר מכורין, את שהן בתחומה; ומאן דמר אינן מכורין, את שאינן בתחומה.

^א שומר העיר^ב הממנה על רשום מיסי העיר

בַּמָּה דְּבָרִים אָמוּרִים? בַּמוֹכֵר, אָבֵל בְּנוֹתָן
מִתְּנָה, נוֹתֵן אֶת כָּלָן. מָה בֵּין מוֹכֵר וּמָה
בֵּין נוֹתֵן מִתְּנָה?

[טו.]

רַבִּי בָּא בַּר טַבְּלִי בִּשְׁם רַב: שָׁכַן דֶּרֶךְ
הַנוֹתֵן מִתְּנָה לְהִיּוֹת נוֹתֵן בְּעֵין יָפָה. רַבִּי
שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן בִּשְׁם רַבִּי יוֹנָתָן: שָׁכַן
דֶּרֶךְ הַלְקוּחוֹת לְהִיּוֹת מְדַקְדָּקִין. וּמָה
בֵּינֵיהוֹן? הֶקְדֵּשׁ, מֵאֵן דָּמַר שָׁכַן דֶּרֶךְ
הַנוֹתֵן מִתְּנָה לְהִיּוֹת נוֹתֵן בְּעֵין יָפָה, אִף
הַמְּקַדֵּשׁ בְּעֵין יָפָה מְקַדֵּשׁ; וּמֵאֵן דָּמַר
שָׁכַן דֶּרֶךְ הַלְקוּחוֹת לְהִיּוֹת מְדַקְדָּקִין, מָה
אָמַר בַּמְּקַדֵּשׁ? נִשְׁמַעְנָה מִהֶדָּא: הָאֲחִין
שִׁחְלָקוּ, יֵשׁ לָהֶן דֶּרֶךְ זֶה עַל גְּבִי זֶה. וְאִית
דְּבָעֵי מֵימַר כֵּן אָמַר רַבִּי לְעֶזֶר: הָאֲחִין
שִׁחְלָקוּ – זָכוּ בְּשֻׁדָּה זָכוּ בְּכָלָן, הַמְּחֻזֵּיק
בְּנִכְסֵי הַגֵּר קָנָה; הַחֻזֵּיק בְּשֻׁדָּה הַחֻזֵּיק
בְּכָלָן.

הַקְּדִישׁ אֶת הַשֻּׁדָּה, הַקְּדִישׁ אֶת כָּלָן. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמַר: הַמְּקַדֵּשׁ אֶת הַשֻּׁדָּה,
הַקְּדִישׁ הַחֲרוּב הַמְּרַכֵּב וְשִׁקְמָה הִישָׁנָה.
מִפְּנֵי שִׁינּוּקִין מִשָּׁל הֶקְדֵּשׁ. מִפְּנֵי שִׁשִּׁיר לֹ
דֶּרֶךְ. אִם לֹא שִׁיר לֹ דֶּרֶךְ, אִף הֵן יוֹנָקִין
מִשָּׁל הֶקְדֵּשׁ.

הַדֶּרֶךְ עַלֶּךְ הַמוֹכֵר אֶת הַבֵּית

גִּמְרָא: דְּבֵית רַבִּי יֵנְאִי אָמְרִין: בַּמְּחֻלָּקִין
לְגַפְּנִים. רַבִּי חֲזִיה רַבָּה שָׁאֵל: הָיוּ שָׁם
חֲלִיּוֹת מְחֻלָּקוֹת לְכָרוֹת? רַבִּי יִצְחָק בַּר
טַבְּלִי שָׁאֵל: הָיוּ שָׁם טַבְּלִיּוֹת שֶׁל שִׁישׁ
מְחֻלָּקוֹת לְכַתְּלִין? רַב יוֹדֵן בַּר רַבִּי
יִשְׁמַעְאֵל שָׁאֵל: הָיוּ שָׁם מַלְבָּנִין מְחֻלָּקוֹת
לְחִלּוּנוֹת?

רַבִּי חֲזִיה בִּשְׁם רַבִּי יוֹחָנָן: יֵשׁ שָׁם עֲרוּגָה
שֶׁהִיא שֹׁשֶׁה עַל שֹׁשֶׁה וְיֵשׁ לָהּ שָׁם בִּפְנֵי
עֲצָמָה – אֵינָה מְכוּרָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַקּוֹנֶה סֵדֵן שִׁקְמָה בְּתוֹךְ
שֶׁל חֲבֵרוֹ, מְחַלֵּקֵת רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בַּר רַבִּי
יוֹסִי וְרַבָּנִין. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בַּר רַבִּי יוֹסִי
אוֹמַר: קָנָה קֶרֶקַע. וְרַבָּנִין אָמְרִין: לֹא קָנָה.
רַבִּי חֲזִיה בַּר וָא שָׁאֵל: מָכַר לוֹ כָּל הָאֵילָן
וְשִׁיר לוֹ סֵדֵן שִׁקְמָה, עַל דַּעֲתִיה דְּרַבִּי
יִשְׁמַעְאֵל בַּר רַבִּי יוֹסִי קָנָה קֶרֶקַע? עַל
דַּעֲתֵיהוֹן דְּרַבָּנִין לֹא קָנָה קֶרֶקַע? רַבִּי יִצְחָק
בַּר טַבְּלִי שָׁאֵל: מָכַר לוֹ כָּל הָאֵילָן וְזִית
שְׁבָמָקוֹם פְּלוּנִי, כָּל זֵיתִים שִׁישׁ שָׁם
מְכוּרִין? רַבִּי יוֹדֵן בַּר רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל שָׁאֵל:
הַקּוֹנֶה שְׁלֹשָׁה כֶּתִי קָנִים, קָנָה אֶרֶז גָּדוֹל
שְׁבָאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל.

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

[טו:]

גַּמְרָא: תָּנִי: הַמוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה; מָכַר אֶת
הָאֶסְכָּלָה^ה, וּבֹרַר הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכוֹ. אָבֵל לֹא
מָכַר הַיְצוּעִין, וְהָעוֹבִין, וְהָאֶסְקָפָה,
וְהַבּוֹצִיט. סוּמְכוּס אוֹמֵר: מָכַר דּוּגִית.

תַּנְאִים שֶׁהִתְנָה יְהוֹשֻׁעַ, רַבִּי לֹוִי בֶן בִּירִי
בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי אַרְבָּעָה.

[טז.]

מִלֶּקְטִין עֹשְׁבִים מְכָל מְקוֹם, חוּץ מִשְׂדֵּה
תִּלְתָּן, שְׁאֲסוּרִין מִשּׁוּם גְּזֵל. תַּמָּן תַּנִּינָן:
וְכֵן תִּלְתָּן שֶׁהֶעֱלָת מִיָּנִי עֹשְׁבִים, אֵין
מְחִיבִין אוֹתוֹ לִנְכֹּשׁ. כִּינִי מִתְּנִיתָא: אֵין
מְחִיבִין אוֹתוֹ לַעֲקֹר. בְּתַנְאֵי יְהוֹשֻׁעַ אֶת
מַר, מִלֶּקְטִין עֹשְׁבִים מְכָל מְקוֹם חוּץ
מִשְׂדֵּה תִלְתָּן שְׁאֲסוּרִין מִשּׁוּם גְּזֵל. הָדָא
אָמְרָה שְׂאִינוּ רוֹצִה בָּהֶן! אָמְרִי: תַּמָּן
בְּשִׁזְרַעֲן לַעֲמִיר, בְּרֵם הֵכָא שְׁזָרְעוּ לְזָרַע.
מָה? הִתְנָה יְהוֹשֻׁעַ לַעֲוֹבְרֵי עֲבָרָה?! רַבִּי
שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: שֶׁהוּא
רוֹצֵה בָּהֶן, כָּלוּ עֲקוּרִין וּמִנְחִין מִפְּנֵיו. וְמַר
בְּשִׂדָּה כָּרִם!

דְּמַר רַבִּי יִנְאִי: כָּל הַסְּפָחִין אֲסוּרִין, חוּץ
מִן הָעוֹלָיִם בְּשִׂדָּה בּוֹר וּבְשִׂדָּה נִיר בְּשִׂדָּה
כָּרִם וּבְשִׂדָּה זָרַע. בְּשִׂדָּה בּוֹר – דִּלָּא מִשְׁגַּח
עֲלִיָּה. בְּשִׂדָּה נִיר – דּוּ בְּעֵי מִתְקַנָּה חִקְלִיָּה.
בְּשִׂדָּה כָּרִם – שְׁלֹא לְאַסֹּר אֶת כָּרְמוֹ. בְּשִׂדָּה
זָרַע – שְׂאִינוּ רוֹצִה בָּהֶן. וְאִם תֹּאמַר רוֹצֵה
בָּהֶן כָּאֵלוּ עֲקוּרִין וּמִנְחִין לְפָנָיו!

תַּמָּן תַּנִּינָן: הַמוֹצִיא מֵת בְּתַחֲלָה, מִשְׁכָּב
כְּדָרְכוֹ, נוֹטְלוֹ וְאֶת תְּבוּסָתוֹ. אָמַר רַב

הַלָּכָה א: מִתְּנִיתִין: הַמוֹכֵר אֶת
הַסְּפִינָה; מָכַר אֶת הַתֶּרֶן, וְאֶת הַנֶּס, וְאֶת
הַהוֹגִין, וְאֶת כָּל הַמְּנַהֲיגִין אוֹתָהּ. אָבֵל לֹא
מָכַר לֹא אֶת הָעֶבְדִּים, וְלֹא אֶת הַמַּרְצוּפִין,
וְלֹא אֶת הָאֲנִתִּיקִי. בְּזִמָּן שְׁאָמַר לוֹ 'הִיא
וְכָל מָה שֶׁבְּתוֹכָהּ' – הָרִי כֵּלָן מְכוּרִין. מָכַר
אֶת הַקָּרוֹן, לֹא מָכַר אֶת הַפְּרָדוֹת; מָכַר אֶת
הַפְּרָדוֹת, לֹא מָכַר אֶת הַקָּרוֹן. מָכַר אֶת
הַצֶּמֶד, לֹא מָכַר אֶת הַבָּקָר; מָכַר אֶת
הַבָּקָר, לֹא מָכַר אֶת הַצֶּמֶד. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: הַדָּמִים מוֹדִיעִין. כִּיצַד? אָמַר לוֹ
'מָכַר לִי צֶמֶד בְּמֵאֲתָיִם זוּז', הַדָּבָר יְדוּעַ
שְׂאִין הַצֶּמֶד בְּמֵאֲתָיִם זוּז. וְחֲכָמִים
אוֹמְרִים: אֵין הַדָּמִים רְאִיָּה. הַמוֹכֵר אֶת
הַחֲמוֹר, לֹא מָכַר אֶת כָּלְיוֹ. נַחוּם הַמְּדִי
אוֹמֵר: מָכַר אֶת כָּלְיוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
פְּעָמִים מְכוּרִין וּפְעָמִים אֵינָן מְכוּרִין.
כִּיצַד? הֲיֵה חֲמוֹר לְפָנָיו וְכָלְיוֹ עָלָיו, אָמַר
לוֹ 'מָכַר לִי חֲמוֹרֶךָ זֶה' – כָּלְיוֹ מְכוּרִין,
'חֲמוֹרֶךָ הַהוּא' – אֵין כָּלְיוֹ מְכוּרִין. הַמוֹכֵר
אֶת הַחֲמוֹר, מָכַר אֶת הַסִּיִּיחַ. מָכַר פָּרָה,
לֹא מָכַר אֶת בְּנָהּ. מָכַר אֲשָׁפוֹת, מָכַר
זִיבָלָה. מָכַר בּוֹר, מָכַר מִימֵיו. מָכַר שׁוֹבֵךְ,
מָכַר יוֹנִים. מָכַר כְּוֶרֶת, מָכַר דְּבוּרִים.
הַלּוֹקֵחַ פְּרוֹת שׁוֹבֵךְ, מִפְּרִיחַ בְּרָכָה
הָרֵאשׁוֹנָה. פְּרוֹת כְּוֶרֶת, נוֹטֵל שְׁלִשָּׁה
נְחִילִין וּמִסְרֵם. חִלּוֹת דְּבִשׁ, מְנִיחַ שְׁתֵּי
חִלּוֹת. זֵיתִים לְקוֹץ, מְנִיחַ שְׁנֵי גְרוּפִיּוֹת.

^ה הכָּבֶשׂ שֶׁעוֹלִין בוֹ לַסְּפִינָה

"י"ם" זה ים של סמכו', "וּדְרוֹם" זה ים של טבריה.

ומסתלקין לצדדין. רב יהודה בשם רב: אפלו שדה מלאה כרכום. מה, נותן דמים או לאו? מן מה דמר רב יהודה: אפלו מלאה כרכום, הדיא אמרה, נותן דמים. אמר רבי לא: מפיון דמר רב יהודה אפלו לשדה מלאה כרכום, הדיא אמרה אין נותן דמים.

ואינו יכול לדחק את עצמו יותר מדאי? נשמענה מהדיא: מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע שהיו מהלכין בדרך, והיו מסתלקין לצדדין מפני יתדות דרכים, וראו את יהודה בן פפוס משתקע ובא כנגדן. אמר רבן גמליאל לרבי יהושע: מי זה שמראה עצמו באצבע? אמר לו: יהודה בן פפוס הוא, שכל מעשיו לשום שמים!

רבי שמואל בשם רבי יונתן: הרוצה לבנות עיר בתחלה, נותנין לו ארבעה דרכים לארבע רוחות העולם. רבי חנינה בעי קמי רבי מנא:

חסדא: זאת אומרת, מת מצוה מתר לפנותו. דתנינן: 'נוטלו ואת תבוסתו'. וכמה? רבי שמואל בשם רבי יונתן: עד שלש אצבעות, עד מקום שמוהל יורד.

[טז:]

אמר רבי זעירא: לא מסתברה דלא מת מצוה אסור לפנותו. שאם אומר את מתר לפנותו, אלו הואיל ומאבדין כל השדה, לא כל שכן שמתר לפנותו? ממה דפשיטא לתנא מת מצוה אסור לפנותו, לפם כן צריך מתניתא. אמר רב חסדא: אתיא כמאן דמר מת מצוה מתר לפנותו. אני אומר בשאולה הרשות נקבר. וחש לומר שמה מת מצוה היתה! ואין מייתי מצוה מצויין ומוטלין.

בשבילי הרשות, משתעקר התבואה עד שתירד רביעה שניה.

ולוקחין נטיעות מכל מקום, חוץ משל זית ומשל גפן. בזית מן החדש שבחדש ומן הישן שבישן, אבל אם היה עשוי כמין טרגול, אפלו מן החדש שבחדש אסור.

רבי תנחום דכפר גזון בשם רבי לעזר ברבי יוסי ארבעה: מלקטין עשבין מכל מקום, ובלבד שלא ישרשו. ופונים לאחורי הגדר. רבי לעזר ברבי יוסי בשם רבי תנחום: עד מקום שמתעטש ואין קולו נשמע. ורועין בחורשין. ומחכין בימה של טבריא, אפלו שבט יהודה בשבט נפתלי. ונותנין לנפתלי מלא חבל לדרומו של ים, שנאמר (דברים לג, כג): "י"ם ודרום ירשה"; דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבה אומר:

¹ ים החולה

מי זה המראה את חסידותו שמחמיר שלא להזיק לאחרים
בהליכה בשדותיהם למרות שמתר מן הדין?

מסכת בבא קמא פרק עשירי

י, א הגזל את הפרה ועברה אצלו, ושנתה ושלשה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. וכן הגזל את הרחל ונטענה אצלו וגזזה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. עז וחלבה אפלו ארבעה וחמשה פעמים - משלם כשעת הגזלה. רבי שמעון אומר: רואין אותן כאלו הן שומות אצל אחרים. גזל צמר ולבנו, טווי ולבנו, פשתן ונקוהו. אבנים ושיפן - משלם כשעת הגזלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל דבר שהשביח הגזלן - יד הגזל על העליונה. רצה - משלם כשעת הגזלה. רצה - אומר לו: "הרי שלך לפניך".

יב, גזל עבדים והזקינו, אילנות והזקינו, פרות והרקיבו, בית ונתנגע, מטבע ונפסל, יין ונתגלה, יין ונתנסף, תרומה ונטמאת, חמץ ועבר עליו הפסח, בהמה ונעבדה בה עברה, אומר לו: הרי שלך לפניך. עבדים והזקינו, ומכרן. אילנות והזקינו וקצצן. פרות והרקיבו, ומכרן. בית ונתנגע ונתצו. מטבע ונשוף. יין ונתגלה ונשפכו. יין ונתנסף ונשפכו. תרומה ונטמאת ושרפה. חמץ ועבר עליו הפסח ושרפו. בהמה ונעבדה בה עברה ונסקלה - משלם כשעת הגזלה.

זה הכלל: כל גזלה שהיא בעינה, ולא שנה אותה מברייתה - אומר לו: הרי שלך לפניך. ואם שנה אותה מברייתה - משלם כשעת הגזלה. והגנב לעולם משלם כשעת הגנבה.

הגזל את המריש ובנאו בבירה; בית שמאי אומרים: יקעקע את הבירה ויטל את המריש. ובית הלל אומרים: מחשב כל מה שהיה שוה, ונותן לבעליו, מפני תקנות השבים.

יג, היורד לחורבתו של חברו ובנאה שלא ברשות, וכשהוא יוצא, אומר: תן לי עצי ואבני - אין שומעין לו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בית שמאי אומרים:

הרשות בידו. ובית הלל אומרים: אין שומעין לו. היורד לחורבתו של חברו, ובנאה שלא ברשות - שמין לו וידו על התחתונה. היורד ברשות, שמין לו וידו על העליונה. כיצד ידו על העליונה? אם השבח יתר על הוצאה - נותן לו את השבח, ואם הוצאה יתרה על השבח - נותן לו את ההוצאה.

יד, נגר שקבע מסמר בשדה בתבה ובמגדל ונשבר - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שכר. נתן לחרש לעשות לו כסא - ועשה לו ספסל. ספסל ועשה לו כסא - יד הבעלים על העליונה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: נותן לו דמי עציו. מודה רבי מאיר לרבי יהודה, שאם נותן לחרש לעשות לו כסא נאה, ועשה לו כעור. ספסל נאה ועשה לו כעור - שיד הבעלים על העליונה. והמוליך חטין לטחון ולא לתתן, ועשאן מרסן וסבין. קמח לנחתום ועשאן פת נפולין. בשר לטבח והקדיחו - חייב לשלם מפני שהוא כנושא שכר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: נותן לו דמי בשתו ובשת אורחיו. המוסר בהמתו לטבח ונבלה; אמן - פטור. הדיוט - חייב. ונושא שכר - בין זה ובין זה חייב. המראה דינר לשלחני ונמצא רע - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שכר.

יז, הגזל את חברו שוה פרוטה, ונשבע לו יוליכנו אחריו אפלו למדי. לא יתן לו לבנו ולא לשלוחו, אבל נותן הוא לשליח בית דין, ואם מת - מחזיר ליורשיו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בשליח בית דין שעשה נגזל ולא שליח בית דין שעשה גזל, לפיכך אם שלח הלה ונטלה - הרי זה זכה. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: במה דברים אמורים? בזמן שהיתה הקרן מרבה על הוצאה, אבל אם היתה הוצאה מרבה על הקרן - הרי זה משלם קרן וחמש בבית דין, ומביא אשם על השבועה.

יח, פרוטה בקרן - מעכב. חצי פרוטה - אין מעכב. חמש - כלו אין מעכב. מי שזקק

תוספתא

השלם

יִכְפֹּר בּוֹ עָלָיו, מִי שֶׁצָּרִיךְ כִּפְּרָה, יֵצֵא זֶה שָׂאִין צָרִיךְ כִּפְּרָה.

נָתַן אֶת הַכֶּסֶף לְאַנְשֵׁי מִשְׁמֶר וּמֵת - אֵין הַיּוֹרְשִׁין יְכוּלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבָּר ה'): "אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לִכְהֵן לוֹ יִהְיֶה", נָתַן הַכֶּסֶף לַיהוֹרִיב וְאֲשֶׁם לִידְעִיָּה - יַחְזִיר הַכֶּסֶף אַחֵר הָאֲשֶׁם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֲשֶׁם אַחֵר הַכֶּסֶף. אָמַר רַבִּי: אִם כְּדִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה - יִקְרִיבוּ בְּנֵי יְהוֹרִיב אֶת הָאֲשֶׁם, לֹא נִתְּכַפֵּר לוֹ אֲלָא אִם כֵּן קִיָּם אֲשֶׁם, יַחְזִיר הַכֶּסֶף מִבְּנֵי יְדְעִיָּה אֶצֶל בְּנֵי יְהוֹרִיב, וַיִּקְרִיבוּ בְּנֵי יְהוֹרִיב אֶת הָאֲשֶׁם וַיִּתְּכַפֵּר לוֹ. עֲבַר מִשְׁמֶר שֶׁל יְהוֹרִיב - יַחְזִיר הָאֲשֶׁם מִבְּנֵי יְהוֹרִיב אֶצֶל בְּנֵי יְדְעִיָּה, וַיִּקְרִיבוּ בְּנֵי יְדְעִיָּה אֶת הָאֲשֶׁם וַיִּתְּכַפֵּר לוֹ.

הֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלֹא הֵבִיא גִּזְלוֹ - לֹא יִהְיֶה מִמֶּרֶס בְּדָמוֹ עַד שֶׁיָּבִיא גִּזְלוֹ, אֲלָא תֵּעָבֵר צוּרְתּוֹ וַיֵּצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. הֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלֹא הֵבִיא מַעֲלָתּוֹ - לֹא יִהְיֶה מִמֶּרֶס בְּדָמוֹ עַד שֶׁיָּבִיא מַעֲלָתּוֹ, אֲלָא תֵּעָבֵר צוּרְתּוֹ וַיֵּצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. מְצוּרָע שֶׁהֵבִיא חֲטָאתוֹ קֹדֶם לְאֲשָׁמוֹ - לֹא יִהְיֶה מִמֶּרֶס בְּדָמוֹ, עַד שֶׁיָּבִיא אֲשָׁמוֹ, אֲלָא תֵּעָבֵר צוּרְתּוֹ וַתֵּצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה.

י, גִּזְלֵי וְהַחֲלִיף, גִּזְלֵי וְהַקְדִּישׁ, גִּזְלֵי וְנָתַן בְּמִתְּנָה, גִּזְלֵי וְנָתַן בְּהִקְפָּה, גִּזְלֵי וּפָרַע אֶת חוּבוֹ, גִּזְלֵי וְשָׁלַח סְבִלּוֹנוֹת לְבֵית חָמִיו - הֲרִי זֶה חֵיב. וְהַמִּקְבֵּל מִמֶּנּוּ - הֲרִי זֶה פֶּטוּר. הַגִּזְלוֹל וּמֵאֲכִיל לִבְנוֹ וּבִתּוֹ הַקֶּטְנִים, לְעַבְדּוֹ וּשְׁפָחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים - פֶּטוּרִין מִלְּשָׁלֵם. הַנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן דְּבָר שֵׁישׁ בּוֹ אַחֲרִיּוֹת - חֵיבִין לְשָׁלֵם. לִבְנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים, לְעַבְדּוֹ וּשְׁפָחָתוֹ הָעִבְרִים - חֵיבִין לְשָׁלֵם. וְאִם אָמְרוּ גְּדוֹלִים: אֵין אָנוּ יוֹדְעִים מַה חֲשָׁבוֹן עָשָׂה עִמָּכֶם אָבִא - פֶּטוּרִין מִלְּשָׁלֵם.

י, יֵאָא אֵין פּוֹרְטִין, לֹא מִתְּבַת הַמוֹכְסִין וְלֹא מִכִּסֵּי שֶׁל גִּבְיִין, וְאֵין נוֹטְלִים מֵהֶן צִדְקָה. אֲבָל פּוֹרְט הוּא לוֹ דִּינָר וּמַחְזִיר לוֹ אֶת הַשָּׂאֵר. נִתְחַלְּפוּ לוֹ כָּלִים בְּבֵית הָאָמֶן - אֵינוּ

הַחֲמֵשׁ - הֲרִי הוּא כַּחֲמֵשׁ לְכָל דְּבָר. הַגִּזְלוֹל אֶת חֲבֵרוֹ וְנִשְׁבַּע לוֹ - הֲרִי זֶה מִשְׁלָם קֶרֶן וְחֲמֵשׁ, וּמִבִּיא אֲשָׁם. מֵת הַנִּגְזָל - מִשְׁלָם הַגִּזְלוֹל לַיּוֹרְשֵׁי הַנִּגְזָל. קֶרֶן וְחֲמֵשׁ וּמִבִּיא אֲשָׁם, מֵת הַגִּזְלוֹל - יוֹרְשֵׁי הַגִּזְלוֹל מִשְׁלָמִין לַנִּגְזָל קֶרֶן וּפֶטוּרִין מִן הַחֲמֵשׁ, וּמִן הָאֲשָׁם. מֵתוֹ הַגִּזְלוֹל וְהַנִּגְזָל - יוֹרְשֵׁי הַגִּזְלוֹל מִשְׁלָמִין לַיּוֹרְשֵׁי הַנִּגְזָל. קֶרֶן וּפֶטוּרִין מִן הַחֲמֵשׁ וּמִן הָאֲשָׁם.

יז, רָאָה גִּזְלוֹתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאֶבְדָּתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ, וְנִעְלָמוּ מִמֶּנּוּ, בִּשְׁעָה שֶׁנִּשְׁבַּע - פֶּטוּר; שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא ה'): "וְנִשְׁבַּע עַל שְׁקָר" וְגו'. אָמַר לְבָנָיו: גִּזְלָה זֶה שֶׁל פִּלּוּנִי הִיא, אֶבְדָּה זֶה שֶׁל פִּלּוּנִי הִיא, בְּזִמְן שֶׁנִּשְׁבַּעְתִּין עַל דַּעַת אֲבִיהֶן - חֵיבִין, עַל דַּעַת עֲצָמָן - פֶּטוּרִין.

יח, הַגִּזְלוֹל אֶת הָרֵבִים - חֵיב לְהַחְזִיר לָרֵבִים. חֲמֹר גִּזְלֵי הָרֵבִים מִגִּזְלֵי הַיַּחֲדִיד, שֶׁהַגִּזְלוֹל אֶת הַיַּחֲדִיד - יְכוּל לְפִיְסוֹ וּלְהַחְזִיר לוֹ גִּזְלוֹ. הַגִּזְלוֹל אֶת הָרֵבִים - אֵין יְכוּל לְפִיְסוֹן וּלְהַחְזִיר לָהֶן גִּזְלָם. הַגִּזְלוֹל אֶת הַנֶּכְרִי - חֵיב לְהַחְזִיר לְנֶכְרִי. חֲמֹר גִּזְלֵי הַנֶּכְרִי מִגִּזְלֵי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי חִלּוֹל הַשֵּׁם. הַגִּזְלוֹל אֶת הַנֶּכְרִי, וְנִשְׁבַּע לוֹ וּמֵת - אֵינוֹ מִתְּכַפֵּר לוֹ, מִפְּנֵי חִלּוֹל הַשֵּׁם.

יט, דָּרַשׁ רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי בַּגִּזְלוֹל אֶת הַגֵּר, וְהָיָה עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם, וּמַעוֹתָיו וְאֲשָׁמוֹ בִּידּוֹ, וּמִצָּאוֹ, וְזָקְפוֹ עָלָיו בְּמִלּוֹה. הֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ וְאַחֲרַיִךְ כֶּךָ מֵת הַגֵּר - יֵצֵא. לֹא הִסְפִּיק לְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ עַד שְׁמַת הַגֵּר - הֲרִי זֶה צָרִיךְ לְהֵבִיא. וְהַמַּעוֹת - זָכָה בָּהֶן. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא עָשָׂה כָּלוּם, עַד שִׁיתָנָם לוֹ וַיַּחְזֹר לְטָלֵם מִמֶּנּוּ. דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָה כְּשָׂבָא מִזְפָּרָן: בַּגִּזְלוֹל אֶת הַגֵּר וְנִשְׁבַּע לוֹ, וְהָיָה עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם וּמַעוֹתָיו וְאֲשָׁמוֹ בִּידּוֹ, וּמֵת בְּדֶרֶךְ - הַכֶּסֶף יִנָּתֵן לְבָנָיו, וְאֲשָׁם יִרְעָה עַד שִׁיִּסְתָּאב, וַיִּמָּכֶר, וַיִּפְּלוּ דָמָיו לַנִּדְבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבָּר ה'): "מִלֵּבד אֵיל הַכִּפָּרִים אֲשֶׁר

תוספתא

השלם

רשאי להשתמש בהן, וילך הלה ויבקש את כליו. בבית האכל ובבית המשתה רשאי להשתמש בהם, וילך הלה מיד ויבקש את כליו.

י, גנב שנטל מזה ונתן לזה - מה שננטל נטל, ומה שננתן נתן. שטף נהר עצים ואבנים וקורות מזה ונתן לזה, אם נתאשו הבעלים - הרי אלו שלהם, אם היו הבעלים מרדפין אחריהן, או שהיו במקום אחר - הרי אלו של בעלים.

י, יג שפך זה את יינו והציל דבשו של חברו - נותן לו שכרו דמי השב אבדה. ואם אמר לו: על מנת שאטל דמי שלי מתוך שלך - חייב לתן לו. פרק זה את עציו והציל פשתנו - נותן לו שכרו דמי השב אבדה. ואם אמר: על מנת שאטל דמי שלי מתוך שלך - חייב לתן לו. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: תנאי בית דין הוא, שיהא זה שופך את יינו ומציל דבשו של חברו, ונוטל דמי יינו מתוך דבשו של חברו. ושיהא זה מפרק עצו ומציל פשתנו של חברו, ונוטל דמי עצו מתוך פשתנו של חברו.

מאימתי זוכה אדם בנחיל של דבורים? משתכנס לקרפיו. הרי שירד נחילו לתוך גנתו של חברו ואין בעל הגנה מניחו להכנס, שלא לשבר את ירקו - הרי זה יורד על כרחו ומציל נחילו. ואם הזיק - משלם מה שהזיק. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: תנאי בית דין הוא, שיהא זה קוצץ את הספה ומציל נחילו ונוטל דמים, שעל מנת כן הנחיל לישראל את הארץ.

שנים שהיו באין במדבר, ביד זה חבית של מים וביד זה חבית של דבש, נסדקה חבית של מים - תנאי בית דין הוא, שיהיה זה שופך את דבשו ומציל מימיו של חברו, וכשיגיע לישוב - נותן לו דמי דבשו, שהמים מחיה במדבר, ואין הדבש מחיה במדבר.

פועל ועני שעלו באילן, ושברו את הספה, אם עלו במקום שדרך בני אדם רגילין לעלות בו - פטורין. ואם לאו - חייבין. הגוזל את השדה ונטלה אגס - יאמר לו: הרי שלך לפניך.

י, יד הגוזל את חברו, או שלוה הימנו, או שהפקיד לו בשוב - לא יחזיר לו במדבר. אבל מחזיר לו בשירה. והאבדה - חוזרת לבעלים בכל מקום. מי שבא בדרך, והיה בידו מעות, וראה אגס בא פנגדו, ואמר לו: בא טול את אלו, שאני חייב לך. אם קבל עליו - פטור. ואם לאו - חייב. משכן לו בית, משכן לו שדה, וראה דלקה מממששת ובאה בתוך שלו, אמר לו: בוא והצל את שאני חייב לך, אם קבל עליו - פטור. ואם לאו - חייב.

י, טו הגונב טלה מן הדיר והחזירו, ואחר כך גנב כל הדיר כלו, אם הודיעו בו לבעלים - פטור. ואם לאו - חייב. הגונב חבית מן המרתף, והחזירה למרתף, ואחר כך גנב כל המרתף כלו, אם הודיעו בו לבעלים - פטור. ואם לאו - חייב. הטה את החבית ונטל ממנה רביעית ונשברה - אינו משלם אלא רביעית. הגביהה ונטל ממנה רביעית, ונשברה, או שהחמיצה - משלם את הכל.

הגונב סלע מן הפיס והחזירה לפיס, ואחר כך גנב כל הפיס כלו, אם הודיע בה לבעלים - פטור. ואם לאו - חייב. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שהחזירה לצורתה, אבל נטלה מן הפיס והחזירה לצור, מצרור והחזירה לפיס - הרי זה חייב. הגונב פיסו של חברו והחזירו לו כשהוא ישן, ונער, והרי פיס בידו! אם מכיר את שלו - פטור. ואם לאו - חייב. הגונב סלע מחברו בלא יודע, והבליעה לו בחשבון - יצא. "לא תגנבו" - על מנת למיקט. "לא תגנבו" - על מנת לשלם תשלומי כפל, ותשלומי ארבעה וחמשה.

תוספתא

השלם

יטז בן בג בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית אחרים, שמא יראה כגנב. וכן היה בן בג בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית הגנב, שמא אף הוא יראה כגנב, אלא משבר את שניו ומוציא את טליתו מידו.

גנבים שנכנסו במחתרת ועשו תשובה - כלן חייבין להחזיר. עשה אחד מהן תשובה - אין חייב לשלם אלא על חלקו בלבד. אם היה מוציא ונותן לפנייהם - חייב לשלם על הכל. טל דמי פרתך, טול דמי טליתך - אין שומעין לו. באמת נגנבו או אבדו - נותן לו דמיהן.

מסכת בבא קמא פרק אחד עשר

יא, א אין מקבלין פקדונות, לא מן הנשים ולא מן העבדים, ולא מן הקטנים. קבל מן האשה - יחזיר לאשה. מתה - יחזיר לבעלה. קבל מן העבד - יחזיר לעבד. מת - יחזיר לרבו. קבל מן הקטן - עושה לו בהן סגלה. מת - יחזיר לאביו. וכלן, אם אמרו בשעת מיתה - ינתן לפלוני שהן שלו - יעשה מפרש כפרושו. הבה שנושא ונותן משל אביו. וכן העבד שנושא ונותן משל רבו - הרי הן של אב, הרי הן של רבו. אם אמרו בשעת מיתה ינתנו לפלוני שהן שלו - יעשה מפרש כפרושו.

יא, ב האומר 'תנו מאתיים דינר לבית הכנסת', 'תנו ספר תורה לבית הכנסת' - ינתנו לבית הכנסת הרגיל בו. ואם היו שנים והיה רגיל בשתייהן - ינתנו לשתייהן. האומר 'תנו מאתיים דינר לעניים' - ינתנו לעניים אותה העיר. רבי אחא אומר: לעניים כל ישראל. האומר 'תנו שדה פלונית לעניים' - לקט שכחה ופאה - לעניים אותה העיר, 'לעניים עיר פלונית' - לקט שכחה ופאה לעניים עיר אחרת. הבה שהיה אוכל משל אביו ובהן שהיה אוכל משל רבו. קוצץ ונותן פרוסה לבנו ולבתו ולעבדו של אוהבו, ואינו חושש משום גזלו של בעל הבית שכך נהגו.

יא, ג לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה, ואין לוקחין פרות יינות שמנים וסלתות, לא מן הנשים לא מן העבדים ולא מן הקטנים. אבא שאול אומר: לוקחין מן האשה בחמשה דינרין, כדי שתקח בהן כפה לראשה. גבאי צדקה נוטלין מהן דבר מועט בצדקה, אבל לא דבר מרבה.

יא, ד אין לוקחין, לא שמן במועט, ולא זיתים במועטין, אבל לוקחין מהן שמן במדה וזיתים במדה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לוקחין מן הנשים זיתים בגליל העליון, שפעמים שאדם בוש להיות יושב על פתח חנותו, ונותן לאשתו ומוכרה. הבה שמוכר בשוק, וכן העבד שמוכר בשוק - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור.

שומר פרות יושב ומוכר וסלו לפניו, יושב ושוקל ותורטני לפניו - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור. אין לוקחין מן הרועין, לא עזין ולא גזין ולא תלושין של צמר, אבל לוקחין מהן תפורים - שהתפורים שלהן. ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר אבל לא בישוב. בכל מקום לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן. ארבעה וחמשה גזין, אבל לא שתי צאן ולא שתי גזין. רבי יהודה אומר: לוקחין מהן ביתיות ואין לוקחין מהן מדבריות. כללו של דבר, כל שגונב הרועה ואין בעל הבית יודע בו אסור לקח ממנו. וכל שאי אפשר לו אלא אם כן בעל הבית יודע בו - מתר לקח אותו.

אין שוכרין בהמה מן הרועין, ולא כלים מן בעלי אמניות. אין שואלין בהמה מן הרועין, ולא כלים מן בעלי אמניות - הן עצמן מתרין להשתמש בהן. וכלים הנמכרים לשם חדשים - אסור להשתמש בהן.

יא, ה אין לוקחין מן הגרדי - לא קוצין, ולא עירין, ולא סנקאנין, ולא שירי פקעיות. אבל לוקחין ממנו בגד מגמר שתי

תוספתא

השלם

טווי ואָרוג. אין לוקחין מן הצבע, לא אותות ולא דגמאות, ולא תלושין של צמר. אבל לוקחין הימנו צמר צבוע – טווי שתי וערב. אין לוקחין מן הסורק, מפני שאינן שלו. מקום שנהגו להיות שלו – הרי אלו שלו. בכל מקום לוקחין ממנו כר מלא מוכין, וכסת מלאה מספחות, ולוקחין מן הכובס, מוכין מפני שהן שלו. ולא יסרק את הבגד לשתי אלא לערבו. ולא יהא נותן בבגד יתר משלשה חוטיין, ושני חוטיין העליונין – הרי אלו שלו. אם היה שחור על גבי לבן – נוטל את הכל והן שלו. ישעיה איש טיראה היה נוהג בחסידות ונוטל את הכל. אם עתיד להשוותו, אפלו מותר – משהו לארכו ואין משהו לרחבו, מה שחרש – מוציא במעצד. והנפסק במגרה – הרי אלו של בעל הבית. מתחת המקדח ומתחת הרהיטני ונגרר במגרה – הרי אלו שלו. הנותן עורות לעבד. הקצוצין והתלושין – הרי אלו של בעל הבית. והיוצא עם שטף המים – הרי אלו שלו. החיט ששיר מן החוט פחות ממלא מחט, ומטלית פחותה משלש על שלש, והנותן עורות לעבדן, כלן אצל בעל הבית – הרי אלו של בעל הבית. מסתתי אבנים, מפסקי גפנים, מנקפי הגין, מנפשי זרעים – בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן – אסורים משום גזל. אין בעל הבית מקפיד עליהן – מתרין משום גזל. השוכר את הפועל לנקף עמו בהגין ולזמר עמו במזמרות. מקום שנהגו להיות שלו – הרי אלו שלו, של בעל הבית – הרי אלו של בעל הבית. ואין משנין ממנהג המדינה.

מסכת בבא מציעא פרק ראשון

א, א שנים או חזין בטלית, זה נוטל עד מקום שתפוס, וזה נוטל עד מקום שתפוס. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם תופסין בה, אבל אם היתה בידו של אחד מהן – המוציא מחברו עליו הראיה. זה אומר: 'כלה שלי', וזה אומר: 'שליש שלי'. האומר כלה שלי – ישבע שאין לו בה

א, ב שנים שהיו מושכין את הגמל ומנהיגין את החמור, או שהיה אחד מושך ואחד מנהיג כמדה הזאת; רבי יהודה אומר: המושך את הגמל והמנהיג את החמור – הרי זה זכה.

א, ג האומר יזכה לי ביתי במציאה שתפל לתוכו היום לא אומר כלום יצא לו שם מציאה דבריו קיימין.

א, ד מצא שטרי חוב שאין בהם אחריות נכסים, בזמן שלוה מודה – יחזיר למלוה. אם לא – לא יחזיר לא לזה ולא לזה; דברי רבי מאיר, שהיה רבי מאיר אומר: שטר שיש בו אחריות נכסים – גובה מנכסים משעבדין, ושאין בו אחריות נכסים – גובה מנכסים בני חורין. וחכמים אומרים: זה וזה לא יחזיר, מפני שזה וזה גובה מנכסים משעבדין.

א, ה מצא גט אשה, בזמן שהאיש מודה – יחזיר לאשה. אם לאו – לא יחזיר לא לזה ולא זה. גט שחרור, בזמן שהרב מודה – יחזיר לעבד. ואם לאו – לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. אונקילוסא בזמן שהלוה מודה – יחזיר למלוה. ואם לאו – לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. דיתקאות, ופתיקאות, ומתנות בזמן שהנותן מודה – יחזיר למקבל. ואם לאו – לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. שטרי מקח וממכר, שטרי אריסות וקבלנות בהמה – הרי זה לא יחזיר, לא לזה ולא לזה.

א, ו גזרי דין ופרוזבולין – הרי זה יחזיר, לפי שכתובין על שמו, בין שמצאן בשוק, ובין שמצאן בין שטרותיו של אביו. כללו של דבר: אם יש עמהן סמפונות – יעשה מה שבסמפונות. הודאת בעל דין כמאה עדים אימתי בזמן שטענו והודה, אבל אם

תוספתא

השלם

אמר רבי יהודה: היאך זכה זה בדבר שאינו שלו? אלא ינתחנו. מודה רבי יוסי, בשנים שהיו עוררין על הבית ועל השדה, ואמר אחד מהן: אם לא באתי מכאן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום, הגיע זמן ולא בא - באמת אמרו שאבד את זכותו.

הנותן ערבון לחברו על הבית ועל השדה, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכון ועד יום פלוני אין לי בידך כלום, והלה כותב לו: אם אחזר בך - הריני כופל לך ערבונה, והגיע זמן ולא נתן - יתקיים התנאי; דברי רבי יוסי. אמר רבי יהודה: היאך זוכה זה בדבר שאינו שלו? אלא נותן לו ערבון שלו.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים אמורים? בזמן שאמר לו ערבוני יקון, אבל לקח הימנו בית או שדה במאה מנה, אפלו לא נתן לו מהן אלא שלשה מנה - הרי השדה קנויה לו, ומחזיר לו את השאר. אפלו לאחר שלש שנים.

הנותן ערבון לחברו על הבית, ועל השדה, כל המשנה וכל החזיר בו - ידו על התחתונה. חזר בו המוכר - יד הלוקח על העליונה. רצה לטול רביע בקרקע - נוטל. רביע במעות - נוטל. והשאר גובה מן העדיות. חזר בו לוקח - יד מוכר על העליונה. רצה לתן רביע בקרקע - נותן. רביע במעות - נותן, והשאר גובה מן הזבורית.

א,י המפקיד שטרות אצל חברו, אף על פי שאינן כתובין בשמו - הרי זה יחזיר את שלו. מת - ינתן ליורשיו. ואם אמר בשעת מיתתו ינתנו לפלוני שהן שלו - יעשו מפרש כפרושו.

המלווה את חברו על המשכון, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכון עד יום פלוני - אין לי בידך כלום. הגיע זמן ולא נתן - הגיעו. משכון, בין רע בין יפה. לזה הימנו אלה דינר בשטר ופרע לו מהן שמנה מאות זוז -

הודה מפי עצמו - יכול לחזר בו, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. הודאת בעל דין כמאה עדים. והשליש נאמן משניהן. זה אומר כך, וזה אומר כך, והשליש אומר כך - השליש נאמן. אימתי? בזמן שהשלישות יוצא מתחת ידו, אין השלישות יוצא מתחת ידו - הרי הוא כאחד מכל אדם.

נאמן בעל המקח לומר: 'לזה מכרתי את מקחי'; אימתי? בזמן שהמקח יוצא מתחת ידו. אין המקח יוצא מתחת ידו - הרי הוא כאחד מכל האדם. נאמן הדין לומר: 'לזה זכיתי ולזה חיבתי'; אימתי? בזמן שהדין לפניו, אבל אין הדין לפניו - הרי הוא כאחד מכל האדם.

א,ז וסמפון שיש עליו עדים מתקנים בחותמיו, ושואין עליו עדים ויוצא מתחת ידי שלישי, אחר חתום שטרות - כשר. איזהו אחר חתום שטרות? איך אני פלוני בן פלוני מקבל אני עלי כל מה שכתוב בשטר זה, והעדים למטה - כשר.

א,ח איזו היא אגוד של שטר? שלשה קשורין זה בזה. איזהו תכריך של שטר? כל שחוט או משיחה או דבר אחר כרוף עליו מבחוץ. איזו חפיסה? - זו חמת קטנה. שנים שהיו תפוסים בשטר, זה אומר: 'שלי הוא ואבד ממני', וזה אומר: 'בידי הוא ופרעתי לך' - יתקיים שטר בחותמיו; דברי רבי. ורבי שמעון בן גמליאל אומר: יחלקו.

א,ט שנים שנתעצמו זה בזה, ואמר אחד מהן לחברו: אם לא באתי מכון ועד יום פלוני, יהא לך בידי כך וכך. הגיע זמן ולא בא - יתקיים התנאי; דברי רבי יוסי. אמר רבי יהודה: היאך זוכה בדבר שלא בא לתוך ידו? אלא ינתחנו. משכן לו בית, משכן לו שדה, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכון ועד יום פלוני - אין לי בידך כלום. הגיע הזמן ולא נתן - יתקיים התנאי; דברי רבי יוסי.

מָצָא כָּלִי וּלְפָנָיו פְּרוּת, כִּיס וּלְפָנָיו מְעוֹת - חַיִּב לְהַכְרִיז. מְקַצֵּתָן בְּכָלִי וּמְקַצֵּתָן בְּאַרְץ, מְקַצֵּתָן בְּכִיס וּמְקַצֵּתָן בְּאַרְץ - חַיִּב לְהַכְרִיז. מָצָא דָּבָר שֵׁישׁ בּוֹ סִימָן, בְּצֹד דְּבָר שָׁאִין בּוֹ סִימָן - חַיִּב לְהַכְרִיז. אִם בָּא בְּעַל סִימָן וְנָטַל אֶת שָׁלוֹ - זָכָה זֶה בְּדָבָר שָׁאִין בּוֹ סִימָן.

ב,ג המוצא סלע, ואמר לו חברו: סלע זו חדשה היא. נירונית היא, של מלך פלוני היא - לא אמר כלום, שאין סימן למטבע. ולא עוד, אלא אפלו שמו כתוב עליה - לא אמר כלום, אלא הרי היא של מוצאה. מצא באשפה - חייב להכריז, שדרך האשפה להטלטל.

ב,ד מצא בגל או בכתל ישן - הרי אלו שלו, שיכול לומר של אמורין הן. מצא בחור או בכתל חדש, מחציו ולחוץ - שלו. מחציו ולפנים - של בעל הבית. אם היה מפלש כלו לחוץ - אף מה שחציו ולפנים שלו. אם היה מפלש כלו לפנים - אף מה שחציו ולפנים שלו. אם היה מפלש כלו לפנים - אף מה שחציו ולחוץ של בעל הבית. מצא בין פצים, מן האגוף ולחוץ - שלו. מן האגוף ולפנים - של בעל הבית.

ב,ה מצא בבית, אם שרו בו אורחין לפננו - הרי אלו שלו. ואם לאו - הרי אלו של בעל הבית. מצא ביה פחנות, עד מקום שדרך בני אדם רגילין לפנס - הרי אלו שלו. יתר על כן - הרי אלו של בעל הבית. הלוקח בהמה מחברו ומצא עליה דבר שיש בו שוה פרוטה - חייב להכריז. המוצא שוה פרוטה - חייב להכריז. פחות משוה פרוטה - אין חייב להכריז, שנאמר: "שלמה"; מה שלמה מיחדת דבר שיש בו שוה פרוטה חייב להכריז, כך כל דבר שיש בו שוה פרוטה - חייב להכריז. פחות משוה פרוטה - אין חייב להכריז.

ב,ו בראשונה, כל הבא ונותן סימניה - היה נוטלה. משרבו הרמאין - התקינו שיהא זה נותן סימניה ומביא ראיה שאינו רמאי. בראשונה היו מכריזין עליה שלש

הרי זה מקרע לו שטרו הראשון, וכותב לו שטר של מאתים זוז; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי ממך שמנה מאות זוז - מפני שמרע כחו בשני דברים, שאינו כופה את לבו לפרען לו, ושאין יכול לגבות מנכסים משעבדין.

שנים שלוו בשטר אחד, ופרע אחד מהן את שלו, השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי את שלך.

מסכת בבא מציעא פרק שני

ב,א מודה רבי שמעון בן אלעזר בכלי אנפוריא שמשתמשין בהן וחיב. ואלו הן כלי אנפוריא בדי מחטין וצנוריון, ומחרוזות של קרדמות. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל אלו שאמרו - הרי אלו שלו. אימתי? בזמן שמצאן אחד אחד, אבל אם מצאן שנים שנים - חייב להכריז. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: המציל מפי הארי, ומפי הזאב, ומפי הדוב, ומשלוליתו של ים, ומשלוליתו של נהר. המוצא באסרטיא ובפלטיא גדולה - הרי אלו שלו, מפני שהבעלין מתיאשין מהן.

ב,ב מצא חתיכות של בשר, ומחרוזות של דגים, וחביות של יין, ושל שמן, ושל תבואה, ושל גרוגרות, ושל זיתים - אין חייב להכריז. כתוב בחרש ונתון על פי חבית, בגיר ונתון על פי עגול - חייב להכריז. מצא פריכות ברשות היחיד - חייב להכריז. ברשות הרבים - אין חייב להכריז. האלומות, בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים - חייב להכריז. מצא פרות צבורין - חייב להכריז. מפזרין - אין חייב להכריז. מקצתן צבורין ומקצתן מפזרין - חייב להכריז. מצא מעות עשויות מגדלות - חייב להכריז. מפזרות - אין חייב להכריז. מקצתן מגדלין ומקצתן אין מגדלין - חייב להכריז. וכמה הוא מגדל? שלש מטבעות זה על גבי זה.

תוספתא

השלם

רגלים, ואחר הרגל האחרון שבֵּעָה ימים. ומשחרב בית המקדש התקינו שיהיו מכריזין עליה שלוש יום. ומן הספנה ואילך התקינו, שיהא מודיע לשכניו ולקרוביו ולמידעיו ולאנשי עירו, ודיו.

בז המוצא מציאה, אם יש בה כדי להחזיר לבעלים בשוה פרוטה ולגבות שכרה ממנה - מטפל ממנה. ואם לאו - מניחה במקומו. איזו היא אבדה? מצא קרדם באסרטיא וטלית באסרטיא ופרה רועה בין הזרעים - הרי זו אבדה. טלית מנחת בצד הגדר. וחבית מנחת בין הגדר וחמור רועה בין עשבים - אין זה אבדה. מצאן שלשה ימים זה אחר זה - הרי זו אבדה.

בח כל דבר שעושה ואוכל, כגון פרה וחמור - יעשה ויאכל. לא יעשה בה יותר ממה שהן אוכלין. כל דבר שאין עושה ואוכל, כגון אוזין ותרנגולין - מטפל בהן שלשה ימים. בעגלין ובסחין שלוש יום. יתר על כן - מוכרן בבית דין. מצא ספרים - קורא בהן אחד לשלשים יום. לא יקרא בהן את הפרשה וישנה, ולא יקרא בהן את הפרשה ויתרגם, ולא יקראו שלשה בכרך אחד. ולא יפתח בספר יותר משלשה דפין. סומכוס אומר: בחדשים אחד לשלשה ימים. בישנים אחד לשנים עשר חדש. כלי כסף משתמש בהן בצונן, אבל לא בחמין, מפני שמשחירן. כלי נחשת משתמש בהן בחמין, אבל לא באור מפני שהוא משחקן. מגרפות וקרדמות - משתמש בהן בדבר הרף אבל לא בדבר הקשה. מגרפה, גורף בה את הטיט. מדיחה ומניחה במקומה. קרדמות מבקיע בו את העצים, ובלבד שלא יבקע בו לא צנן ולא זית. וכשם שאתה אומר באבדה - כך אתה אומר בפקדון.

בט המפקיד כסות אצל חברו - מנערה אחת לשלשים יום, שוטחה לצרפה אבל לא לכבודו. אם היתה מרבה - נוטל שכרו

ממנה. המוצא בהמת חברו - חייב לטפל בה. עד מתי חייב לטפל בה? עד שיכניסה לרשותו. הכניסה למקום שיראנה - לא יטפל בה. נגנבה או אבדה - חייב באחריותה. לעולם חייב באחריותה עד שיכניסנה לרשותו. הכניסה לגנתו או לחורבתו, ואבדה או נגנבה - פטור.

בי מצא חמור טעון חמץ, או דברים האסורים - אין מחיבין אותו לגע בהן. זה הכלל, כל העושה בתוך שלו - הרי זה נזקק לו. וכל שאינו עושה בתוך שלו - אין נזקק לו. אם היה חמורו נפלן - פורק עמו אפלו מאה פעמים, רשאי להקל את הפרסה ולגבות שכרו הימנו, אין מחיבין אותו להיות עומד ומחזיר, מפרק ומטעין, שנאמר (שמות כג): "כי תפגע וכי תראה"; יכול שנים ושלשה מיל, תלמוד לומר: "כי תפגע", יכול אפלו בתוך ארבע אמות, תלמוד לומר "כי תראה", שערו חכמים אחד משבעה ומחצה במיל, וזה הוא ריס.

ביא אוהב לטעון ושונא לפרק - מצוה לפרק עם השונא, שלא לשכור את לבו. שונא שאמרו - שונא שבִּישְׂרָאֵל, לא שונא שבעובדי כוכבים. ראה חמורו של עובד כוכבים - חייב לטפל בו כדרך שמטפל בשל ישראל. אם היה טעון יין נסך - אין רשאי לגע בו. ראה מים שהן שוטפין והולכין חייב לגדרן. זה הכלל, כל דבר שיש בו משום חסרון כיס - יש בו משום השב אבדה.

ביב מצוה מן התורה לפרק, אבל לא לטעון. רבי שמעון אומר: אף לטעון, שנאמר: "עמו" - עמו על גבי החמור; דברי רבי שמעון. וחכמים אומרים: "עמו" אתה בשכר. וכשם שמצוה על בהמת עצמו כך מצוה על בהמת חברו. חברו שטעה - תופסו בידו, ומפסגו בשדות וכרמים, עד שמגיע לעיר או לדרך. וכשם שמצוה על ידי חברו כך מצוה על ידי עצמו. הוא עצמו שטעה מפסג בשדות וכרמים עד

איסר - הרי זה לא קנה, עד שימשך. אסימון קונה את המטבע. כלל של דבר, כל שנקנה - קונה. טלית קונה דינרי זהב. רבי שמעון אומר: אף כשאמר טלית קונה דינרי זהב בכל מקום - כך הלכה, אבל אמרו: מי שפרע מאנשי דור המבול עתיד לפרע ממי שאינו עומד בדבורו. והנושא ונותן בדברים - אין לו עליו אונאה. אבל אמרו חכמים: כל המבטל את דבריו אין רוח חכמים נוחה הימנו.

ג, ח אונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע, לשותות למקח. עד מתי מתר להחזיר? עד כדי שיראה לתגר או לבקי. הורה רבי טרפון בלוד, האונאה שמונה כסף לסלע, שליש למקח, ושמונה תגרי לוד. אמר להם: כל היום מתר להחזיר. אמרו לו: יניח לנו רבי טרפון במקומנו, וחזרו לדברי חכמים.

ג, ט מי שהטל עליו - ידו על העליונה. כיצד? מכר לו חלוק שוה חמש בשש, ידו של לוקח על העליונה, רצה אומר לו תן לי סלע, רצה אומר לו: הילך חלוקה, ותן לי מעותי. אבל אם מכר לו שוה שש בחמש - יד המוכר על העליונה. רצה אומר לו: תן לי סלעי. רצה אומר לו: הילך מעותיך ותן לי חלוקי. ורבי אומר: לעולם יד המוכר על העליונה, וכשם שהמוכר יכול לחזר בו - כך לוקח יכול לחזר בו. רבי שמעון אומר: המוכר יכול לחזר בו, הלוקח אין יכול לחזר בו, שכבר קבל הלה את מעותיו.

ג, י סלע, כמה תהא חסרה? ולא יהא בה אונאה. סלע ארבעה אסרות ודינר איסר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: סלע ארבע פונדיונות ודינר פונדיון. ורבי שמעון אומר: סלע שמונה פונדיונות, ודינר שני פונדיונין. יתר על כן אמר רבי יהודה: היה מוציאה בשויה הסלע עד שקל. והדינר עד רבע. פחות מכך, אפלו איסר אין להוציאה. לא ימכרנה לא לתגר ולא להרג ולא לחרם, מפני שמרמה בה את

שני במגורה¹. במתיקה ושאר מיני קטניות לא נתנו להן חכמים שעור. אמר בן עזאי: החזק כחו של רבי עקיבא שנתן שעור לאלו, ולא נתן שעור לאלו. אמר רבי יוחנן בן נורי: מה אכפת להן לעכברין? אוכלין בין מהרבה בין מקמעה! אין יוציא לו חסרונות אלא לכור בלבד. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שמדד לו מתוך ביתו, אבל מדד לו מתוך גרנו - אין יוציא לו חסרונות מפני שהן מותרות. אמרו לו: לא! מפני שהן מתפזרות אלא מפני שהן אובדות. וכן היה רבי יהודה אומר: לא אמרו שמרים ודבר אחר אלא בשמן בלבד, שפעמים שאדם לוקח מחברו שמן מזקק בלא פקטין.

ג, ה שאל רבי יוסי לחכמים: הרי שהפריש עשר כורין למאה, ומדד את המעשר ופחת מהן, מה הוא? אמרו לו: כשם שפחת מעשר כך פחתו חלין. ואף על פי שלא פחתו חלין - מתר. מדד את החלין והותירו, מהו? אמרו לו: כשם שהותירו החלין כך הותירו המעשר. ואף על פי שלא הותר מעשר - מתר. יש לו חלין ומעשר שני ומבקש למוכרן, איזה מהן מוכר תחלה? אמרו לו: מוכר את החלין ואחר כך מוכר מעשר שני.

ג, ו השולח יד בפקדון. בית שמאי אומרים: ילקה בחסר וביתר. כיצד? הפקיד לו משתים ועמדו מארבע, מארבע ועמדו משתים, נותן לו משתים.

ג, ז הזהב קונה את הכסף, כיצד? נתן לו דינר זהב בעשרים וחמשה כסף - הרי זה קנה כל מקום שהוא. אבל אם נתן לו עשרים וחמשה כסף בדינר זהב - הרי זה לא קנה, עד שעה שימשך. הנחשת קונה את הכסף, כיצד? נתן לו שלשים דינר בדינר כסף - הרי זה קנה כל מקום שהוא. אבל אם נתן לו דינר של כסף בשלשים

¹ מקום אוצר התבואה.

ו: "הלא יראתך כסליתך" וגו' - 'זכר אתה' אין כתיב כאן אלא "זכר נא" וגו'. רבי יהודה אומר: אף לא יתלה את עיניו ויאמר לו: "בכמה חפץ זה?" והוא אין רוצה לקח. ראה גר שבא ללמד תורה, לא יאמר: "ראו מי שבא ללמד! פה שאכל נבלות וטרפות שקצין ורמשין". וכן הוא אומר (שמואל א י, יב): "ויען איש משם ויאמר ומאביהם", וכי יש אב לתורה ולא פבר נאמר (משלי ל, ד): "מה שמו ומה שם בנו כי תדע". ואומר (משלי יט, יד): "בית והון נחלת אבות ומה אשה משפלת".

ג, טו אין מערבין פרות בפרות, ואפילו חדשים בחדשים, וישנים בישנים, ואין צריך לומר חדשים בישנים, וישנים בחדשים, אפלו סאה בדינר וסאה בדינר וטריסית - לא יערבם וימכרם סאה בדינר. אין מערבין יין חדש בחדש, וישן בישן, ואין צריך לומר חדש בישן וישן בחדש, ולא קשה ברוך. ורבי יהודה מתיר קשה ברוך מפני שהוא משביחו. וכן היה רבי יהודה אומר: מין אחד המשביח את חברו - מתיר. שני מינין המשביחין את אחד - אסור. אין מערבין שמרי יין ביין, אבל נותנים לו שמריו. כיצד? היה שופה יין לחמרים - נותן לו שמרי אותו יין. אבל לא שמרי יין אחר. אף כשאמרו נותן לו שמריו - נותן לו של היום היום, ושל מחר למחר, אבל לא של היום למחר, ולא של מחר להבא. לא יערבם חנוני וימכרם בחנותו, אלא אם כן הודיע. לא ירביץ חנוני בתוך חנותו יין ושמן, מפני שגונב דעת הפירות. מקום שנהגו להטיל מים למחצה לשליש ולרביע - יטילו, ואין משנין ממנהג המדינה. מערבין חומטין בתבואה, קב בכור ואינו חושש. ובעלי בתים מטילין כל צרכן, חנוני צורר ומניח על פי המגורה. אין משרבטין ומסרטין את הבהמה, ואין נופחין בקרבים, ואין מטיל בשר לתוך המים.

אחרים. אבל נוקבה ותולה בצואר. וכשם שאמה אומר בחלין, כך אתה אומר במעשר שני, ובלבד שלא יתכונן להטיל סלע על השני. האונאה - שמונה כסף. במה דברים אמורים? בדינרין ובסלעיהן אבל בדינרי זהב ובמטבעות של נחשת היה מוציאן בשויהן.

ג, יא עד מתי מתיר להחזיר? בכרכין - עד כדי שיראה לשלחני. ובכפרים - עד ערבי שבתות, שכן דרך השוק להיות עומד בעירות מערב שבת לערב שבת. האונאה - ארבעה כסף. והטענה - שתי כסף. במה דברים אמורים? בזמן שמכר לו סתם, אבל אם קצץ עמו - אין כלום אחר הקציצה.

ג, יב הנושא ונותן באמונה, והאומר לחברו על מנת שאין לך עלי אונאה - אין לו עליו אונאה. לא יהא מוכר לו את היפה בשויה, ולא את הרעה באמונה, אלא [און] שתייהן בשויהן או שתייהן באמונה. מחשב עמו שכר חמור, שכר החמר, שכר הפנדק, ולא יהא מחשב עמו שכרו - מפני שנוטל שכרו ממנו.

ג, יג רבי יהודה אומר: ספר תורה בהמה ומרגלית - אין להן אונאה. ספר תורה - מפני שאין לו דמים. בהמה ומרגלית - מפני שרוצה לזוגן. אמרו לו: והלא כל דבר רוצה לזוגו! רבי יהודה בן בתירא אומר: הסוס והטיטוס והסיף במלחמה - אין להן אונאה. כשם שאונאה במקח - כך אונאה בדברים. ועוד מרבה אונאת דברים מאונאת ממון, באונאת ממון אומר (ויקרא כה, יד): "אל תונו איש את אחיו". ובאונאת דברים הוא אומר (שם שם יז): "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך"; "ויראת" ממי שפוקד על אלו.

ג, יד היו חמרים מבקשין יין ושמן, לא יאמר להן: "לכו אצל פלוני" והוא לא מכר יין ושמן מעולם. היו חלאין באין עליו ויסורין באין עליו וקובר את בנו, לא יאמר לו בדרך שאמרו חבריו לאיוב (איוב ד,

מסכת בבא מציעא פרק רביעי

ד, א המוכר פרות לחברו בחזקת שיש לו, ונמצא שאין לו, לא כל הימנו לאבד זכותו של זה. מרבין על השכר ואין מרבין על המכר, שנאמר (שמות כב, כד): "אם כסף תלוה את עמי וגו' כנשה"; מה מלוה מיחדת לו, מה שאת נותן לו - את נוטל ממנו. יצאו אלו שמה שאת נותן לו יותר - את נוטל הימנו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף מרבין על המכר בהקדש, כיצד? משכיר אדם מעותיו לשלחני להתנאות בהן, ולהתלמד בהן ולהתעטר בהן, נגנבו או אבדו - חייב באחריותו. נטלו מלפניו באנס - הרי היא כנושא שכר. נשתלשו עליהם - אסור משום רבית. אם עשה כן בהקדש - הרי זה מעל. שנה האמורה בבתי ערי חומה - הרי זו רבית, אלא שהתירתו תורה. חייב לו מעות וכתב לו שדהו מכר, בזמן שהמוכר אוכל פרות - מתר, הלוקח - אסור. רבי יהודה אומר: בין זה ובין זה - מתר. אומר רבי יהודה: כך היה ביתוס בן זונין עושה על פי רבי אלעזר בן עזריה. אמרו לו: משם ראיה? אלא שהמוכר אוכל פרות היה.

ד, ב יש דברים שהן רבית ואינן רבית. לוקח אדם הלואתו של חברו בפחות, ושטרותיו בפחות, יש דברים שאינן רבית, אבל אסורין מפני ערמות רבית. כיצד? אומר לו: הלויני מנה. אומר לו: אין לי מנה. טול לך עשרים סאה של חטין. אף על פי שחזר ולקח ממנו עשרים וארבעה, אינן רבית. אבל אסורין משום ערמות רבית.

ד, ג המוכר שדה לחברו, ואמר לו: על מנת שאהא בה אריס, ועל מנת שאהא בה שתף, ועל מנת שהמעשרות שלי, כשתמכרנה - מכרה לי בדמים הללו, אימתי שארצה אני בא נותן לו דמיה ונוטלה - מתר.

ד, ד היה חייב לו מעות, והשכיר לו בית מדינר לחדש, והיה יפה סלע בחדש - אסור. השכיר ממנו בדינר בחדש, אם היה

יפה סלע בחדש - מתר. משכן לו בית, משכן לו שדה, ואמר: כשתמכרם - מכרם לי בדמים הללו - אסור. אם אמר לו בשויהן - מתר.

ד, ה היה מוליך חבילה ממקום למקום, ואמר לו: תנה לי, ואני נותנה לו בדרך. שאתה נותנה לי ממקום פלוני, בזמן שבאחריות הנותן - מתר. והמקבל - אסור. היה מוליך פרות ממקום היקר למקום הזול, ואמר לו: תנם לי ואני אעמידנו לך במקום היקר בשער הזול מפרות שיש לי, אם יש לו באותו מקום - מתר. ואם לאו - אסור. אבל חמרין מקבלין מבעל הבית ומעמידים במקום היקר בשער הזול, ואין חוששין. היו חמרין ופועלין עומדין עליו בשוק, ואמר לשלחני: תן לי בדינר מעות ואפרנסם, ואני נותן לך יפה דינר וטריסית ממעות שיש לי בכיס, אם יש לו בכיס - מתר. ואם לאו - אסור.

ד, ו מה שאירש מאבא מכור לך, ומה שתעלה מצודתי מכור לך - לא אומר כלום. מה שארש מאבא היום, ומה שתעלה מצודתי היום מכור לך - דבריו קיימין.

ד, ז המושיב את חברו בחנות למחצית שכר - הרי זה נותן לו שכרו כפועל בטל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אפלו אכל פתו בציר, ואפלו אכל עמו שתי גרוגרות - זה הוא שכרו. רבי שמעון אומר: נותן לו שכרו משלים, אינו דומה העושה מלאכה ליושב ובטל, ואינו דומה היושב בחמה ליושב בצל, אבל אם אמר לו בשליש: אתה שתף לי, והשליש עשוי עליך הדבר בבטלה - מתר. המושיב את חברו בחנות למחצית שכר, אם היה אמן - לא יעסק באמנתו, לפי שאין עיניו על החנות בשעה שעוסק באמנתו. ואם היה שתף עמו בחנות - מתר. המושיב את חברו בחנות למחצית שכר, לא יהא לוקח ומוכר דברים אחרים, ואם לקח ומוכר - השכר לאמצע.

תוספתא

השלם

ובפרוס הקג, ובדקין אותו בשלשה פרקים. והשמן - מוכרין אותו מן העצרת ועד הקג.

ד, יא הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר, לא יהא לוקח בשלו חטין ובשל חברו שעורים, אלא או בכלן חטים או בכלן שעורים, כדי שיהיו מעות שניהן שוות בחבילה. הנותן מעות לחברו לקח בהן חטין, ולקח בהן שעורין, שעורין ולקח בהן חטין - ידו על התחתונה. אם פחתו - פחתו לו. ואם הוסיפו - הוסיפו לאמצע. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר, רשאי הלוקח לקח בהן כל מה שירצה, ובלבד שלא יקח בהן לא כסות ולא עצים. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר - רשאי הלוקח לקח באותו המין. וכשהוא מוכר - אין מוכר אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר, ובאחרונה אמר לו: לא לקחתי - אין לו עליו אלא תרעמת. ואם יש עדים שלקח ומכר - מוציאין ממנו על כרחו.

ד, יב היה חייב לו מעות, ובא לטול ממנו פרות בגרין. אמר לו: צא ועשה לי בשער השוק, ואני נותן לו מכאן ועד שנים עשר חדש - הרי זו רבית, ולא כאסרו הבא לידו. בא ואמר לו, הלויני כור אחד של חטין ואני נותן לך כשער שאתה מוכר בו - מתר. משפרת אשה לחברתה תרנגלת לישב על הביצים בשני אפרוחין בשנה, ואינה חוששת. האשה שאמרה לחברתה: תרנגלת משלי, וביצים משליכי, ואנו חולקים את האפרוחין. רבי יהודה מתיר, ורבי שמעון אוסר.

מסכת בבא מציעא פרק חמישי

ה, א קבל ממנו מאה צאן במאה של זהב, למחצה לשליש ולרביע, ואני נוטל סלע מכל אחד ואחד באחרונה - אסור; למחצה לשליש ולרביע, מחצה למזונות ומחצה

ד, ח הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר - הרי זה מחשב עמו שֶׁכֶר בטלה. ואי זה שֶׁכֶר בטלה? בשעה שלוקח ובשעה שמוכר. אחד לוקח ושנים מוכרין - מחשב עמו שֶׁכֶר מכירה. אחד מוכר ושנים לוקחין, מחשב עמו שֶׁכֶר לקיחה, אחד לוקח ואחד מוכר, שנים לוקחין ושנים מוכרין, אף על פי שמעדיפין זה על זה - אין בכך פלוג. אבל אם אמר לו: שֶׁכֶר בית משלי ושֶׁכֶר בטלה משלך בשליש אתה משתף לי, והשליש עשוי עליך בבטלה - מתר. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר, לא יאמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע, אלא מחשב עמו שֶׁכֶר בטלה. היו פרותיו מפקדין אצלו, ואמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע - הרי זה מחשב עמו שֶׁכֶר בית, שֶׁכֶר בטלה מעכשו, אם אמר לו: יצא שֶׁכֶר כתף בשֶׁכֶר עליה - מתר.

ד, ט הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר, ואמר לו: קרוב להפסד ורחוק לשֶׁכֶר - מתר משום רבית, וזו היא מדת צדיקים. קרוב לשֶׁכֶר ורחוק להפסד - אסור משום רבית וזו היא מדת רשעים. קרוב זה וזה, ורחוק זה וזה - מתר משום רבית, וכך כל אדם נוהגין. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר, ואמר לו: הילך מנה ואין אני יכול לעמד על הפרוטרוט - אסור. ראה פרות שהוקרו, ואמר: הילך מנה ויכולני לעמד על הפרוטרוט - מתר.

ד, י הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר, ורצה אחד מהן לישון - חברו מעכב עליהן על ידו. רבי יהודה אומר: אם היתה ערב שביעית - מתר, שמתחלה לא לקחו אלא על מנת כן. וכן היה רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים מוכרין את הזרע, בפני הזרע ובשעת הזרע ובפרוס הפסח, ובשלשה פרקים מוכרין את היין, בפרס הפסח, ובפרוס העצרת,

ידו, עד שיאכילה כל ימות הגשמים, האכילה כל ימות הגשמים, ומבקש למוכרה בימות החמה - יכול לעכב על ידו, עד שיעשה בה כל ימות החמה.

ה, השם בהמה מחברו מתה, בכוסיא² - משלם כלה. ושלא בכוסיא - משלם פלגא, שפך הוא כותב לו: אם תמות בכוסיא אשלם כלה, דלא בכוסיא אשלם פלגא. שמה במנה והשביחה, והרי יפה מאתים זוז, מתה בכוסיא - משלם ששה של זהב. שלא בכוסיא - משלם חמשים זוז. שמה במנה והכחישה, והרי יפה חמשים זוז, מתה, בכוסיא - משלם שלשה של זהב. שלא בכוסיא - משלם חמשים זוז.

ה, רבי שמעון בן גמליאל אומר: מפרין על שדהו, כיצד? קבל ממנו שדה בעשרה כורין חטין, ואמר לו: תן לי מאתים דינר ואפרנסה, ואני נותן לך שנים עשר כור בשנה - מתה. אבל אין מפרין על ספינתו, ועל חנותו, ועל כל דבר שאינו עושה ואוכל. מקבל אדם צאן ברזל מאשתו, והולדות והגזין שלו. ואם מתו - חייב באחריותו.

ה, איזה הוא צאן ברזל? היו לפניו מאה צאן, ואמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע, במאה של זהב, והולדות והגזין שלך. ואם מתו - אתה חייב באחריותו, ואתה מעלה לסלע מכל אחד ואחד - מתה. מקבלין צאן ברזל מן העובד כוכבים ושדה צאן ברזל אפלו מישראל, לזה אדם מאשתו ובניו ברבית, אלא שמחנכן ברבית.

ה, אין ישראל רשאי ללוות שקל ולהלוות בסלע, אבל עובד כוכבים רשאי ללוות בשקל ולהלוות בסלע. ישראל שלוה מעות מן העובד כוכבים, ומבקש להחזירן לו, מצאו חברו ואמר לו: תנם לי

לבטלה, ואני נוטל מכל אחד ואחד באחרונה - מתה. קבל ממנו מאה עגל במאה של זהב, למחצה לשליש ולרביע, מחצה למזונות ומחצה לבטלה, ואני נוטל דינר זהב מתוך חלקך באחרונה - מתה.

ה, אין שמים בכורות תמימים לישראל, אבל שמים להן בכורות בעלי מומין, ושמים בכורות תמימים לפהנים, ואין צריך לומר בעלי מומין.

ה, אין שמים לא את העזים ולא את הרחלים, ולא כל דבר שאינו עושה ואוכל, רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שמים את העזים מפני שהן חולבות, ואת הרחלים מפני שהן גוזזות ואת התרנגולת מפני שעושה ואוכלת. השמה תרנגולת מחברתה מטפלת באפרוחים כל זמן שצריכין לאמן. מטפל אדם בבהמה טמאה שנים עשר חדש, ובאדם עשרים וארבעה חדש, מקום שנהגו לעלות שחר כתרף למעות - מעלין, לבהמה - מעלין, ואין משנין ממנה המדינה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: שמים עגל עם אמו וסיוח עם אמו, ואף על פי שמעלה שחר כתרף למעות, ואין חושש משום רבית.

ה, השם בהמה מחברו, עד מתי חייב לטפל בה? סומכוס אומר: בבהמה דקה שלושים יום ובגסה חמישים יום. רבי יוסי אומר: בדקה שלשה חדשים מפני שטפולה מרבה. יתר על כן, בכלם, אם היה חלקו של בעל הבית שם עליו - אין משנין ממנה המדינה. השם בהמה טמאה מחברו, עד מתי חייב לטפל בולדות? סומכוס אומר: באתונות - שמונה עשר חדש. ובגדרות - עשרים וארבעה חדש. ואם עמד עליו בתוך הזמן - חברו מעכב על ידו, אבל אינו דומה טפולה של שנה ראשונה לטפולה של שנה שנייה. השם בהמה מחברו, אין פחות משנים עשר חדש. עשה בה כל ימות החמה, ומבקש למוכרה בימות הגשמים - יכול לעכב על

² בפשיעה.

תוספתא

השלם

ואני נותן לך, כדרך שאתה נותן לו - אסור. ואם העמידו אצל העובד כוכבים - מתר. ועובד כוכבים שלוח מעות מישראל ומבקש להחזירן לו, מצאו ישראל אחר, ואמר לו: תנם לי ואני נותנם לך, כדרך שאתה נותנם לו - מתר. ואם העמידו אצל ישראל - אסור. ישראל שאמר לעובד כוכבים: הילך שכרך וצא, והלוה מעותי ברבית - אסור. ועובד כוכבים שאמר לישראל: הילך שכרך והלוה מעותי ברבית - מתר. אבל אסור מפני מראית העין. מעות של ישראל מפקדות אצל העובד כוכבים - מתר להלוותן ברבית, ושל עובד כוכבים המפקדות אצל ישראל - אסור להלוותן ברבית. זה הכלל, כל שבאחריות ישראל - אסור. כל שבאחריות עובד כוכבים - מתר. ישראל שנעשה לו לעובד כוכבים אפטרופוס, או סנטר - מתר ללוות הימנו ברבית, ועובד כוכבים שנעשה אפטרופוס לישראל, או סנטר - אסור ללוות הימנו ברבית. ישראל הלוה מן העובד כוכבים ועובד כוכבים הלוה מישראל, ישראל אחר נעשה לו ערב ואינו חושש.

הט ישראל שלוח מעות מן העובד כוכבים, ועובד כוכבים שלוח מעות מישראל, ונתגיר. בין שזקפן עליו עד שלא נתגיר, ובין שזקפן עליו משנתגיר, גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: עובד כוכבים שלוח מעות מישראל ונתגיר, בין שזקפן עליו במלוה עד שלא נתגיר, ובין שזקפן עליו במלוה משנתגיר - גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. וישראל הלוה מעות מעובד כוכבים ונתגיר, וזקפו עליו במלוה, עד שלא נתגיר - גובה את הקרן וגובה את הרבית, משנתגיר - גובה את הקרן ואין גובה את הרבית. המלוה את חברו ברבית, וכא לפני בית דין - קונסים אותו, ואינו גובה, לא את הקרן ולא את הרבית; דברי רבי מאיר, שהיה רבי מאיר

אומר: שטר שיש בו רבית - קונסין אותו, ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית. וחכמים אומרים: גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. המוצא שטר רבית - יקרענו. בא לבית דין - יקרעוהו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הכל כמנהג המדינה. המלוה את חברו ברבית, והלך הלוה, וירש עליו שטרי רביות, ואמר לו: צא שלי בשלך - מתר. אם באו לבית החשבון - אסור. המלוה את חברו ברבית, ועשה תשובה - חייב להחזיר. מת והניח לפני בנו - לא יחזירו בנו, על זה נאמר (איוב כז, טז): "יכין וצדיק ילפש וגו'". אבל הניח להן אביהן פרה שדה וטלית, וכל דבר שיש בה אחריות - חייבין להחזיר.

שופטים פרק כא

א ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא יתן בתו לבנימן לאשה: ב ויבא העם בית-אל וישבו שם עד-הערב לפני האלהים וישאו קולם ויבכו בכי גדול: ג ויאמרו למה יהוה אלהי ישראל היתה זאת בישראל להפקד היום מישראל שבט אחד: ד ויהי ממחרת וישכימו העם ויבנו-שם מזבח ויעלו עלות ושלמים: {פ} ה ויאמרו בני ישראל מי אשר לא-עלה בקהל מכל-שבטי ישראל אליהוה כי השבועה הגדולה היתה לאשר לא-עלה אליהוה המצפה לאמר מות יומת: ו וינחמו בני ישראל אל-בנימן אחיו ויאמרו נגדע היום שבט אחד מישראל: ז מה-נעשה להם לנותרים לנשים ונאנחנו נשבענו ביהוה לבלתי תת-להם מבנותינו לנשים: ח ויאמרו מי אחד משבטי ישראל אשר לא-עלה אליהוה המצפה והנה לא בא-איש אל-המחנה מיביש גלעד אל-הקהל: ט ויתפקד העם והנה אין-שם איש מיזבגי יבש גלעד: י וישלחו-שם העדה שנים-עשר אלף איש מבני החיל ויצאו אותם לאמר לכו והכיתם את-יזבגי יבש גלעד לפי-חרב והנשים והטף: יא וזה הדבר אשר תעשו כל-זכר וכל-אשה ידעת משכב-זכר תחרימו: יב וימצאו מיזבגי יבש גלעד ארבע מאות גערה בתולה אשר לא-ידעה איש למשכב זכר ויבאו אותם אל-המחנה שלה אשר בארץ כנען: {פ}

יג וישלחו כל-העדה וידברו אל-בני בנימן אשר

בסלע רמון ויקראו להם שלום: יד וישב בנימן בעת ההיא ויתנו להם הנשים אשר חיו מנשי יבש גלעד ולא-מצאו להם בן: טו והעם נחם לבנימן כיעשה יהוה פרוץ בשבטי ישראל: טז ויאמרו זקני העדה מה-נעשה לנותרים לנשים כיעשמה מבנימן אשה: יז ויאמרו ירשת פליטה לבנימן ולא-ימחה שבט מישראל: יח ונאנחנו לא נוכל לתת-להם נשים מבנותינו כיעשבעו בני-ישראל לאמר ארור נתן אשה לבנימן: {ס} יט ויאמרו הנה חג-יהוה בשלז מימים ימימה אשר מצפונה לבית-אל מזרחה השמש למסלה העלה מבית-אל שכמה ומנגב ללבונה: כ ויצו {ויצאו} את-בני בנימן לאמר לכו וארבתם בכרמים: כא וראיתם והנה אם-יצאו בנות-שילז לחול במחלות ויצאתם מן-הכרמים וחספתם לכם איש אשתו מבנות שילז והלכתם ארץ בנימן: כב והיה כייבאו אבותם או אחיהם לרוב {לריב} אלינו ואמרנו אליהם חנונו אותם כי לא לקחנו איש אשתו במלחמה כי לא אתם נתתם להם כעת תאשמו: {ס} כג ויעשו-כן בני בנימן וישאו נשים למספרם מן-המחללות אשר גזלו וילכו וישבו אל-נחלתם ויבנו את-הערים וישבו בהם: כד ויתהלכו משם בני-ישראל בעת ההיא איש לשבטו ולמשפחתו ויצאו משם איש לנחלתו: {פ}

כה בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה: {ש}

שמואל א פרק א

א ויהי איש אחד מן־הרמתיים צופים מהר אפרים ושמו אלקנה בן־ירחם בן־אליהוא בן־תחו בן־צוף אפרתי: ב ולו שתי נשים שם אחת חנה ושם השנית פננה ויהי לפננה ילדים ולחנה אין ילדים: ג ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה להשתחוות ולזבח ליהוה צבאות בשלה ושם שני בני־עלי חפני ופנחס כהנים ליהוה: ד ויהי היום ויזבח אלקנה ונתן לפננה אשתו ולכל־בניה ובנותיה מנות: ה ולחנה יתן מנה אחת אפים כי את־חנה אהב ויהוה סגר רחמה: ו וכעססה צרתה גם־כעס בעבור הרעמה כי־סגר יהוה בעד רחמה: ז וכן יעשה שנה בשנה מדי עלתה בבית יהוה כן תכעסנה ותבכה ולא תאכל: ח ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה תבכי ולמה לא תאכלי ולמה ירע לבבך הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים: ט ותקם חנה אחרי אכלה בשלה ואחרי שתה ועלי הפהן ישב על־הכסא על־מזוזת היכל יהוה: י והיא מרת נפש ותתפלל על־יהוה ובכה תבכה: יא ותדר נדר ותאמר יהוה צבאות אם־ראה תראה | בעני אמתך וזכרתני ולא־תשכח את־אמתך ונתתה לאמתך זרע אנשים ונתתיו ליהוה כל־ימי חיי ומוצה לא־יעלה על־ראשו: יב והיה כי הרבתה להתפלל לפני יהוה ועלי שמר את־פיה: יג וחנה היא מדברת על־לבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע ויחשבה עלי לשכרה: יד ויאמר אליה עלי עד־מתי תשתכרין הסירי את־ינגד מעליך: טו ותען חנה

ותאמר לא אדני אשה קשת־רוח אנכי ויין ושכר לא שתיתי ואשפך את־נפשי לפני יהוה: טז אל־תתן את־אמתך לפני בת־בליעל כי־מרב שיחי וכעסי דברתי עד־הנה: יז ויען עלי ויאמר לבי לשלום ואלהי ישראל יתן את־שלתיך אשר שאלת מעמו: יח ותאמר תמצא שפחתך חן בעיניך ותלך האשה לדרךך ותאכל ופניה לא־היו־לה עוד: יט וישכמו בפקר וישתחוו לפני יהוה וישבו ויבאו אל־ביתם הרממה וידע אלקנה את־חנה אשתו ויזכרה יהוה: כ ויהי לתקפות הימים ותהר חנה ותלד בן ותקרא את־שמו שמואל כי מיהוה שאלתיו: כא ויעל האיש אלקנה וכל־ביתו לזבח ליהוה את־זבח הימים ואת־נדרו: כב וחנה לא עלתה כי־אמרה לאישה עד יגמל הנער והבאתיו ונראה את־פני יהוה וישב שם עד־עולם: כג ויאמר לה אלקנה אישה עשי הטוב בעיניך שבי עד־גמלך אתו אך יקם יהוה את־דברו ותשב האשה ותינק את־בנה עד־גמלה אתו: כד ותעלהו עמה כאשר גמלתו בפרים שלשה ואיפה אחת קמח וגבל יין ותבאהו בית־יהוה שלו והנער נער: כה וישחטו את־הפר ויבאו את־הנער אל־עלי: כו ותאמר בי אדני חי נפשך אדני אני האשה הנצבת עמך בזה להתפלל אל־יהוה: כז אל־הנער הזה התפללתי ויתן יהוה לי את־שאלתי אשר שאלתי מעמו: כח וגם אנכי השאלתהו ליהוה כל־הימים אשר היה הוא שאל ליהוה וישתחו שם ליהוה: {ס}

שמואל א פרק ב

א וּתְתַפְּלֵל חֲנָה וּתֹאמַר עָלַי לְבִי בִיהוָה רַחֵם
 קִרְנִי בִיהוָה רַחֵם פִּי עַל-אֲזִיבִי כִּי שָׁמַחְתִּי
 בִּישׁוּעַתְּךָ: ב אִין-קִדּוּשׁ בִּיהוָה כִּי אִין בִּלְתָּד וְאִין
 צוּר כְּאַלְהֵינוּ: ג אֶל-תִּרְבּוּ תִדְבְּרוּ גְבוּהָ גְבוּהָ
 יֵצֵא עֲתָק מִפִּיכֶם כִּי אֵל דַּעוֹת יְהוָה וְלֹא (וְלֹא)
 נִתְכַּנּוּ עַלְלוֹת: ד קִשֵּׁת גְּבָרִים חֲתָיִם וְנִכְשָׁלִים
 אָזְרוּ חֵיִל: ה שְׁבָעִים בַּלְחָם נִשְׁכְּרוּ וְרַעֲבִים
 חִדְּלוּ עַד-עֶקְרָה יִלְדָה שְׁבַעָה וְרַבַּת בָּנִים
 אִמְלָלָה: ו יְהוָה מִמִּית וּמַחִיָּה מוֹרִיד שְׁאוֹל
 וַיַּעַל: ז יְהוָה מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר מִשְׁפִּיל אֶף-
 מְרוֹמָם: ח מַקִּים מַעֲפָר דָּל מֵאַשְׁפַּת יָרִים אֲבִיוֹן
 לְהוֹשִׁיב עִם-נְדִיבִים וְכֹסֵא כְבוֹד יִנְחֹלֶם כִּי לִיהוָה
 מִצָּקִי אֶרֶץ וַיֵּשֶׁת עָלֵיהֶם תִּבֵּל: ט רִגְלִי חֲסִידוֹ
 יִשְׁמָר וְרִשְׁעִים בַּחֲשָׁד יִדְמוּ כִּי-לֹא בָכַח יִגְבֵּר-
 אִישׁ: י יְהוָה יַחֲתוּ מְרִיכּוֹ עָלָיו בְּשָׁמַיִם יִרְעַם יְהוָה
 יִדִּין אֶפְסֵי-אֶרֶץ וַיִּתֵּן-עֹז לְמַלְכּוֹ וַיִּרֶם קֶרֶן מִשִּׁיחוֹ:
 {פ}

יא וַיֵּלֶךְ אֶלְקָנָה הַרְמָתָה עַל-בֵּיתוֹ וְהַנֶּעֱר הָיָה
 מְשִׁרַת אֶת-יְהוָה אֶת-פָּנָיו עָלֵי הַכֹּהֵן: יב וּבְנֵי עָלִי
 בְּנֵי בְלִיעַל לֹא יִדְעוּ אֶת-יְהוָה: יג וּמִשְׁפַּט
 הַכֹּהֲנִים אֶת-הָעָם כָּל-אִישׁ זִבַּח זִבַּח וּבָא גֹעַר
 הַכֹּהֵן כְּבִשָּׁל הַבָּשָׂר וְהַמִּזְלֵג שְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים
 בִּידּוֹ: יד וְהִכָּה בַכִּיּוֹר אֹו בִדּוּד אֹו בַקִּלְחַת אֹו
 בַּפְּיוֹר כֹּל אֲשֶׁר יַעֲלֶה הַמִּזְלֵג יָקַח הַכֹּהֵן בּוֹ כֶּכֶה
 יַעֲשׂוּ לְכָל-יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים שָׁם בְּשִׁלָּה: טו גַּם
 בְּטָרִם יִקְטִירוּ אֶת-הַחֶלֶב וּבָא | גֹּעַר הַכֹּהֵן וְאָמַר
 לְאִישׁ הַזֵּבַח תִּנֶּה בָשָׂר לַעֲלוֹת לַכֹּהֵן וְלֹא-יָקַח
 מִמֶּךָ בָּשָׂר מִבָּשָׁל כִּי אִם-חֲיִי: טז וַיֹּאמֶר אֵלָיו

הָאִישׁ קִטֵּר יִקְטִירוּ כַּיּוֹם הַחֶלֶב וְקַח-לָךְ כָּאֲשֶׁר
 תֵּאָמַר נִפְשָׁד וְאָמַר | לו (לֹא) כִּי עָתָה תִּתֵּן וְאִם-
 לֹא לְקַחְתִּי בַחֲזָקָה: יז וְתִהְיֶה חֲטָאת הַנֶּעֱרִים
 גְּדוּלָה מְאֹד אֶת-פָּנָיו יְהוָה כִּי נִאָּצוּ הָאֲנָשִׁים אֶת
 מִנְחַת יְהוָה: יח וּשְׁמוּאֵל מְשִׁרַת אֶת-פָּנָיו יְהוָה
 גֹּעַר חָגוּר אֶפּוֹד בֶּד: יט וּמַעֲלִי קָטָן תַּעֲשֶׂה-לּוֹ
 אֲמוֹ וְהַעֲלֵתָה לוֹ מִיָּמִים | ימִימָה בַעֲלוֹתָה אֶת-
 אִישָׁה לְזַבַּח אֶת-זִבַּח הַיָּמִים: כ וּבִרְדָּ עָלִי אֶת-
 אֶלְקָנָה וְאֶת-אִשְׁתּוֹ וְאָמַר יֵשֶׁם יְהוָה לָךְ זֶרַע מִן-
 הָאִשָּׁה הַזֹּאת תַּחַת הַשָּׁאֵלָה אֲשֶׁר שָׁאֵל לִיהוָה
 וְהִלְכוּ לְמָקוֹמוֹ: כא כִּי-פָקַד יְהוָה אֶת-חֲנָה
 וְתִהְיֶה וְתִלְדַּת שְׁלֹשָׁה-בָנִים וּשְׁתֵּי בָנוֹת וַיִּגְדַּל הַנֶּעֱר
 שְׁמוּאֵל עִם-יְהוָה: {ס} כב וְעָלִי זָקָן מְאֹד וְשָׁמַע
 אֶת כָּל-אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בָּנָיו לְכָל-יִשְׂרָאֵל וְאֶת אֲשֶׁר-
 יִשְׁכַּבּוּן אֶת-הַנָּשִׁים הַצְּבָאוֹת פֶּתַח אֹהֶל
 מוֹעֵד: כג וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תַעֲשׂוּן כַּדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי שֹׁמֵעַ אֶת-דְּבָרֵיכֶם רָעִים מְאֹד
 כָּל-הָעָם אֵלֶּה: כד אֵל בְּנֵי כִּי לֹא-טוֹבָה
 הַשְׁמָעָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי שֹׁמֵעַ מִמֶּעֲבָרִים עִם-
 יְהוָה: כה אִם-יַחֲטִיֵּא אִישׁ לְאִישׁ וּפָלְלוּ אֱלֹהִים
 וְאִם לִיהוָה יַחֲטִיֵּא אִישׁ מִי יִתְפַּלֵּל-לוֹ וְלֹא יִשְׁמָעוּ
 לְקוֹל אֲבִיהֶם כִּי-חֲפָץ יְהוָה לְהַמִּיתָם: כו וְהַנֶּעֱר
 שְׁמוּאֵל הִלָּךְ וַיִּגְדַּל וְטוֹב גַּם עִם-יְהוָה וְגַם עִם-
 אֲנָשִׁים: {פ}

כז וַיָּבֹא אִישׁ-אֱלֹהִים אֶל-עָלִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה
 אָמַר יְהוָה הַנִּגְלָה נִגְלִיתִי אֶל-בֵּית אָבִיךָ בַּהֲיוֹתָם
 בְּמִצָּרִים לְבֵית פְּרָעָה: כח וּבָחַר אֹתוֹ מִכָּל-
 שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן לַעֲלוֹת עַל-מִזְבְּחִי
 לְהַקְטִיר קִטְרֹת לְשִׁאת אֶפּוֹד לְפָנָיו וְאֶתְנָה לְבֵית
 אָבִיךָ אֶת-כָּל-אֲשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: כט לָמָּה תִבְעֲטוּ

קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל-עלי
 ויאמר הנני כי קראת לי ויאמר לא-קראתי בני
 שוב שכב: ז ושמואל טרם ידע את-יהוה וטרם
 יגלה אליו דבר-יהוה: ח ויסף יהוה קרא-שמואל
 בשלישת ויקם וילך אל-עלי ויאמר הנני כי
 קראת לי ויבן עלי כי יהוה קרא לגער: ט ויאמר
 עלי לשמואל לך | שכב והיה אם-יקרא אליך
 ואמרת דבר יהוה כי שמע עבדך וילך שמואל
 וישכב במקומו: י ויבא יהוה ויתיצב ויקרא
 כפעם-בפעם שמואל | שמואל ויאמר שמואל
 דבר כי שמע עבדך: {פ}

יא ויאמר יהוה אל-שמואל הנה אנכי עשה דבר
 בישראל אשר כל-שמעו תצלינה שתי
 אזניו: יב ביום ההוא אקים אל-עלי את כל-
 אשר דברתי אל-ביתו החל וכלה: יג והגדתי לו
 כי-שפט אני את-ביתו עד-עולם בעון אשר-ידע
 כי-מקללים להם בניו ולא כהה בם: יד ולכן
 נשבעתי לבית עלי אם-יתכפר עון בית-עלי
 בזבח ובמנחה עד-עולם: טו וישכב שמואל עד-
 הבקר ויפתח את-דלתות בית-יהוה ושמואל
 ירא מהגיד את-המראה אל-עלי: טז ויקרא עלי
 את-שמואל ויאמר שמואל בני ויאמר
 הנני: יז ויאמר מה הדבר אשר דבר אליך אל-
 גא תכחד ממני כה יעשה-לך אלהים וכה יוסיף
 אם-תכחד ממני דבר מכל-הדבר אשר-דבר
 אליך: יח ויגדלו שמואל את-כל-הדברים ולא
 כחד ממנו ויאמר יהוה הוא הטוב בעינו יעשה:
 {פ}

יט ויגדל שמואל ויהוה היה עמו ולא-הפיל
 מכל-דבריו ארצה: כ וידע כל-ישראל מן ועד-

בזבחי ובמנחתי אשר צויתי מעון ותכבד את-
 בניך ממני להבריאכם מראשית כל-מנחת
 ישראל לעמי: ל לכן נאם-יהוה אלהי ישראל
 אמור אמרתי ביתך ובית אביך יתהלכו לפני
 עד-עולם ועתה נאם-יהוה חלילה לי כי-מכבדי
 אכבד ובני יקלו: לא הנה ימים באים וגדעתי
 את-זרעך ואת-זרע בית אביך מהיות זקן
 בביתך: לב והבטת צר מעון בכל אשר-יטיב
 את-ישראל ולא-יהיה זקן בביתך כל-
 הימים: לג ואיש לא-אכרית לך מעם מזבחי
 לכלות את-עיניך ולא-דיב את-נפשך וכל-מרבת
 ביתך ימותו אנשים: לד וזה-לך האות אשר יבא
 אל-שני בניך אל-חפני ופינחס ביום אחד ימותו
 שניהם: לה והקימתי לי כהן גאמן כאשר בלבבי
 ובנפשי יעשה ובגיתי לו בית גאמן והתהלך
 לפני-משיחי כל-הימים: לו והיה כל-הנותר
 בביתך יבוא להשתחנות לו לאגורת כסף וכפר-
 לחם ואמר ספחני נא אל-אחת הכהנות לאכל
 פת-לחם: {פ}

שמואל א פרק ג

א והנער שמואל משרת את-יהוה לפני עלי
 ודבר-יהוה היה יקר בימים ההם אין חזון נפרץ:
 {ס} ב ויהי ביום ההוא ועלי שכב במקומו ועינו
 החלו כהות לא יוכל לראות: ג וגר אלהים טרם
 יכבה ושמואל שכב בהיכל יהוה אשר-שם ארון
 אלהים: {פ}

ד ויקרא יהוה אל-שמואל ויאמר הנני: ה וירץ
 אל-עלי ויאמר הנני כי-קראת לי ויאמר לא-
 קראתי שוב שכב וילך וישכב: {ס} ו ויסף יהוה

מֵאֵד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רָגֵלִי: יֵאָרֶזֶן
 אֱלֹהִים נִלְקַח וּשְׁנֵי בְנֵי־עֲלִי מָתוּ חֲפָנִי
 וּפִינְחָס: יֵב וַיֵּרֶץ אִישׁ־בְּנִימֹן מִהַמְעֲרָכָה וַיָּבֹא
 שָׁלָה בַּיּוֹם הַהוּא וּמִדָּוִד קִרְעִים וְאֲדָמָה עַל־
 רֹאשׁוֹ: יָג וַיָּבֹא וְהִנֵּה עָלִי יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא יֵד
 (יֵד) דֶּרֶךְ מִצְפֶּה כִּי־הָיָה לְבֹ חֶרֶד עַל אֶרֶזֶן
 הָאֱלֹהִים וְהָאִישׁ בָּא לְהַגִּיד בְּעִיר וַתִּזְעַק כָּל־
 הָעִיר: יֵד וַיִּשְׁמַע עָלִי אֶת־קוֹל הַצִּעָקָה וַיֹּאמֶר
 מֶה קוֹל הַהֶמְזֹן הַזֶּה וְהָאִישׁ מָהֵר וַיָּבֹא וַיַּגִּד
 לְעָלִי: טו וְעָלִי בֶן־תְּשַׁעִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה וְעֵינָיו
 קָמָה וְלֹא יָכוֹל לִרְאוֹת: טז וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל־עָלִי
 אֲנֹכִי הֵבֵא מִן־הַמְעֲרָכָה וְאֲנִי מִן־הַמְעֲרָכָה נִסְתִּי
 הַיּוֹם וַיֹּאמֶר מֶה־הָיָה הַדָּבָר בְּנִי: יז וַיַּעַן הַמְּבַשֵּׁר
 וַיֹּאמֶר גַּם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פִלְשְׁתִּים וְגַם מִגִּפֶּה
 גְּדוֹלָה הָיְתָה בָּעָם וְגַם־שְׁנֵי בָנָיָד מָתוּ חֲפָנִי
 וּפִינְחָס וְאֶרֶזֶן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה: {פ}
 יח וַיְהִי כִּהְזָכִירוּ | אֶת־אֶרֶזֶן הָאֱלֹהִים וַיִּפֹּל מֵעַל־
 הַכִּסֵּא אַחֲרָנִית בְּעֵד | יֵד הַשַּׁעַר וַתִּשָּׁבֵר
 מִפְּרָקָתוֹ וַיָּמָת כִּי־זָקֵן הָאִישׁ וְכָבֵד וְהוּא שָׁפֹט
 אֶת־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה: יט וְכָלְתּוּ אִשְׁת־
 פִּינְחָס הָרָה לָלֶת וַתִּשְׁמַע אֶת־הַשְּׂמוּעָה אֶל־
 הַלֵּקַח אֶרֶזֶן הָאֱלֹהִים וּמָת חֲמִיָּה וְאִישָׁהּ וַתִּכְרַע
 וַתֵּלֶד כִּי־נִהְפְּכוּ עָלֶיהָ צָרִיָּה: כ וְכָעַת מוֹתָהּ
 וַתִּדְבָּרְנָה הַנְּצֻבוֹת עָלֶיהָ אֶל־תִּירָאִי כִי בֶן יִלְדָתָהּ
 וְלֹא עָנְתָה וְלֹא־שָׁתָה לְבָה: כא וַתִּקְרָא לְנֶעֱר
 אִיכָבוֹד לֵאמֹר גָּלָה כְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל אֶל־הַלֵּקַח
 אֶרֶזֶן הָאֱלֹהִים וְאֶל־חֲמִיָּה וְאִישָׁהּ: כב וַתֹּאמֶר
 גָּלָה כְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְקַח אֶרֶזֶן הָאֱלֹהִים: {פ}

שמואל א פרק ה

בְּאֵר שֶׁבַע כִּי גִאֲמֹן שְׂמוּאֵל לְנָבִיא לַיהוָה:
 {ס} כא וַיִּסֹּף יְהוָה לְהִרְאֶה בְּשָׁלָה כִּי־נִגְלָה יְהוָה
 אֶל־שְׂמוּאֵל בְּשָׁלוֹ בְּדָבָר יְהוָה: {פ}

שמואל א פרק ד

א וַיְהִי דְבַר־שְׂמוּאֵל לְכָל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא יִשְׂרָאֵל
 לְקִרְאֹת פִּלְשְׁתִּים לְמַלְחָמָה וַיַּחֲנוּ עַל־הָאֲבָן
 הָעֶזְר וּפִלְשְׁתִּים חָנוּ בְּאַפְק: ב וַיַּעֲרְכוּ פִלְשְׁתִּים
 לְקִרְאֹת יִשְׂרָאֵל וַתִּטֹּשׁ הַמִּלְחָמָה וַיִּנְגֹּף יִשְׂרָאֵל
 לִפְנֵי פִלְשְׁתִּים וַיָּכּוּ בַּמְעֲרָכָה בְּשָׂדֶה בְּאַרְבַּעַת
 אֲלָפִים אִישׁ: ג וַיָּבֹא הָעָם אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ
 זָקֵנֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה נִגְפָנוּ יְהוָה הַיּוֹם לִפְנֵי פִלְשְׁתִּים
 נִקְחָה אֲלֵינוּ מִשְׁלָה אֶת־אֶרֶזֶן בְּרִית יְהוָה וַיָּבֹא
 בְּקִרְבָּנוּ וַיִּשְׁעֲנוּ מִכָּף אֲבִינֹ: ד וַיִּשְׁלַח הָעָם
 שָׁלָה וַיִּשְׁאוּ מִשָּׁם אֶת אֶרֶזֶן בְּרִית־יְהוָה צְבָאוֹת
 יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים וְשֵׁם שְׁנֵי בְנֵי־עֲלִי עַם־אֶרֶזֶן בְּרִית
 הָאֱלֹהִים חֲפָנִי וּפִינְחָס: ה וַיְהִי כְּבֹא אֶרֶזֶן בְּרִית־
 יְהוָה אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיִּרְעוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל תְּרוּעָה
 גְּדוֹלָה וַתֵּהָם הָאָרֶץ: ו וַיִּשְׁמְעוּ פִלְשְׁתִּים אֶת־קוֹל
 הַתְּרוּעָה וַיֹּאמְרוּ מָה קוֹל הַתְּרוּעָה הַגְּדוֹלָה
 הַזֹּאת בַּמַּחֲנֶה הָעֶבְרִים וַיֵּדְעוּ כִּי אֶרֶזֶן יְהוָה בָּא
 אֶל־הַמַּחֲנֶה: ז וַיִּרְאוּ הַפִּלְשְׁתִּים כִּי אָמְרוּ בָּא
 אֱלֹהִים אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ אֹי לָנוּ כִּי לֹא הָיְתָה
 כְּזֹאת אֶתְמוֹל שְׁלֹשׁ: ח אֹי לָנוּ מִי יַצִּילֵנוּ מִיַּד
 הָאֱלֹהִים הָאֲדִירִים הָאֵלָה אֵלָה הֵם הָאֱלֹהִים
 הַמְּכִים אֶת־מִצְרַיִם בְּכָל־מָכָה
 בַּמִּדְבָּר: ט הַתַּחֲזִקוּ וְהָיוּ לְאֻנָּשִׁים פִּלְשְׁתִּים פֶּן
 תַּעֲבֹדוּ לְעֶבְרִים כַּאֲשֶׁר עָבְדוּ לָכֶם וְהָיִיתֶם
 לְאֻנָּשִׁים וְנִלְחַמְתֶּם: י וַיִּלְחֲמוּ פִלְשְׁתִּים וַיִּנְגֹּף
 יִשְׂרָאֵל וַיָּנֹסוּ אִישׁ לְאֹהֲלָיו וַתְּהִי הַמָּכָה גְּדוֹלָה

בעפלים (בטחרים) ותעל שועת העיר השמים:
{ס}

שמואל א פרק ו

א ויהי ארון־יהוה בשדה פלשתים שבעה חֲדָשִׁים: ב ויקראו פלשתים לכהנים ולקסמים לאמר מה־נעשה לארון יהוה הודענו במה נשלחנו למקומו: {ס} ג ויאמרו אִם־מְשִׁלָּחִים אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־תְּשַׁלְּחוּ אֹתוֹ רִיקָם כִּי־הִשָּׁב תָּשִׁיבוּ לוֹ אֲשֶׁם אֲזַ תִּרְפְּאוּ וְנוֹדַע לָכֶם לָמָּה לֹא־תָסוּר יָדוֹ מִכֶּם: ד ויאמרו מֶה הָאֲשֶׁם אֲשֶׁר נָשִׁיב לוֹ ויאמרו מספר סרני פלשתים חֲמִשָּׁה עֶפְלִי (טחרי) זָהָב וְחִמְשָׁה עֶבְרִי זָהָב כִּי־מִגִּפָּה אַחַת לְכֻלָּם וּלְסַרְנֵיכֶם: ה וַעֲשִׂיתֶם צִלְמֵי עֶפְלִיכֶם (טחריכֶם) וְצִלְמֵי עֶבְרִיכֶם הַמְּשַׁחִיתִם אֶת־הָאָרֶץ וְנִתַּתֶּם לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כְּבוֹד אוֹלֵי יָקַל אֶת־יָדוֹ מֵעַלְיָכֶם וּמַעַל אֱלֹהֵיכֶם וּמַעַל אֲרֻצְכֶם: ו וְלָמָּה תִּכְבְּדוּ אֶת־לִבְבְּכֶם כְּאֲשֶׁר כִּבְדוּ מִצְרַיִם וּפִרְעָה אֶת־לִבָּם הֲלוֹא כְּאֲשֶׁר הִתְעַלֵּל בָּהֶם וַיִּשְׁלַחוּם וַיִּלְכוּ: ז וַעֲתָה קָחוּ וַעֲשׂוּ עֲגֹלָה חֲדָשָׁה אַחַת וּשְׁתֵּי פָרוֹת עֲלוֹת אֲשֶׁר לֹא־עֹלָה עֲלֵיהֶם עַל וְאַסְרֹתֶם אֶת־הַפָּרוֹת בַּעֲגֹלָה וְהַשִּׁיבֹתֶם בְּנֵיהֶם מֵאַחֲרֵיהֶם הַבֵּיתָה: ח וּלְקַחְתֶּם אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְנִתַּתֶּם אֹתוֹ אֶל־הָעֲגֹלָה וְאֵת | כָּלִי הַזֶּהָב אֲשֶׁר הִשְׁבַּתֶּם לוֹ אֲשֶׁם תְּשִׁימוּ בָּאָרְצוֹ מִצִּדּוֹ וְשַׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהִלֵּךְ: ט וּרְאִיתֶם אִם־דֶּרֶךְ גְּבוּלוֹ יַעֲלֶה בֵּית שֹׁמֶשׁ הוּא עֹשֶׂה לָנוּ אֶת־הִרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְאִם־לֹא וַיִּדְעֻנוּ כִּי לֹא יָדוּ נִגְעָה בָּנוּ מִקֶּרֶה הוּא הִיָּה לָנוּ: י וַיַּעֲשׂוּ הָאֲנָשִׁים כֵּן וַיִּקְחוּ שְׁתֵּי פָרוֹת

א ופלשתים לקחו את ארון האלהים ויבאהו מאבן העזר אשדוד: ב ויקחו פלשתים את־ארון האלהים ויבאו אֹתוֹ בֵּית דָּגוֹן וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ אֶצֶל דָּגוֹן: ג וַיִּשְׁכְּמוּ אֲשִׁדּוּדִים מִמַּחֲרַת וְהִנֵּה דָגוֹן נָפַל לִפְנֵי אֲרֻצָּה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וַיִּקְחוּ אֶת־דָּגוֹן וַיֵּשְׁבוּ אֹתוֹ לְמִקְוָמוֹ: ד וַיִּשְׁכְּמוּ בִּבְקָר מִמַּחֲרַת וְהִנֵּה דָגוֹן נָפַל לִפְנֵי אֲרֻצָּה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וְרֹאשׁ דָּגוֹן וּשְׁתֵּי | כַּפּוֹת יָדָיו כְּרִתוֹת אֶל־הַמִּפְתָּן רַק דָּגוֹן נִשְׁאָר עָלָיו: ה עַל־כֵּן לֹא־יִדְרֹכוּ כְּהֵנִי דָגוֹן וְכָל־הַבָּאִים בֵּית־דָּגוֹן עַל־מִפְתָּן דָּגוֹן בְּאֲשִׁדּוּד עַד הַיּוֹם הַזֶּה: {פ} ו וַתִּכְבֹּד יְד־יְהוָה אֶל־הָאֲשִׁדּוּדִים וַיִּשְׁמַם וַיִּדְּ אֹתָם בַּעֲפָלִים (בטחרים) אֶת־אֲשִׁדּוּד וְאֶת־גְּבוּלִיָּה: ז וַיִּרְאוּ אֲנָשֵׁי־אֲשִׁדּוּד כִּי־כֵן וַאֲמָרוּ לֹא־יֵשֵׁב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ כִּי־קִשְׁתָּה יָדוֹ עָלֵינוּ וְעַל דָּגוֹן אֱלֹהֵינוּ: ח וַיִּשְׁלְחוּ וַיֹּאסְפוּ אֶת־כָּל־סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים אֲלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ מֶה־נַּעֲשֶׂה לְאֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ גַּת יֹסֵב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְּבוּ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: {ס} ט וַיְהִי אַחֲרֵי | הִסְּבוּ אֹתוֹ וַתְּהִי יְד־יְהוָה | בַּעִיר מֵהוּמָה גְּדוֹלָה מְאֹד וַיִּדְּ אֶת־אֲנָשֵׁי הָעִיר מִקִּטָּן וְעַד־גְּדוֹל וַיִּשְׁתְּרוּ לָהֶם עֲפָלִים (טחריים): י וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיִּזְעְקוּ הָעֶקְרוֹנִים לֵאמֹר הִסְּבוּ אֵלַי אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְהִמִּיתָנִי וְאֶת־עַמִּי: יא וַיִּשְׁלְחוּ וַיֹּאסְפוּ אֶת־כָּל־סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ שְׁלְחוּ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב לְמִקְוָמוֹ וְלֹא־יָמִית אֹתִי וְאֶת־עַמִּי כִּי־הִיָּתָה מְהוּמַת־מָוֶת בְּכָל־הָעִיר כְּבָדָה מְאֹד יָד הָאֱלֹהִים שָׁם: יב וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא־מָתוּ הָבּוּ

וְיֹשְׁבֵי קִרְיַת-יֶעֱרִים לֵאמֹר הֵשְׁבוּ פְלִשְׁתִּים אֶת-
אֶרְצוֹן יְהוָה רָדְדוּ הָעֵלּוּ אֹתוֹ אֲלֵיכֶם:

עֲלֹזַת וַיֹּאסְרוּם בַּעֲגֻלָּהּ וְאֶת-בְּנֵיהֶם כָּלּוּ
בַּבַּיִת: יֵא וַיִּשְׁמוּ אֶת-אֶרְצוֹן יְהוָה אֶל-הַעֲגֻלָּהּ וְאֶת
הָאֶרֶצַּז וְאֶת עַכְבָּרֶי הַזָּהָב וְאֶת צִלְמֵי
טַחְרֵיהֶם: יב וַיִּשְׁרְנָה הַפְּרוֹזֹת בַּדֶּרֶךְ עַל-דֶּרֶךְ בַּיִת
שֹׁמֶשׁ בַּמִּסְלָה אַחַת הֵלְכוּ הֶלֶךְ וּגְעוּ וְלֹא-סָרוּ
יָמִין וּשְׂמֹאול וְסִרְגֵּי פְלִשְׁתִּים הֵלְכִים אַחֲרֵיהֶם
עַד-גָּבּוּל בַּיִת שֹׁמֶשׁ: יג וּבַיִת שֹׁמֶשׁ קִצְרִים
קִצִּיר-חֲטִים בַּעֲמֶמֶק וַיִּשְׁאוּ אֶת-עֵינֵיהֶם וַיֵּרְאוּ
אֶת-הָאֶרְצוֹן וַיִּשְׁמְחוּ לִרְאוֹת: יד וְהַעֲגֻלָּה בָּאָה
אֶל-שֹׁדֶה יְהוֹשֻׁעַ בַּיִת-הַשֹּׁמֶשׁ וַתַּעֲמֵד שָׁם וְשָׁם
אֲבָן גְּדוֹלָה וַיִּבְקְעוּ אֶת-עֲצֵי הַעֲגֻלָּה וְאֶת-הַפְּרוֹזֹת
הָעֵלּוּ עֲלֶיהָ לִיהוָה: {ס} טו וְהַלְוִיִּם הוֹרִידוּ | אֶת-
אֶרְצוֹן יְהוָה וְאֶת-הָאֶרֶצַּז אֲשֶׁר-אֹתוֹ אֲשֶׁר-בּוֹ כָּלִי-
זָהָב וַיִּשְׁמוּ אֶל-הָאֲבָן הַגְּדוֹלָה וְאֶנְשֵׁי בַיִת-שֹׁמֶשׁ
הָעֵלּוּ עֲלֹזַת וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים בַּיּוֹם הַהוּא
לִיהוָה: טז וַחֲמִשָּׁה סִרְגֵּי-פְלִשְׁתִּים רָאוּ וַיִּשְׁבוּ
עֶקְרוֹן בַּיּוֹם הַהוּא: {ס} יז וְאַלֶּה טַחְרֵי הַזָּהָב
אֲשֶׁר הֵשִׁיבוּ פְלִשְׁתִּים {ר}
אֲשֶׁם לִיהוָה {ס} לְאִשְׁדּוֹד אֶחָד {ס} לַעֲזָה {ר}
אֶחָד {ס} לְאִשְׁקֶלֶן אֶחָד {ס} לַגֶּת {ר}
אֶחָד {ס} לַעֶקְרוֹן אֶחָד: {ס} יח וְעַכְבָּרֵי {ר}
הַזָּהָב מִסֹּפֶר כָּל-עֲרֵי פְלִשְׁתִּים לַחֲמִשָּׁת הַסִּרְגָּנִים
מִעִיר מִבְּצָר וְעַד כֹּפֶר הַפְּרָזִי וְעַד | אֲבֵל הַגְּדוֹלָה
אֲשֶׁר הִנִּיחוּ עָלֶיהָ אֶת אֶרְצוֹן יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה
בַּשָּׁדָה יְהוֹשֻׁעַ בַּיִת הַשֹּׁמֶשׁ: יט וַיֵּךְ בְּאֶנְשֵׁי בַיִת-
שֹׁמֶשׁ כִּי רָאוּ בְּאֶרְצוֹן יְהוָה וַיֵּךְ בָּעַם שִׁבְעִים אִישׁ
חֲמִשִּׁים אָלֶף אִישׁ וַיִּתְּאֲבְלוּ הָעָם כִּי-הִכָּה יְהוָה
בָּעָם מִכָּה גְדוֹלָה: כ וַיֹּאמְרוּ אֲנִשֵּׁי בַיִת-שֹׁמֶשׁ מִי
יֻכַּל לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה הָאֱלֹהִים הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה
וְאֶל-מִי יַעֲלֶה מִעֲלֵינוּ: כא וַיִּשְׁלְחוּ מִלְּאָכִים אֶל-

הודפס
לעילוי נשמת
עומר רחמים בן
סלימה ומנחם ז"ל
נלב"ע
כ"ה שבט תשפ"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

הודפס לזכות

ליאל ז'אן בן אהובה
וחנה בת לאה מרים הי"ו
אור בן חנה ותהילה בת
אזמירלדה הי"ו

וכל נשמות ישראל הזקוקים להפקד
בדבר ישועה ורחמים שיפקדו בזרע
של קיימא בקרוב, אמן כן יהי רצון!

ולהבדיל לעילוי נשמת:
יהודה ליאון בן יעקב
וקומה ז"ל
נפ' ח"י ניסן תשפ"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

**זכות הדפסת בי"ת
ומשניות זהר
יכול להיות שלך או
לעילוי נשמת קרוב
משפחתך!
אלפי דפי גמרא
אלפי פרקי משנה
ותוספתא
נ"ך ודפי זהר לזכותך!**

זכות שבועית: 180 ₪

זכות חודשית: 520 ₪

להקדשות: 058-3273775

פרשת ראה

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

לוח מזהר"ש

2	לימוד יומי: בבלי: חולין צד ירושלמי: בבא בתרא י תוספתא: בבא קמא י נ"ך: שופטים כא משניות: סנהדרין ג זהר: שמות א עמ' שכט-של	סו"ז תפילה 10:27 חצות היום 12:44 שקיעה 7:35 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:48	עלות השחר (דק 72) ... 4:41 נץ החמה 5:53 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:27 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:18	יום ראשון	יט
3	לימוד יומי: בבלי: חולין צה ירושלמי: בבא בתרא יא תוספתא: בבא קמא יא נ"ך: שמואל א א משניות: סנהדרין ד זהר: שמות א עמ' שלא-שלב	סו"ז תפילה 10:27 חצות היום 12:44 שקיעה 7:34 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:47	עלות השחר (דק 72) ... 4:41 נץ החמה 5:53 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:27 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:19	יום שני	כ
4	לימוד יומי: בבלי: חולין צו ירושלמי: בבא בתרא יב תוספתא: בבא מציעא א נ"ך: שמואל א ב משניות: סנהדרין ה זהר: שמות א עמ' שלג-שלד	סו"ז תפילה 10:27 חצות היום 12:44 שקיעה 7:33 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:46	עלות השחר (דק 72) ... 4:42 נץ החמה 5:54 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:27 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:19	יום שלישי	כא
5	לימוד יומי: בבלי: חולין צו ירושלמי: בבא בתרא יג תוספתא: בבא מציעא ב נ"ך: שמואל א ג משניות: סנהדרין ו זהר: שמות א עמ' שלה-שלו	סו"ז תפילה 10:28 חצות היום 12:44 שקיעה 7:32 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:45	עלות השחר (דק 72) ... 4:43 נץ החמה 5:55 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:28 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:19	יום רביעי	כב
6	לימוד יומי: בבלי: חולין צח ירושלמי: בבא בתרא יד תוספתא: בבא מציעא ג נ"ך: שמואל א ד משניות: סנהדרין ז זהר: שמות א עמ' שלו-שלח	סו"ז תפילה 10:28 חצות היום 12:44 שקיעה 7:31 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:44	עלות השחר (דק 72) ... 4:43 נץ החמה 5:55 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:28 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:20	יום חמישי	כג
7	לימוד יומי: בבלי: חולין צט ירושלמי: בבא בתרא טו תוספתא: בבא מציעא ד נ"ך: שמואל א ה משניות: סנהדרין ח זהר: שמות א עמ' שלט-שמ	סו"ז תפילה 10:28 חצות היום 12:44 שקיעה 7:30 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:43	עלות השחר (דק 72) ... 4:44 נץ החמה 5:56 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:29 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:20	יום שישי	כד
8	לימוד יומי: בבלי: חולין ק ירושלמי: בבא בתרא טז תוספתא: בבא מציעא ה נ"ך: שמואל א ו משניות: סנהדרין ט זהר: שמות א עמ' שמו-שמב	שבת קודש פרשת ראה, מברכין חודש אלול סו"ז תפילה 10:28 חצות היום 12:44 שקיעה 7:29 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:42	עלות השחר (דק 72) ... 4:45 נץ החמה 5:57 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:29 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:20	שב"ק	כה

הדלקת נרות (דק 40): 6:50 : (דק 20): 7:10

מוצש"ק לשיטת ר"ת: 8:42

המולד יהיה ביום חמישי, בשעה 8, 15 דקות

מי שזוכה להיות מקרב לרבנו, הקירות של ביתו צריכים לצעק שמחה! שישמעו
בתוך הבית נגוני שמחה, שירים! ישירו! כל האוירה תהיה אוירה של שמחה! זה
נקרא שהבית הוא "בית של רבנו"! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)